FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

21. OKTOBER 1983
SAYI: 16
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Atom bulutları çocuklarımızın yaşama sevincini, geleceğimizi karartmasın

Batı Avrupa'da yüz bin gösteride üç milyon barış savaşçısı!

Ekim ayının ortasından sonuna kadar ABD'de ve Batı Avrupa'da zirvesine ulaşması beklenen roketlere karşı eylemler, 15-16 Ekim'de Federal Almanya'da yapılan 10 bin kadar gösteriye, yüzbinlerce barış savaşçısının katılımı ile güçlü bir şekilde başladı. Federal Almanya'da "Barış Eylemleri Haftası" olan 15-22 Ekim günleri arasında yapılacak 100 bin kadar eyleme 3 milyonun üzerinde kişinin katılımının beklendiği açıklandı. Avrupa'ya yerleştirilecek 572 atom roketinden, 204'ünün Federal Almanya topraklarına yerleştirilmesinin planlanması ve Kohl hükümetinin bu konuda ABD yönetiminin baş destekçisi oluşu, Federal Almanya'daki barış gösterilerini özellikle önemli yapıyor. Halkın yüzde 75'inin roketlerin yerleştirilmesine karşı olduğu Federal Almanya'da, son eylemlerin, Kohl hükümetinin roketler politikasına karşı daha güçlü direnişlerin hazırlığı olması bekleniyor. Bu arada sosyalist ülkeler ve özellikle Sovyetler Birliği ve DDR, Batı Avrupa'ya ABD roketlerinin yerleştirilmemesi, silahsızlanma görüşmelerinin sürmesi ve Cenevre görüşmelerinde anlaşma sağlanması yönünde daha aktif davranması için Kohl hükümeti üzerindeki baskılarını sürdürüyorlar.

● Yazısı 9, 10 ve 16. Sayfalarda

F-16 Projesi'nin altında yatan pazarlığın

Avrupa Parlamentosu da aynı sonuca vardı

Seçimlerde sol güçlerin tavrı belli oldu

"Damgalı partilerin

—BATI AVRUPA'DA—

22 EKİM: **Bonn, Hamburg, Stuttgart, Neu-Ulm, Londra,**

pazarlığın ipliği pazara çıkmaya başladı

Türkiye'yi her anlamda ABD'nin sıçrama tahtasına dönüştürecek "yeni model"in ilk adımları atıldı. F-16 Uçak projesi bütününde yer alan paketle programla ilgili olarak 3 Ekim günü 16 ABD tekelinin temsilcileri Türkiye'ye geldi. Ve pazarlık "olumlu" sonuca bağlandı.

● Yazısı 4. Sayfada

"6 Kasım seçimleri demokrasiye dönüş demek olmayacaktır"

● Yazısı 3. Sayfada

... üçünü de damgala!..."

Türkiye'de 6 Kasım'da seçimler yapılacak. Cunta kendi kurdurttuğu Milliyetçi Demokrasi Partisi, Anavatan Partisi ve Halkçı Parti dışında kalan bütün partilerin seçimlere girmesini yasakladı. Icazetli üç partinin başlattığı seçim toplantıları ise bir kaç bin kişiden fazla seçmenin ilgisini çekmiyor. Seçimlere katılmaları yasaklanmış olan Doğru Yol ve SODEP'in de **"Üç parti de birbirinin aynı"** sloganıyla yürüttükleri seçim kampanyasına sol parti ve akımlar, **"Oyunu çaldırma, kendin iptal et! 6 Kasım'da üç partiye birden vur, geçersiz oy kullan! Faşist cuntaya teslim olma!"** belgileriyle katılıyorlar.

● Yazısı 5. sayfada

Stuttgart, Neu-Ulm, Londra, Madrit, Paris, Stockholm ve Viyana'da
23EKİM: **Brüksel ve Roma'da**
24 EKİM: **Oslo'da**
29 EKİM: **Kopenhag ve Den Haag'da**
5 KASIM: **İsviçre'de**

Büyük barış miting ve gösterileri

Seçimler ve diktatörlük

Ahmet KARDAM

Bugünkü faşist diktatörlüğe kimse kalıcı gözüyle bakmıyor. Bundan ötürü de, cuntanın kendisi de dahil, herkesin önünde bu diktatörlüğün *"nasıl gideceği"* sorusu duruyor.

Bu soruya verilen yanıtları başlıca iki grupta toplamak mümkündür. *Bunlardan birincisi,* diktatörlüğün *"demonte"* edilmesidir. Yani *"yumuşak geçiş"* formülüdür.

İkincisi ise bu diktatörlükten onu yıkarak kurtulmaktır.

Cuntadan Demirel'e, CHP'nin bir kesimine kadar burjuvazinin değişik politik kanatları, aralarındaki çatışmaya kadar varan çelişkilere rağmen, *"yumuşak geçiş"* formülünün değişik biçimlerini gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Bu formül, diktatörlüğü devirmeden, cuntayla büyük burjuva partileri arasında pazarlık temelinde rejimin *"parlamenterleştirilmesi"*'ni öngörüyor. Geleneksel burjuva partilerinin yöneticileriyle cunta arasındaki çatışma şimdilik esas olarak bu pazarlığın ve uzlaşmanın koşulları üzerindeki anlaşmazlıktan kaynaklanıyor. Çatışmanın bunun ötesinde bir boyut taşıdığını gösteren ciddi bir belirti henüz ortaya çıkmış değildir.

Eğer cunta ve bu burjuva partileri, aralarındaki çelişkileri halkı harekete geçirmeden uzlaşarak çözebilirler ve *"yumuşak geçişi"* sağlayabilirlerse, bu çözüm rejimin gelecekte alacağı biçimi de belirleyecektir. *"Yumuşak geçiş"*, 1982 Anayasası temelinde, ordu üst yönetiminin güdümünde, parlamenter görünümlü bir zorbalık rejiminin, bir polis devletinin bugünkü faşist diktatörlükle yer değiştirmesinden başka bir şey olmayacaktır. Böyle bir *"geçiş"*, halka demokrasi getirmeyecek ve hiç bir sorunu çözmeyecektir.

6 Kasım seçimleri, cuntanın istediği biçimdeki *"yumuşak geçiş"* yolunda bir adımdır. Seçimlerle birlikte faşist diktatörlüğün üniformasının üstüne sivil bir çul geçirilecek ve beş yıllık bir süre içinde sözümona *"demokrasiye geçilecektir"*. Demirel'in deyimiyle, *"Başbakanlığın üç odasından yaratılmış üç parti"*'den hangisi ne kadar oy alırsa alsın, faşist generaller bu oyların tamamını kendi hanelerine yazacaklardır.

6 Kasım günü halkın, üç süngü partisi arasında yapacağı bir seçim yoktur. Seçim sandıklarından çıkacak her geçersiz oy, 2500 liralık cezaya rağmen sandık başına gitmeyen her seçmen, cuntanın sandık oyunuyla suratına geçirmeye çalıştığı *"sivil"* maskeyi biraz daha aşağıya düşürecektir.

İşte bu yüzdendir ki, Kenan Evren son zamanlarda yaptığı bütün konuşmalarda halkı açıktan tehdit ederek, cuntanın üç partisinden birine oy vermeyen seçmenin *"insan haklarına da sahip olamayacağını"* söylemekte, *"Oy verirken sadece bir tek yere mühür basacaksınız. Boş atmayacaksınız"* emirlerini yağdırmaktadır.

Öte yandan, boyalı basında, Amerikan emperyalizminin *"yedek lastik"* yapmaya çalıştığı Turgut Özal *"sivil demokrasi"* kahramanı gibi gösterilmek isteniyor. Maksat, hoşnutsuz yığınların oylarını Anavatan Partisi'ne yönlendirebilmektir. Ne yazık ki bu görüş, sol güçler arasında da yankısını bulmakta ve *"Özal'ın seçimleri kazanmasının dahi cunta için bir yenilgi olacağını bilmek gerekir"* türünden değerlendirmelere rastlanmaktadır. Bu gibi görüşler, *"Kötü de olsa seçim seçimdir. Üç partiden en az cuntacı olanı seçilirse durum şimdikinden daha iyi olabilir"* biçimindeki yanlış yargıları besleyerek hedef şaşırtıcı oluyor.

Aynı şekilde, ucuz şekerlerin ambalaj kağıtlarındaki manilere benzer *"Seçimlerde geçersiz oy yetmez; devrimden başka yol faşizmi ezmez!"* biçimindeki değerlendirmeler de halkı seçimler karşısında kayıtsızlığa itiyor ve meydanı süngü partilerine terketmeye hizmet ediyor. Seçimler karşısındaki bu türden sözümona *"sol"* değerlendirmeler, halk arasında yaygınlaştırılmaya çalışılan *"Umutlar beş yıl sonra yapılacak bir dahaki seçimlere kaldı"* biçimindeki görüşleri güçlendirmekten başka bir işe yaramıyor.

Bundan bir yıl önce yapılan Anayasa oylamasındaki gibi süngülerin gölgesi altında yapılacak 6 Kasım seçimlerinin cunta tarafından ilan edilecek sonuçlarının halkın ve dünya kamuoyunun vicdanında geçerli olmayacağı şimdiden bellidir. Ama seçimler bir de cuntaya karşı aktif mücadele biçimini alabilirse, o zaman *"yumuşak geçiş"* manevralarına da, faşist diktatörlüğün kendisine de ağır bir darbe indirilebilir ve bu cuntayı yıkarak yerine demokratik bir rejim kurmanın yolu açılabilir.

Seçimlerde takınılacak en doğru tavır, cuntanın üç partisine birden *"vurarak"* geçersiz oy kullanmak ve faşist diktatörlüğe teslim olmamaktır.

NEO-NAZİLER MİLLİ MAÇ SIRASINDA TERÖRE HAZIRLANIYOR

● **Federal Alman milli takım oyuncusu Matthäus "Futbola evet, nazi terörüne hayır!" diyerek tüm sporseverlere bir çağrı yaptı ve faşistlerin oyununa gelinmemesini istedi**

Federal Almanya ile Türkiye arasında 26 Ekim'de Batı Berlin'de oynanacak olan Avrupa Uluslar Kupası futbol maçı sırasında Federal Almanya'nın hemen her yanından gelen neo-faşistler Türkiyelilere karşı saldırı eylemlerine hazırlanıyorlar. Ancak, gerek Türkiyeliler ve gerekse anti-faşist Almanlar meydanı faşistlere bırakmamaya kararlı. Bu konuda tüm ilerici kuruluşlar ardarda çağrılar yayınladılar. Maç öncesi Batı Berlin'de durum oldukça gergin.

● Yazısı 6. Sayfada

ONBEŞ GÜNDE TÜRKİYE

2 Ekim

● Istanbul'da yayınlanan günlük **Tasvir** gazetesi, Birinci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından süresiz olarak kapatıldı. **Tasvir** gazetesinin kapatılmasına neden olarak, sıkıyönetim yetkilileri tarafından gerekçe gösterilmedi.

Yol-Iş Sendikası tarafından yapılan araştırmaya göre, son iki yılda 50 bin dolayındaki karayolu işçisinin satınalma gücü yüzde 31 oranında geriledi. Işçilerin satınalma gücünün yüzde 31 oranında düşmesine, fiyat artışlarının ücret artışlarının önünde seyretmesi neden oldu.

3 Ekim

● Devletin peşin ödeme yapmaması ve köylüye borcunu ödememesi nedeniyle, fındık üreticileri aslında 175 lira gibi düşük tutulan taban fiyatının çok altında tüccara satmaya başladı. Böylece, onbinlerce fındık üreticisi köylü ailesi perişan oldu. Öte yandan, Adıyaman'da mercimek üreticilerinin mahsullerini iki ay önce satınalan devlet, bugüne kadar bir kuruş ödemedi.

4 Ekim

● Milyonlarca emekçi ailesinin, orta katmanların, esnaf ve zanaatkarların ve memur ailelerinin konut sahibi olmaları imkansız hale geldi. Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan Inşaat Mühendisleri Odası Istanbul Şube Sekreteri Cemil Tüysüz, halkın konut satınalma gücünün tarihe karıştığını söyleyerek, **"bir işçi veya memur konut sahibi olabilmek için, 100 yıl yemeden içmeden çalışmak zorundadır"** dedi.

5 Ekim

● Türkiye'de ücretlere zam yapılsın mı, yapılmasın mı tartışmaları sürerken, Maliye Bakanı Kafaoğlu, işçilere ek bir kuruş zam vermem diyerek, **"işçilerin biraz daha dişlerini sıkmalarını"** istedi.

● Cunta'nın Danışma Meclisi, üçü siyasi ve birisi adi suçtan mahkum olan dört kişinin idam kararını onayladı. Idam kararının Milli Güvenlik Konseyi tarafından onaylanmasından sonra, Mehmet Uçaroğlu, Fevzi Işık, Ibrahim Yalçın ve Kasım Çalışkan isimli kişilerin idam cezaları yerine getirilecek.

6 Ekim

● Türkiye Barış Derneği Genel Başkanı, emekli Büyükelçi Mahmut Dikerdem hakkında, Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı savcısına hakaret ettiği gerekçesiyle, bugün askeri savcılık tarafından Mahmut Dikerdem'in ifadesi alındı.

7 Ekim

● 1983 yılı programında Hükümet'in yüzde 20 olarak öngördüğü enflasyon oranı, Ticaret Bakanlığı'nın belirlemelerine göre, yüzde 31'e yükseldi. Ekonomi uzmanlarının yaptıkları hesaplamaya göre, 1983 sonuna kadar yıllık enflasyon oranı yüzde 35'e ulaşacak.

8 Ekim

● Milli Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilerek yürürlüğe giren Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na göre, Büyük Millet Meclisi'nin bir kilometre yakınında herhangi bir gösteri, miting ve yürüyüş düzenlenemeyecek.

9 Ekim

● Işçi dövizi girişlerindeki azalmanın devam ettiği belirtildi. Merkez Bankası'nın yaptığı açıklamaya göre, Ocak-Temmuz 1983 döneminde işçi dövizi girişleri geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla yüzde 33 geriliyerek, 854 milyon dolara düştü. Geçtiğimiz yılın Ocak-Temmuz döneminde, 1 milyar 151 milyon dolarlık işçi dövizi girişi olmuştu.

11 Ekim

● Türkiye'nin dövizle ödemek zorunda olduğu dış borç tutarının 21 milyar 515 milyon dolar olduğu açıklandı. Türkiye, bundan böyle hiç dış borç almasa bile, 2022 yılına kadar dış borç ödemek zorunda.

● Milli Savunma Bakanı Haluk Bayülken Milli Savunma Bakanlığı'nın bütçesi görüşülürken Danışma Meclisi'nde yaptığı konuşmada, Federal Almanya'dan bugüne kadar 1 milyar 190 milyon Mark'lık askeri yardım alındığını ve bu yardımlarla Federal Almanya'dan Leopard tankları ve Milan tanksavarlarının alındığını ve tankların modernizasyonunun yapıldığını bildirdi. Ayrıca Mısır'ın elden çıkarmak istediği 35 Fantom uçağının alınmasıyla ilgili anlaşmanın Kasım ayında sonuçlanabileceği açıklandı.

12 Ekim

● Çukurova bölgesinde, devletten paralarını alamayan soya üreticisi çiftçilerin güç durumda kaldığı bildirildi. Adana Çiftçi Birliği 2. Başkanı Önder Girici, konuyla ilgili bir açıklama yaparak, **"devletin üreticiye olan borçlarını ödemediğini"** belirterek, **"soya üreticileri perişan oldu"** dedi.

13 Ekim

● Temelli kapatılma istemiyle haklarında dava açılan Huzur, Muhafazakar, Yeni Düzen ve Bizim Parti'nin Anayasa Mahkemesi'nce yazılı savunmaları alındı. Önümüzdeki günlerde toplanacak olan Anayasa Mahkemesi, dört parti hakkında nihai kararını verecek.

● Bakanlığı ile ilgili bütçe görüşmeleri sırasında bir konuşma yapan Içişleri Bakanı Selahattin Çetiner, Türkiye-Irak boru hattının güvenliğinin yeni kurulan yirmi jandarma karakolu ile sağlandığını söyledi.

● 213 kişilik PKK Diyarbakır davası, iki nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sonuçlandırıldı. Diyarbakır 2. Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin kararına göre, 4 kişi idama mahkum oldu. 120 kişinin beraat ettiği duruşmada, geri kalan sanıklara 5 ile ömür boyu arasında değişen hapis cezaları verildi.

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Her 100 çocuktan 12'si bir yaşına varmadan ölüyor

Son yapılan resmi açıklamalara göre, Türkiye'de her yüz çocuktan 12'si bir yaşından önce ölüyor. Ölüm nedenlerinin başında, olanaksızlık yüzünden tedavi edilemeyen bebek hastalıkları, kötü beslenme, bakımsızlık geliyor. Türkiye'deki bebek ölümleri oranını ancak Afrika ülkeleriyle karşılaştırmak olanaklı.

Babaların düğünü

"Babalar" Türkiye'de artık toplumun ayrılmaz ve *"seçkin"* bir parçası halindeler. Ara sıra kuyrukları biraz sıkışsa da, düzenlerini ve babalıklarını sürdürüyorlar. Geçtiğimiz günlerde, Yusuf Koç'un oğlunun düğününde biraraya gelen *"Baba"*'lar iki bin konuğun yeraldığı yemekte geline takı

Önce ekmek

Türkiye'de ekmek fiyatları yine günün konusu. Ekmeğin kilosu Izmir'de 55, Bursa'da 66, Diyarbakır'da 54, Karamürsel'de 60, Malatya'da 64, Mersin'de 62,5 lira civarında. Ayda 12 bin lira net olan ücretin tümü ekmeğe yatırılsa, günde -iline göre- ancak 7 veya 8 kilo ekmek almak olanaklı.

Kaşıkçı nelere kaşık atacak?

Uluslararası silah tüccarı ve uluslararası vurguncu Adnan Kaşıkçı ile Cunta arasında su sızmıyor. Son iki yıldır Türkiye'ye defalarca gelen, kendisine büyük umutlar bağlanan, gizli görüşmeler yapılan Kaşıkçı ve genç oğlu son günlerde yine Türkiye'deler. Kaşıkçı'nın oğlunun doğum günü Marmaris'de sabahlara kadar süren ve Istanbul'dan uçakla özel dansözler getirtilen bir partiyle kutlandı. Su gibi içki içilen doğum günü partisinin davetlileri arasında

bin konuğun yeraldığı yemekte geline takı takma yarışına girdiler. Ancak çuvallarla taşınabilen takıların değerinin kaç milyon olduğu hesaplanamıyor. Ancak 20 kilodan fazla ağırlıkta oldukları biliniyor. Düğünde bir de para armağanı yarışı açıldı ve Ankara vergi rekortmeni Kemal Horçüm'ün 500 bin lirayla açtığı arttırmada 6,5 milyon lira toplandı. Çeşitli kişi ve kuruluşlardan gönderilen 30 kapalı zarftaki armağanların tutarının ne olduğu ise hiç bilinmiyor.

Düğünün onur konukluğunu *"Baba"*ların önde gelenlerinden Inci Baba yaptı. Düğünde 800 kilo sövüş et, 400 kilo salam, 100 kilo havyar, üç ton meyve, bir ton kesilmiş tavuk, 260 şişe viski, 600 şişe büyük rakı, 400 şişe votka tüketildi.

Güneşi mühürleyin

Son üç yıldır ağızlar mühürlendi, kalemler mühürlendi, dernekler, partiler mühürlendi. Mühürlemeye öylesine alışılmış ki, Halkçı Parti, seçim sloganlarından biri olarak *"Güneşi mühürleyin"*'i seçmiş. Cunta ve onun iktidar veya muhalefet partileri bir de güneşi mühürleyip halka dünyayı büsbütün karartsalar iyice rahat edecekler.

Deli deliden, imam ölüden, faşist faşistten hoşlanır

Allah rahatını artırsın!..

Gerçek ücretleri hızla gerileyen işçi, memur ve emeklilerin ücret, maaş ve ikramiyelerine zam yapmayı reddeden Maliye Bakanı Kafaoğlu, gazetecilerin *"Elinize geçen para ile geçinebiliyor musunuz?"* sorusuna *"175 bin lira alıyorum, çok rahat geçiniyorum"* cevabını verdi. Gazetecilerin *"Türkiye'de asgari ücretle çalışan çok kimse var. Bunlardan biri olsaydınız ne yapardınız"* şeklindeki sorusunu ise, büyük bir utanmazlık ve pişkinlikle şöyle cevaplandırdı: *"Ben kendi kabiliyetlerime göre, her zaman en yüksek maaşı alan kamu görevlisi oldum."*

Faşist Cunta hükümetine bakan olup kabiliyetini gösteremeyen işçiler ve dar gelirliler kabiliyetsizliklerine küssünler.

bir partiyle kutlandı. Şu gibi içki içilen doğum günü partisinin davetlileri arasında Muğla Valisi ve Belediye Başkanı da vardı. Bu sırada Kaşıkçı'nın canı birden baklava isteyiverince, yine özel uçakla, Gaziantep'ten 10 tepsi baklava geldi.

Haberlere göre, Türkiye'de bütün parababalarıyla görüşen, bu arada Celal Bayar'ı da ziyareti ihmal etmeyen Kaşıkçı, Türkiye'de turizm alanına yatırım yapacak bir şirket hazırlıkları içinde. Aslında hangi kaynaklarımıza kaşık atmaya niyetlendiğine ilişkin bilgiler ise, *"yetkililer ve ilgililer"* dışına pek sızmıyor.

Bilsem ki öleceğim Özal'ı seveceğim

Amerikanvari seçim kampanyalarına özenen Turgut Özal, "Arım, balım, peteğim" şarkısının telif hakkını satın aldı. Şimdi bu şarkı yeni biçimiyle şöyle söylenecek: "Arım, balım, peteğim! Gülüm, dalım, çiçeğim! Bilsem ki öleceğim! Yine Özal'ı seveceğim!" Özal, şarkının telif hakkını satın aldığını ve şarkıyı yeni şekliyle muhtemelen Ibrahim Tatlıses'in seslendireceğini açıklarken, bütün sanatçıların Anavatan Partisi'nin yanında yer aldıklarını söyledi.

Sülün Osman'a iş çıktı

Yirmi yıl önce Sülün Osman çok ünlüydü. Istanbul'a ilk kez gelen Anadolu'lu hacıağalara, Galata Kulesi, Ayasofya, Karaköy Köprüsü gibi yerleri satmış, dolandırmış, dolandırdığı paralarla birlikte ortadan kaybolmuş, sonra yakalanmış, hapis yatmış, aftan yararlanıp çıkmış, Hacca gidip "namuslu" bir vatandaş olarak toplumdaki yerini almıştı. Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal, partisinin ekonomi politikasını ve iktidara geldiklerinde neler yapacaklarını açıklarken Sülün Osman'a taş çıkarttı. Boğaziçi Köprüsü'nü, şurayı burayı halka satacağız derken, son olarak Keban Barajı'nın da halka satılacağını ilan etti. Yıllardır köşesinde sessiz sedasız oturmakta olan Sülün Osman bunları işitir de yerinde durabilir mi? "Bu devir bizim devir" diyerek Özal'a ücretsiz müşavirlik yapmaya hazır olduğunu açıkladı. Sülün Osman THA'ya verdiği demeçte, "Köprü satmak benim işimdir. Bana sormadan satamazlar. Ama bu Özal'da iş var, ümit var. Iyi politikacı olabilir" dedi.

ra 5 ile ömür boyu arasında değişen hapis cezaları verildi.

14 Ekim

● Danışma Meclisi'nde 1984 yılı Bütçesi görüşülürken bir konuşma yapan Ticaret Bakanı Kemal Cantürk, tarım ürünlerinin bedellerinin peşin olarak ödenmesinin enflasyonu körüklediğini söyleyerek, **"ürün bedellerinin zamana yayılarak ödenmesi IMF'nin görüşüdür"** dedi.

15 Ekim

● 1983 Bütçesi'nin DM'de kabul edilmesiyle ilgili olarak bir konuşma yapan Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu, ayda 175 bin lira ile rahat geçindiğini söyleyerek **"ekonomik bunalımın sürdüğünü"** belirtti ve **"sıkıntıyı işçi ve memurlar çekecek"** dedi.

● Tekel'in yabancı sermaye ile ortaklık kuracağı açıklandı. Gümrük Tekel Bakanı Cafer Tayyar Sadıklar'ın yaptığı açıklamaya göre, yabancı sermaye ile ortaklık yapılarak üretilecek olan sigaralar daha çok yurtdışına pazarlanacak.

● Milli Eğitim Bakanlığı'nın 12 bin kişiyi işe almak için açtığı imtahana, 140 bin kişinin başvurduğu açıklandı.

● MGK tarafından kabul edilen bir yasa ile ortaokul zorunlu hale getirildi. Ayrıca, ilgili yasa uyarınca ilkokula başlama yaşı da 6'ya indirildi.

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. **Herausgeber:** Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1 **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam **Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen:** 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92 **Herstellung:** Eigenvertrieb **Druck:** Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48, Säntisstr. 49, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** F.Almanya ve Batıberlin'de 6 aylık (12 sayı) 30.-DM, 1 yıllık (24 sayı) 60.-DM **Temsilcilikler-Fransa:** Paris, Tel: 01-258-26 90, **F.Almanya:** Frankfurt, Tel: 0611-68 41 98, **Belçika:** Brüksel: B.P.83 **Hollanda:** Amsterdam, Tel: 020-942323 **Ingiltere:** Londra, Tel: 01-801 7046, **Danimarka** Kopenhag, Tel: 01-707 506 **Isveç** Stokholm, Tel: 08-367 576

Avrupa Parlamentosu da aynı sonuca vardı

"6 Kasım seçimleri demokrasiye dönüş demek olmayacaktır"

● **Avrupa Parlamentosu'nda alınan kararın danışma niteliğinde ancak siyasal sonuçları bakımından bağlayıcı etkileri var ve 4 olumsuz ve 11 çekimsere karşı 124 oyla kabul edildi.**

Avrupa Konseyi'nin ve Kuzey Atlantik Asamblesi'nin (NATO Asamblesi'nin) ardından Ortak Pazar'ın organı olan Avrupa Parlamentosu da Türkiye'de 6 Kasım'da yapılacak seçimlerin **"geçersiz"** olacağını, bu seçimlerin **"demokrasiye geçiş"** demek olamayacağını karara bağladı.

13 Ekim Perşembe günü Frankfurt'ta yapılan oturumda Avrupa Parlamentosu 124 olumlu, 4 olumsuz ve 11 çekimser oyla Türkiye'deki siyasi durum konusunda kabul ettiği karar tasarısında cuntadan istemlerde de bulundu. Kabul edilen kararda, 1) Siyasi görüşleri, geçmişleri ve geleceğe dönük istekleri ne olursa olsun tüm Türkiye vatandaşlarına siyasi ve medeni haklarının geri verilmesi; 2) Özgür seçimler yoluyla egemenliğin tekrar Türkiye halkına bırakılması ve 3) Politik suçlardan dolayı ölüm cezalarına ve hapishanelerdeki işkencelere son verilmesi istendi.

Kararda ayrıca SODEP ve Doğru Yol partilerinin seçimlere katılmalarının önlendiği ve 475 bağımsız adaydan 428'inin

Türkiye halkına siyasi ve medeni hakları geri verilsin ● Özgür seçimler yapılarak egemenlik halka verilsin ● Ölüm cezalarına ve işkenceye son verilsin...

Avrupa Parlamentosu kararından

veto edildiği de kaydedilerek 6 Kasım seçimlerinde uygulanan kuralların bu seçimlerin **"demokratik"** olmasını engellediği vurgulandı.

Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye üzerine yaptığı oturuma ikisi sosyalistler, biri komünistler, biri liberaller, biri Hristiyan Demokratlar ve biri de "İlerleme İçin Avrupa Demokratları" grubunca olmak üzere 6 karar tasarısı sunuldu. Daha sonra sosyalistler karar tasarılarından birini geri aldılar. Kabul edilen karar, sosyalist, liberal ve Hristiyan'ların karar tasarıları arasında bir uzlaşma niteliğini taşıyor.

Tartışmalar sırasında söz alanların büyük çoğunluğu cuntayı suçladı. İngiliz muhafazakarları ve sağ eğilimli Federal Alman temsilcisi **von Hassel** dışında kimse askeri faşist yönetimi dolaylı olarak bile savunmadı. Komünist ve sosyalist gruplar adına söz alan Fransız, Alman, İtalyan ve Yunanlı parlamenterler ise Türkiye'deki yönetimi şiddetle eleştirdiler ve 6 Kasım seçimlerinin bir aldatmaca olduğunu belirttiler. Liberaller ve bazı Hristiyanlar da konuşmalarında Türkiye'deki rejimin bir diktatörlük olduğunu ve 6 Kasım seçimlerinin anti-demokratik bir nitelik taşıdığını söylemek zorunda kaldılar. Avrupa Ortak Pazar Komisyonu başkan yardımcılarından **Haserkamp** ise Ortak Pazar ile Türkiye arasındaki ilişkilerdeki gelişmelerin, Türkiye'nin insan haklarına göstereceği saygıya bağlı olduğunu şu anda ilişkilerin en asgaride tutulduğunu ve komisyonun bu konudaki politikasında bir değişiklik yapmayı düşünmediğini belirtti.

CUNTA'NIN KOZLARI BİTMEDİ

Avrupa Parlamentosu'nun 13 Ekim günü Türkiye üzerine kabul ettiği karar tasarısı, Türkiye'nin üyesi olduğu Avrupa Konseyi, NATO Asamblesi gibi uluslararası kuruluşların son zamanlarda Türkiye konusunda aldıkları kararların sonuncusunu oluşturuyor. Bu gelişmeler, cuntanın 6 Kasım'daki seçim komedisiyle Batı Avrupa demokratik kamuoyunu yanıltmayı başaramadığını ortaya koyuyor.

Avrupa Parlamentosu'ndaki liberal grubun kendileri için oldukça sert sayılabilecek bir karar önerisi sunmasının başlıca nedeni, "demokrasiye" geçiş masalı ile uyutulmak istenen Avrupa kamuoyunun muhafazakar öğelerinin bile artık Türkiye konusunda bir reaksiyon göstermeye kendilerini mecbur hissetmeleridir.

Son gelişmelerde, yakın zamana kadar önce Çanakkale'de, daha sonra ise Balmumcu'da tutuklu bulunan AP ve CHP'li liderlerin yurt dışına gönderdikleri mesajların da rol oynamış olması büyük olasılık.

Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu'nun aldıkları kararlar ilerici, demokrat Avrupalı öğelerin Türkiye'deki faşist yönetime karşı aldıkları tutumu da daha pekiştirebilir ve onları daha savaşkan bir konuma getirebilir. Örneğin Belçika'nın Fransızca konuşan Bölgeleri Icra Konseyi Başkanı sosyalist P.Moureaux'nun cunta gidene dek Türkiye

Bir Türk savaş jetini Irak'ta peşmergeler düşürdü

● Gerici Bağdat rejimi ile birlikte

OYA BAYDAR **Yorum**

Altın değerinde günler

SEÇİMLER öncesinde seçmenlerin nabzını yoklamaya çalışanların tümünün üzerinde birleştikleri bir nokta var: *"Türkiye'de seçmen hiç bir zaman seçimlere ve partilere bu kadar uzak ve bu kadar ilgisiz olmamıştı."* Hemen ardından, özellikle gazetelerdeki yazar çizerler, bir de temenni ekliyorlar: *"Allah vere de seçmen 6 Kasım'da sandığa ısına"* diyorlar. Bu gerçeğin farkında olan cuntacılar da durumu açıklayabilmek için bin dereden su getirmeye çalışıyorlar. *"Halk 12 Eylül öncesinin siyasi kargaşasından, 12 Eylül öncesinin partilerinden bıkmıştı, şimdi siyasete kolay ısınamıyor"* diyorlar.

OYSA, Türkiye halkı, Türkiye'nin 19 milyon civarında tahmin edilen seçmen kitlesi cunta seçimlerine gösterdiği ilgisizlikle, bir tek- sadece bir tek- şey söylemek istiyor: *"Bu seçimlere inanmıyoruz, bu kukla partiler, bu kukla siyasal liderlere inanmıyoruz, güvenmiyoruz, bunların hiç birini istemiyoruz"* diyor. Gerçek bu kadar açık ve çıplak işte.

TÜRKİYE'de, cumhuriyet tarihinin hiç bir döneminde, siyaset bu kadar karikatürleşmemiş, ortaya parti liderleri diye atılan kişilerin çapı böylesine düşmemiş, siyaset sahnesine bu düzeyde palyaçolar çıkmamıştı. Başka bir konuda olmasa bile siyaset palyaçoluğundaki mahareti ve "Gırgır" mizah dergisinden fırlamış tipiyle cuntanın iktidar adayı Sunalp, cunta kadrolarının zavallılığından, özellikle bunlar arasından politikiya atılmakla görevlendirilenlerin perişanlığının en iyi örneği olarak halkın önünde her gün boy gösterirken, en azından 40 yıldır demokrasi savaşımı vermekte olan Türkiye halkını cunta usulü siyasete ısıtmak olanaklı mı?

BÜTÜN bu gerçekleri cunta, en azından onun akıl hocaları da görüyor. Görüyor ve korkuyorlar. Seçimler öncesinde içine düştükleri telaş, seçimlerde sandık başlarına kadar asker bekletileceğini resmen açıklamaları, cunta başının her gittiği yerde, oy kullanmama eğiliminde olanlara, oyları iptal kampanyalarına karşı giriştiği tehditler bu korkunun bir ifadesi. Cuntacılar, 6 Kasım konusunda, Anayasa oylaması sırasındaki rahatlıkları içinde değiller. Bir yandan seçimlerin sonucunu istedikleri gibi çevirmenin her türlü gayrimeşru yolunu hazırlamaya çalışırken, bir yandan da seçmenlere korku salmaya, veya onları satın almaya çabalıyorlar.

TÜRKİYE'deki tüm siyasal güç ve kanatların böylesine hareketli oldukları, daha da önemlisi cunta karşısındaki siyasal muhalefetin ve halk muhalefetinin böylesine büyüyüp genişlediği bir dönemde, cuntanın tehditlerine pabuç bırakmadan, ama akıllı ve yaratıcı yöntemlerle, faşizmin hesaplarını bozmaya çalışmak bizim görevimizdir. Faşizm hesabını, 6 Kasım'da seçmen kitlesinin kendi siyasal alternatiflerini onaylayacağı üzerine kurmuştur. Bu hesabın bozulması cuntanın bugüne kadar yediği en büyük darbe olacaktır. Bu hesabı bozabilmenin ise, bugün hem dış hem de iç koşulları yeterince vardır. Dışarda, dünya kamuoyunun en etkili kesimleri, başta Av-

● **Gerici Bağdat rejimi ile birlikte Irak Kürdistanı'na saldıran Cunta gerçeği itiraf etmek zorunda kaldı**

Irak Kurdistanı'nda bir Türk savaş uçağı Kürt peşmergeler tarafından düşürüldü ve pilotları tutsak edildi. Olay Türk Dışişleri Bakanlığı'nca uzun süre kamuoyundan saklandı. Ancak Mesut Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokratik Partisi tarafından olay dünya kamuoyuna açıklanınca Türk Dışişleri Bakanı Türkmen gerçeği itiraf etmek zorunda kaldı.

Kürdistan Demokratik Partisi'nin bir sözcüsü tarafından yapılan resmi açıklamada şöyle deniyor:

"14 Eylül günü Irak sınırları içinde Kürt peşmergelerin kontrolünde olan Sakho'daki Bandinen mevzileri üstünde bir Türk savaş uçağı uçaksavar birliklerimizce düşürülmüştür. Saat 11.45 sularında ve Sakho kentinin doğusunda düşürülen Türk savaş uçağının kaptan pilotu Tayfun Bolkan ve yardımcı pilotu Mehmet Muammer Cengiz birliklerimizce tutuklanmış ve cezaevine konmuşlardır. Bu vesile ile vurgulamak isteriz ki kendimizi ve Irak sınırları içindeki bölgelerimizi savunacağız. Türk hükümetini Irak yurtsever hareketine yönelik düşmanca tutum ve davranışları ve Bağdat'taki faşist Saddam rejimine yardımları konusunda bir kez daha uyarıyoruz.

Tutuklu pilotlar, saptadığımız koşullar yerine getirildiği takdirde serbest bırakılacaklardır.

TÜRKMEN İTİRAF ETTİ

Haberin kamuoyunda duyulmasından sonra, yabancı gazetecilerin katıldığı bir basın toplantısında, DPA ajansı muhabirinin sorusu üzerine Türkmen de **"gerçeği"** itiraf etmek zorunda kaldı. Türkmen **"Küçük bir operasyonu tamamlamak üzere havalanan uçağımız düşmedi, düşürüldü"** diyerek **"şecaat arzetmekten"** de geri kalmadı. Nitekim bir gazetecinin **"Peki yabancı bir ülke toprakları üstünde sizin savaş uçağınızın ne işi vardı?"** sorusunu Türkmen tam bir pişkinlikle yanıtsız bıraktı. Bir başka soruyu yanıtlarken de, Irak Kürdistanı üstündeki saldırının, Bağdat rejimi ile uyum içersinde sürdürüleceğini yinelemekten geri kalmadı.

Bölgeleri Icra Konseyi Başkanı sosyalist P.Moureaux'nun cunta gidene dek Türkiye ile kültürel ilişkileri askıya alması gibi davranışların yaygınlaşması olasılığı artabilir.

Ne var ki Türkiye'deki faşist yönetimin Avrupa'daki tüm kozlarını yitirdiğini sanmak da yanlış olur. Gerici Reagan yönetimi cuntayı desteklemeye devam ettiği sürece ABD'ye yakın Avrupalı muhafazakar öğeler arasında Türkiye'deki yönetim lehine çaba harcama eğilimi var olmaya devam edecektir. Bu nedenle içine girdiğimiz dönemde Avrupa kamuoyunu Türkiye konusunda aydınlatarak bu gibi öğelerin manevralarını önlemek, Avrupa'daki Türkiyeli ilerici ve demokratik güçlerin önünde duran son derece önemli bir görev olmaktadır.

N. Tümer'in yasa önerisi Anayasa'ya aykırı bulunmuştu

SODEP ve Doğruyol'un yerel seçimlere katılmalarına Cunta karar verecek

● **Cuntanın 5 üyesinden biri olan Oramiral Nejat Tümer tarafından verilen önerge Danışma Meclisi'nce Anayasa'ya aykırı bulundu. Bu durumda cuntacı amiral Tümer, kendi anayasasına bile ters düşmüş oldu**

Cuntanın 5 üyesinden biri ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Nejat Tümer'in bundan bir süre önce Danışma Meclisi'ne verdiği 1984 yılı başında yapılacak olan yerel seçimlere SODEP ve Doğru Yol partilerinin katılmasını yasaklayan yasa önerisini, Milli Güvenlik Konseyi adını taşıyan cunta karara bağlayacak.

Binlerce kişi hakkında **"Anayasa'yı ihlal"** suçlamasıyla ölüm cezası istenirken ve 20'yi aşkın kişi de aynı suçlamayla idam edilmişken Oramiral Nejat Tümer'in cunta adına yaptığı yasa önerisi, hatırlanacağı gibi, geçtiğimiz 29 Eylül günü Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu tarafından **"Anayasa'ya aykırı"** bulunarak reddedilmişti.

Anayasa Komisyonu'nun, **"Anayasa'nın öngördüğü çok partili demokratik sisteme ve milli iradenin mutlak üstünlüğüyle bağdaşmadığı"** gerekçesiyle reddettiği yasa önerisi, Danışma Meclisi'nin görev süresi 15 Ekim'de bittiği için, Milli Güvenlik Konseyi tarafından karara bağlanacak.

Yurt içinde ve yurt dışında giderek büyüyen tepkiler karşısında cuntanın ne oranda gerileyeceği, MGK üyesi Nejat Tümer'in **"yasa tasarısı"** karara bağlanırken görülecek. Cunta, kendi yaptığı Anayasa'nın açıkça ihlali anlamına gelen bu yasayı da kabul edecek mi, yoksa baskılar karşısında kendi içinden biri olan Tümer'in "Anayasa'ya aykırı istemlerde bulunan" bir cunta üyesi durumuna düşmesini mi göze alacak?

vardır. Dışarda, dünya kamuoyunun en etkili kesimleri, başta Avrupa Parlamentosu, çeşitli sendikal ve diğer kuruluşlar vs. olmak üzere cunta rejimine açık karşı tavır almış, 6 Kasım seçimlerini anti-demokratik olarak nitelemiştir. İçerde yığınlar bu gerçeğin farkındadırlar. Kısaca içerdeki ve dışardaki hava ustaca birleştirilebildiğinde, cuntayı köklüce sarsabilecek bir ortam doğacaktır.

KİTLELERİN görünürdeki siyasal ilgisizliği aslında, ebelik edilebilirse, bir siyasal protestoya gebedir. Bugün için faşizmi protestonun pasif bir biçimi halinde olan siyasal ilgisizlik, faşizmi yıkmanın aktif savaşımı haline her an dönüşebilir, dönüştürülebilir. Önümüzdeki ilk adım 6 Kasım'dır. İster yurdumuzda, ister yurt dışında olalım, tanıdığımız, bildiğimiz, ulaşabildiğimiz herkese, 6 Kasım konusunda şunları söylemenin olanaklarını bulabiliriz: *"Sandık başına git, mührü oyları iptal ettirecek biçimde her üç partiye birden bas. Oy hırsızlarına oyunu kaptırma. Seçim hücresinde yanına birini dikmeyeceklerdir. Sandık başlarında asker de subay da olsa korkma. Kapalı zarfı açamayacaklardır. Tehditlere aldırma, usulsüzlük gördüğün yerde diren. Tek başına kalma; diğer seçmenleri de yanına almaya çalış. Ve sandık başında olup biten tüm usulsüzlükleri, tüm engellemeleri, tüm baskıları, bir yolunu bul, önce yakın çevrene, sonra mutlaka dışarıya ilet."*

İŞTE tam bu noktada, yurt dışında yaşamak zorunda kalan bizlere, yurt dışındaki milyonları aşan Türkiyelilere, onların en bilinçli kesimlerine büyük iş düşmektedir. Türkiye'ye haber iletme, Türkiye'den haber alma olanaklarına sahibiz. Bütün bunları, yapılması gerekeni Türkiye'deki yakınlarımıza iletebilir, onların 6 Kasım izlenimlerini bize aktarmalarını sağlayabiliriz. Sorun cuntayla savaşımda, faşizmle savaşımda hiç bir savaşım biçimini küçümsememek, hiç biriyle de yetinmemektir. Sorun 6 Kasım'ın faşizmi kurumlaştırmak, meşrulaştırmak ve yerleştirmek olan esas görevini iyi kavramak, *"ne de olsa demokrasi gelecek, bari askerler gider"* yanılgısına bir an bile kapılmamak, 6 Kasım'da cunta alternatiflerinden birini seçmenin cuntayı seçmek demek olduğunu iyice kavramaktır. O zaman, faşizmin görece zayıf ve hassas olduğu 6 Kasım öncesindeki şu altın değerindeki günleri çok iyi değerlendirmek gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Ağca yalan söylemiş! Peki kim söyletmiş?

Geçen sayımızda kısaca duyurduğumuz, Mehmet Ali Ağca hakkında **"mahkemeyi yanıltıcı ifade vermek"** suçundan dava açıldığı haberi daha sonraki günlerde resmen kesinleşti. Ağca davasının **"ünlü"** savcısı Martella geçtiğimiz günlerde düzenlediği bir basın toplantısında Ağca'nın verdiği ifadelere göre suçladığı Bulgar yurttaşı Antonov hakkında yakında **"tutukluluk durumunun kaldırılması talebi"**nde bulunabileceğini belirtti.

Ancak Antonov'un savunma avukatları, bir anlamda olayın örtbas edilmesi demek olan böylesi bir uygulamaya karşı çıkıyorlar ve Ağca'nın değil, onu sistemli yalan ifade vermeye zorlayan güç ve kişilerin açığa çıkartılması gerektiğini ileri sürüyorlar.

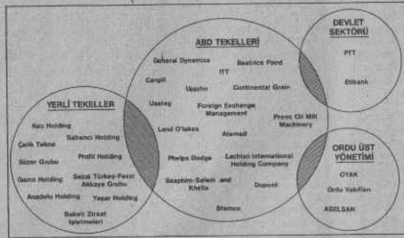
Italyan basınında geniş olarak yer alan ve bir kısmı daha sonra savcı Martella tarafından da açıklanan bu gelişmeler, aylarca sürdürülen emperyalist propaganda saldırısının **"tartışmasız iflası"** anlamına geliyor. Ancak Ağca'nın **"yalanlarına"** sayfalar ayıran gazeteler, dakikalar ayıran televizyonlar son gelişmeleri birkaç satır ya da saniye ile geçiştiriyorlar. Bu arada Ağca'nın bir **"psikopat"** olduğu yönünde yeni bir oyun tezgahlanıyor. Böylece Ağca'nın faşist bir terörist ve CIA - Italyan gizli servislerinin elinde bir ajan ve kiralık katil olduğu gerçeğinin de örtbas edilme çabaları sürüyor. Ağca dünya kamuoyuna şimdi de **"ne yaptığını bilmeyen, şöhrete ulaşmak ateşiyle kavrulan zavallı bir deli"** olarak sunulmak isteniyor. Türk gazeteleri ve özellikle **Abdi Ipekçi**'nin kanının hesabını sormakla yükümlü olması gereken **Milliyet** bu yeni oyunda görev aldılar. Milliyet, Ağca'nın Italyan doktoru ile çarşaf çarşaf röportajlar yayınlayarak onun **"sadece bir deli, bir psikopat"** olduğunu kanıtlama peşinde.

Emperyalist yalan, karalama ve anti-komünist propaganda saldırısı böylece bir kez daha onu tezgahlayanların elinde **"patlarken"** halen tutuklu bulunan Musa Serdar Çelebi'nin itirafları, Trieste ve Milano'da tutuklu Türk mafya babalarından kimilerinin ifadeleri ve kaçırılan Italyan kızı Orlandi olayının sorumluluğunu **"Türk faşistlerinin"** resmen üstlenmiş olmaları, propaganda silahını tersine çeviriyor. Bir başka deyimle başta CIA, tüm emperyalist gizli servisler şimdi Abdi Ipekçi'den Papa'ya kadar uzanan cinayet ve suikast zincirinin kanlı izini örtbas etme telaşına düştüler.

F-16 Projesi'nin altında yatan pazarlığın ipliği pazara çıkmaya başladı

Türkiye'yi ABD'nin sıçrama tahtası yapacak 'yeni model'in ilk adımları

F-16 projesi olarak anılan, ancak uçak yapımından çok daha geniş kapsamlı olan, Türkiye'nin **"kalkınma"** ve **"sanayileşme"** modelinden dış politikasına kadar **"köklü"** değişiklikler öngören ve Türkiye'yi her anlamda ABD'nin **"sıçrama tahtası"** yapacak olan anlaşmanın 8 Eylül tarihinde Türk ve ABD hükümetlerince imzalanmasından sonra, **"yeni model"**'le ilgili olarak ilk adımlar atılmaya başlandı. 3 Ekim tarihinde, 16 ABD tekelinin 22 temsilcisiyle birlikte **"model"**'in düzenleyicisi ve öncüsü olan OPIC'in Başkanı Craig Nalen ve ABD Tarım Bakanı Yardımcısı Richard Lyng Türkiye'ye geldi ve ABD sermayesiyle gerçekleşecek 400 proje üzerinde görüşmeler yapılarak belli projeler konusunda anlaşmaya varıldı.

ABD'li işadamlarıyla birlikte Türkiye'ye gelen Tarım Bakanı Yardımcısı Lyng, konuyla ilgili olarak ABD Başkanı Ronald Reagan'ın Kenan Evren'e yazdığı bir mektubu da beraberinde getirdi. Reagan Evren'e yazdığı bu mektupta, **"ABD'nin Türkiye'de ortak yatırımlar konusunda niyetinin ciddi olduğunu"** belirtiyordu. ortak yatırımlar konusunda bir açıklama yapan ABD Tarım Bakanı Yardımcısı Lyng, **"Türkiye'nin ABD'li yatırımcılar için çok çekici bir ülke haline geldiğini"** söyleyerek, Türkiye'ye ilginin artmasının nedenlerini şu noktalarda topladı:

● Türkiye Ortadoğu, Afrika, Doğu Avrupa ve Avrupa pazarlarına yakın bir ülkedir. Tarımda kendi kendine yeterli dünyanın sayılı ülkelerinden birisi olan Türkiye, yine de, yüksek tarım potansiyelinin çok azını kullanabilmektedir. Tarım sektörüne ve tarıma dayalı sanayi kollarına yapılacak ortak yatırımlarla verimlilik ve üretim artırılacak, bu sektörlerde üretilecek malların önemli bir bölümü yakın pazarlara satılcaktır.

● Richard Lyng, **"bu özellikleri taşıyan Türkiye'nin çok çekici bir ülke olduğunu"** vurgulayarak bu durumun, **"gerek Amerikalı işadamları ve gerekse Türkiye'de ortaklık kuracakları meslektaşları için çok kâr edecekleri iş olanakları yaratacağını"** belirtti.

● Richard Lyng'e göre, Türkiye'de **"politik istikrar"**'ın sağlanmış olması ve AET ülkeleriyle ABD arasında Ortadoğu pazarı konusunda giderek kızışan rekabet de ilgiyi artıran nedenler arasındadır.

● ABD Tarım Bakanı Yardımcısı Lyng ABD sermayesinin Türkiye'ye ilgisinin artmasına bir başka neden olarak da, yabancı sermaye ile ilgili yasaların değiştirilmiş olmasını gösteriyor.

Bilindiği gibi, Cunta bundan bir süre önce, KIT'leri düzenleyen yasa ve Yabancı Sermaye Yasası gibi bazı temel yasaları değiştirdi. KIT'leri düzenleyen yasanın değiştirilmesiyle, bu kuruluşlar özel sermaye ve devlet ortaklığı biçimine getirilebiliyor. Yabancı Sermaye Yasası da değiştirilerek, başta tarım olmak üzere ekonominin bütün sektörlerine yabancı sermayenin girmesine izin verildi ve ayrıca tekellerin kâr transferlerine konan sınırlamalar kaldırıldı.

Somut projeler üzerinde görüşmek ve anlaşmalar yapmak üzere gelen 16 ABD tekelinin 22 temsilcisi adına konuşan OPIC'in Türkiye Koordinatörü Richard Post, 125 Türk firmasıyla birlikte 400 ortak projenin incelendiğini ve **"ABD'li şirketlerin Türkiye'ye bu projelerden bir bölümüyle anlaşmalar yapmaya geldiğini"** belirtti ve gelen şirketler hakkında şu bilgileri verdi:

● Gelen tekellerin başında ABD'nin ünlü silah tekeli **General Dynamics** yer alıyor. General Dynamics, F-16'ların ortak yapımının yanısıra, Türkiye'de bazı savaş araç gereçleri, elektronik, tarım ve tarıma dayalı sanayi kollarında da ortak yatırımlar yapacak.

● Türkiye'de tarım ve tarıma dayalı sanayi kollarında ortak yatırım yapacak olan ve bu amaçla Türkiye'ye gelen ABD tekellerinin isimleri şunlar: **Upjohn, Beatrice Food, Cargill, Continental Grain, Foreign Exchange Management, Usateg** ve **Land O'Lakes.**

● Tarıma dayalı sanayilerin yanında, Türkiye'de ekonominin pekçok dalında ortak yatırım yapacak diğer ABD tekellerinin isimleri ise şunlar: **Dupont, Atamed, Prench Oil Mill Machinery, Stemco, Lachlan International Holding Company, Seaphim-Salem and Khella** ve **Phelps Dodge.**

Türkiye'ye gelen ABD tekelleri adına anlaşmaya varılan projeler konusunda bir açıklama yapan General Dynamics'in temsilcisi Richard Bowhay, **"40 dolayındaki firma temsilcisiyle 50 proje üzerinde görüşme yaparak mutabakat anlaşmasına vardıklarını"** söyledi ve **"F-16 Anlaşması ABD Kongresi tarafından onaylanır onaylanmaz ortak yatırımlara başlanacak. Kongre'nin üç hafta içinde anlaşmayı onaylayacağını sanıyorum"** dedi. Şimdiden kesinlik kazanan ve açıklanan ortak yatırım projelerinden bazıları şunlar:

● **General Dynamics, Oyak ve Ordu Vakıfları'yla** (TUSAŞ-ASELSAN) ortaklık biçiminde F-16 ve parçalarının yanısıra, elektronik ve bazı savaş araç-gereçleri üretecek. Ayrıca General Dynamics, **Çelik Tekne** firmasıyla ortak gemi yapımı, **Süzer Şirketler Gruba**'yla bir entegre et tesisi ve bir otel, **Profil Holding**'le de elektronik sanayi ile ilgili yatırım konusunda anlaştı.

● Türkiye'de üretilen malları dış pazarlara satmak amacıyla **Tranding-Investment Company** adlı çok ortaklı bir dış

YORUM

Buz Dağı

Türkiye'de savaş uçağı sanayii kurma projesi gerçekten de tam bir buz dağı... Amerikan General Dynamics adlı silah tekelinin ürettiği F-16 savaş uçaklarının seçilmesi, buzdağının sadece suyun üstünde duran parçası. Suyun altında kalan parçanın büyüklüğü ve korkunçluğu, ABD tekellerinin temsilcilerinin akın akın Türkiye'ye gelmesiyle ortaya çıkmaya başladı.

ABD emperyalizmi Türkiye'yi yalnızca askeri bakımdan değil, ekonomik bakımdan da Ortadoğu ülkelerini hedefleyen bir sıçrama tahtası olarak kullanmayı amaçlıyor.

Ama iş, bununla sınırlı da kalmıyor. ABD tekelci sermayesinin silah, madencilik ve tarım alanlarında yapmaya hazırlandığı yatırımlar, aynı zamanda, bu alanlarda, ABD sermayesine sıkı sıkıya bağlı yeni yeni tekeller yaratacak ve mevcut tekellerin bu alanlara da girmasini sağlayacaktır.

Bunun Türkiye halkı için yarattığı tehlike nedir?

Bir devlet işletmesi olan PTT-ARLA'nın yeni ortakları, Bakırlı Ziraat İşletmelerinin Amerikan Land O'Lakes adlı tarım tekeliyle bağladığı anlaşma, yerli tekellerin sözcüsü TÜSİAD'ın devlet bürokrasisi konusundaki sözde "reform" istekleri incelendiğinde ortaya çıkan gerçek şudur: Bir yanda ABD tekelleri, öte yanda Koç ve Sabancı gibi yerli tekeller, Sezai Türkeş-Fevzi Akkaya grubu gibi işbirlikçi büyük burjuvalar, Bakırlı gibi büyük tarım kapitalistleri yeni yeni ortak yatırımlara giriyorlar.

Ama aynı zamanda OYAK, Ordu

İlk uygulama: PTT'ye ait bir işletme anonim şirkete dönüştürüldü

Ilk uygulama: PTT'ye ait bir işletme anonim şirkete dönüştürüldü

KIT'lerin tekelci sermayeye devri başladı

6 Ekim 1983 tarihinde, Kamu Iktisadi Teşebbüsleri'nden (KIT) birisi olan ve PTT Genel Müdürlüğü bünyesinde yeralan PTT-AR-LA adlı kuruluş, mülkiyet ve yönetim açısından özel sektörün kontrolüne devredildi. Böylece, Cumhuriyet tarihinde ilk kez bir devlet işletmesi yerli ve yabancı tekellere devredilmiş oldu.

Haberleşme araç ve gereçleriyle elektronik sanayi mallarıüreten PTT-AR-LA, özel sektörün egemenliğine devredilince, adı *Teletaş A. Ş.* olarak değiştirildi. Daha önce mülkiyetinin tamamı PTT'-ye ve dolayısıyla devlete ait olan kuruluşta, yeni düzenleme ile PTT'nin payı yüzde 49'a indirildi. Özel sektöre ait olan yüzde 51'lik pay ise, yerli ortaklar için Türkiye'nin büyük sermaye gruplarından birisi olan ve özellikle yurt dışında inşaat sektöründe yaptığı büyük yatırımlarla dikkati çeken *Sezai Türkeş- Fevzi Akkaya firmasıyla* bazı holdingler ve ordu üst yönetiminin kontrolünde olan *ASELSAN* ve *Deniz Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı* arasında pay edildi. Ayrıca, ABD ile imzalanan F-16 uçak yapım projesi olarak anılan anlaşma gereğince, Teletaş A. Ş.'ne yabancı ortak olarak, ABD'nin ünlü tekeli *ITT* katılacak.

Yeni düzenleme ile sermayesi 67 milyon liradan 1 milyar 700 milyon liraya yükseltilen Teletaş A. Ş.'i her türlü elektronik iletişim malzemesinin yanısıra, digital elemanları, kuramportör, radyolink sistemi ve yılda 200 bin adet santral üretmesi öngörülüyor. Teletaş A. Ş.'nin ürettiği malların üçte ikisinden çoğu PTT ve orduya, geri kalanlar ise piyasada satılacak.

İsmet Bakırlı, Bakırlı Zirai İşletmeleri Bşk.

Tarımsal alanda ilk anlaşma bir ABD tekeli ile imzalandı

Türkiye ile ABD arasında tarım alanındaki ilk ortak yatırım anlaşması, ABD'-nin en büyük tarım şirketlerinden **Land O'Lakes** ile büyük tarım kapitalisti **Bakırlı Ziraat Işletmeleri** arasında imzalandı. Yapılan anlaşmaya göre, yeni kurulan şirket başta soya ve yem bitkileri olmak üzere, tarım ürünlerinde tohum neslinin iyileştirilmesi, hayvancılık ve yağlı tohumlar üretimi konusunda faaliyet gösterecek.

Bakırlı Ziraat Işletmeleri Başkanı İsmet Bakırlı'nın konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamaya göre, şirketin üreteceği tarım ve tarıma dayalı ürünler, iç pazarın yanısıra Ortadoğu ve Balkan ülkelerine de pazarlanacak.

TUSIAD tüm KIT'lerin meydanı özel sektöre terketmesini istedi

Türk Sanayici ve IşadamlarıDerneği TÜSIAD'ın yayınladığı *"Kamu Bürokrasisi"* adlı raporda *"özel kesimin istediği her işten devlet derhal çekilsin"* denilerek, kârlı KIT'lerin özel sektöre devredilmesi istendi. TÜSIAD'ın 6 Ekim tarihinde açıklanan raporunda, devletin hastahane, telefon, televizyon, kent içi ulaşım ve enerji hizmetleri dahil pekçok alandan çekilmesi istenerek, bunun *"özel şahıslara büyük iş ve istihdam olanağı sağlayacağı"* ileri sürüldü. Raporda ayrıca, *"bürokratik engellerin kaldırılması"* ve *"bürokrasi reformunun hemen yapılmasının gerekliliği"* vurgulanarak, yüksek bürokrat kadrolara güvence sağlayacak olan yasal düzenlemelerin yapılması istendi.

"Türk bürokrasisi 1980 yılında da uygulanmaya başlayan politikalara beklenilenin üzerinde uyum gösterdi" denilerek, raporda 12 Eylül'ün üst bürokratlarına övgü düzülmektedir. Ayrıca raporda, bürokratik engellerin kaldırılması isteğiyle ilgili olarak, *"kamu hizmetleri vatandaşın ayağına götürülmelidir"* denilmekte ve ancak, bu önerinin açıklama bölümünde TÜSIAD'ın getirdiği *"vatandaş"* kavramının işadamlarıyla sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.

"İşadamı" Murtaza Çelikel de mi komünist oldu?

İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkan Vekili Murtaza Çelikel, Türkiye'de incelemelerde bulunan 15 ABD tekelinin öncelikle tarım alanında yatırım yapacaklarını açıklamaları üzerine, bunun Türkiye'ye ve köylüye neye malolacağını şu sözlerle açıkladı:

"Tarımı yabancı sermayeye açarsak toprak ağalarını ararız. Türk köylüsünün geleneksel uğraşısını, yabancı şirketlerin Türk holdingleriyle elele kuracakları tekellere terk etmesinin sakıncaları, getireceği yarardan daha vahimdir. Yıllardır tarım ve toprak reformunu her yönetimden bekleyen topraksız köylünün karşısına bu defa kendisini kökten tasfiye edecek yerli ve yabancı tekellerin ekonomik güçbirliği çıkarılmaktadır. Yabancı sermayenin mihmandarları ve holdingler bile bu işbirliğinin neticelerinin ne belalar doğuracağını uzun uzun tartmalıdırlar."

sunda anlaştı.

● Türkiye'de üretilen malları dış pazarlara satmak amacıyla **Tranding-Investment Company** adlı çok ortaklı bir dış ticaret şirketinin kurulması konusunda anlaşmaya varıldı. Ancak, yerli ve yabancı ortakların adı açıklanmadı.

● Kobalt bakır üretimi için, **ABD Phelps Dodge, Etibank, Koç** ve **Gamo Holding** ortaklığında bir şirketin kurulması kararlaştırıldı.

● Elektronik ve haberleşme araç ve gereçleri üretimi için, **ITT** tekeli, **PTT, Sezai Türkeş-Fevzi Akkaya Grubu** ve bazı holdingler, **ASELSAN** ve **Deniz Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı** ortaklığında ortak yatırım anlaşması yapıldı.

● Soya, yem bitkileri, hayvancılık ve yağlı tohumlar üretimi amacıyla **Land O'Lakes** tekeliyle **Bakırlı Ziraat Işletmeleri** arasında ortaklık anlaşması imzalandı.

● Bunların yanısıra, ABD tekelleri, özellikle Istanbul, İzmir ve Çukurova bölgesinde, **Yaşar Holding, Anadolu Holding, Koç** ve **Sabancı Holding** gibi önde gelen büyük firmalarla ortak yatırımlar konusunda 50-60 proje üzerinde anlaşmaya vardılar. Ancak, anlaşmaların proje düzeyinde açıklanması, gazetemiz baskıya girerken henüz yapılmamıştı.

tarım kapitalistleri yeni yeni ortak yatırımlara giriyorlar.

Ama aynı zamanda OYAK, Ordu Vakıfları ve ASELSAN gibi kuruluşlar da bu ortaklıklarda pay sahibi oluyorlar. Devlet sektörünü oluşturan KIT'ler özel sektöre açılıyor ve yerli-yabancı tekeller bu sektöre de dalıyorlar. Böylece dışa bağımlı yerli tekeller, işbirlikçi büyük burjuvalar, büyük toprak sahipleri ordunun tepesini tutmuş bir avuç general ve devlet bürokrasisinin tepesi, yabancı sermayenin Türkiye'deki yerli temsilcileri, kaçakçı-vurguncu sermaye sahipleri ABD emperyalizminin himayesi altında daha da içiçe geçiyorlar.

Bugünkü faşist diktatörlüğün sınıfsal dayanağını oluşturan bu küçük azınlık, ekonominin bütün alanlarının ABD tekellerine açılmasıyla şimdi birbirleriyle daha da kenetlenecekler, daha da güçlenecekler ve Türkiye üzerindeki politik ve ekonomik egemenliklerini daha da artıracaklardır.

OPIC NEDIR?

Türkçesi "Denizaşırı Özel Yatırımlar Kuruluşu" **demek olan OPIC (Overseas Private Investment Cooperation), ABD tekellerinin geri kalmış ülkelere yatırımlarını düzenleyen, onlara her anlamda öncülük eden bir devlet kuruluşudur.**

OPIC'in ABD tekelleri adına geri kalmış ülkelerde yatırım kararı vermesinde belirleyici faktör, "politik istikrar" **konusu oluyor. Bu nedenle OPIC, yatırım kararından önce, ABD tekellerinin yatırım yapmayı düşündüğü her ülke için** "politik risk" **araştırması yaptırıyor. Araştırma yapılan ülke için,** "politik istikrar"**ın varıldığı ve uzun süre korunacağı sonucuna varılırsa, ancak o zaman yatırım kararı alınıyor. Ve OPIC, bütün bu araştırmalardan sonra, ABD tekellerinin yatırımlarını, sözkonusu ülkelerdeki politik ve diğer risklere karşı sigorta ediyor.**

Nitekim OPIC, "Amerikan Frost and Sullivian Şirketi"ne Türkiye hakkında bir "siyasal risk" **araştırması yaptırdı. Araştırmanın sonuçları, "18 aylık" ve "beş yıllık" raporlar halinde geçtiğimiz Nisan ayında yayınlanmıştı. Araştırma sonucunda, Türkiye** "politik istikrar"**ın sağlandığı ve bu "istikrar"ın uzun süre korunacağı bir ülke olarak değerlendirilerek,** "seçimlerden sonraki beş yıllık dönemde Türkiye'yi askeri yönetimin kurduracağı sağ bir partinin yöneteceği" **dile getirilmiş ve üstü örtülü olarak askeri diktatörlüğün sürdürüleceği belirtilmişti.**

OPIC, ayrıca geri kalmış ülkelerde yatırım yapan ABD tekellerine şu yardımları sunuyor:

- **Yatırımcı tekellere sözkonusu ülkeler ekonomilerinin potansiyeli, en kârlı sektörler, dış pazar olanakları ve benzeri konularda ayrıntılı bilgiler veriyor.**
- **Yatırım yapılması düşünülen ülkelerin işadamları ile ABD'li tekelleri yüzyüze getirmek, bu amaçla toplantılar düzenlemek ve ortak yatırımlar planlamak.**
- **Yatırımlarını bir bölümünü, borç vererek ya da borç bularak karşılamak.**
- **Yatırımı düşünülen projelerin kârlılık raporları için gerekli parayı kendi kaynaklarıyla karşılamak.**

Faşizmi kurumlaştıran yasalar bir bir kesinleşiyor

Cuntanın sekiz "ali kıran baş kesen"i halkın başına bela

Türkiye'yi 8 **"Bölge Valiliği"**'ne ayıran kanun hükmündeki kararname **Resmi Gazete**'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Kararnameye göre, Istanbul, Izmir, Ankara, Konya, Kayseri, Adana, Diyarbakır ve Erzurum'da, her biri kendi çevresinde tam yetkili 8 bölge valiliği kuruluyor. Cuntanın kararnamesine göre, bölge valilikleri **"Devletin, hükümetin ve bakanlıkların bölgedeki idari ve siyasi yürütme organı olarak"** çalışacaklar.

Bölge valilerinin görev ve yetkileri arasında şunlar yer alıyor: **"Dernek, sendika ve lokallerin açılma kapanma saatini belirlemek, gerektiğinde buraları kapatmak"**, **"Bölgedeki özel ekonomik kuruluşlarla sendikaların faaliyetlerini izlemek"**, **"Il valileri hakkında rapor hazırlamak"**, **"En çok dört gün süreyle sokağa çıkma yasağı koyabilmek"**, **"Öğretim kurumları ve öğrenci yurtlarını bir hafta süreyle kapatabilmek"**, **"Işyerlerinin çalışır durumda bulunmasını sağlamak"**, **"Bölgesindeki illerde bulunan kolluk kuvvetlerini gerektiğinde başka yerlere kaydırmak"**. Ayrıca bölge valileri bölgelerindeki tüm illerin valilerine emir ve talimat verebilecekler.

Bütün bu yetkilerin anlamı, cuntanın, Türkiye'de faşizmi kökleştirmeye ve onun üstyapısını kurmaya çalışırken, tümüyle kendi emrinde **"küçük tanrılar"** yaratma çabası. Cuntacılar, il valilerine bile duydukları güvensizliği, tümünü kendilerine en yakın tam yetkili kişiler tarafından denetleterek ve il valilerinin yetkilerini adeta sıfıra indirerek ifade ediyorlar. Ilk bakışta nerelere kadar varabileceği anlaşılamayan Bölge Valilikleri kuruluşuyla, Türkiye'nin tümü üzerinde, işçi hareketi parmağını kıpırdatamaz hale getiriliyor, işverenlerin çıkarları bölge valiliklerinin güvencesi altına alınıyor, Kürt hareketi üzerinde tam denetleme amaçlanıyor. Bu yüzden bölge valilerine, bölgedeki her kişi ve kuruluş çekten de, kişilerin ve kuruluşların kaderini dudakları arasında tutan **"küçük tanrılar"** ve cuntanın tüm ipleri ellerinde toplama heveslerinin uygulayıcıları olacaklar.

1930'larda, tek parti döneminin en baskıcı ve en anti-demokratik yıllarında denenmiş olan ama o zaman tüm Türkiye'yi kapsamayan bölge valiliği uygulamasının, o sıralarda, özellikle Doğu'da, Kürt bölgelerinde ne büyük baskı ve zulme yol açtığı bölge halkının halen hatırındadır. Bugün cuntanın kurmaya çalıştığı bölge valiliklerinin o dönemdekinden hiç de aşağı kalmayacağı, aksine kat kat daha baskıcı, kat kat daha **"astığı astık, kestiği kestik"** olacağı anlaşılıyor.

Dernekler Yasası

MGK, Danışma Meclisi'nin kabul ettiği Dernekler Yasası'nı da 5 Ekim günü kesinleştirdi. Resmi Gazete'de yayınlanan yasaya göre, öğretmenler, okul müdürleri ve diğer eğitim personeli, mülki idare amirleri ve polisler dernek kuramayacaklar. Bunların kurulmuş olan herhangi bir derneğe, örneğin "Hayvanları Koruma Cemiyeti"ne dahi üye olabilmeleri için Bakanlar Kurulu'nun izni gerekecek. Ayrıca **"siyasi ve ideolojik suçlardan"** mahkum olanların, ortaokul ve lise öğrencilerinin de dernek kurmaları yasaklanıyor.

Kapatılan bir derneğin yöneticilerine, siyasi partilerden ihraç edilen üyelere ve bir siyasi partinin kapatılmasına neden olan üyelere de 5 yıl süreyle dernek kurmak yasaklanıyor.

Toplantı ve Gösteri Yasası

MGK'nin 8 Ekim günü kesinleşerek Resmi Gazete'de yayınlattığı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na göre, toplantı ve gösteri düzenlenebilmesi için 21 yaşını doldurmuş en az 7 kişiden oluşan Düzenleme Kurulu'nun açık kimliklerini bildiren bir dilekçeyle valilere ya da kaymakamlara en geç 72 saat içinde başvurmaları gerekiyor.

Vali ve kaymakamlar, aynı gün ve saatte bir başka toplantı ya da gösteri olduğu gerekçesiyle toplantıyı 30 gün süreyle erteleme hakkına sahip olacaklar. Ayrıca toplantı ya da gösteri sırasında olay çıkması **"ihtimali"** (?) görülürse, toplantı ve yürüyüşler tümüyle yasaklanabilecek ya da iki ay süreyle ertelenebilecek. Toplantının ya da gösterinin yapılmasına izin verilmesi halinde ise, hükümet komiseri eğer **"gerekli görürse"** toplantı ya da gösteriyi normal süresinden önce sona erdirebilecek.

AYDIN ENGİN **Tırmık**

Şantajı kırmak

Şantaj, kişiyi seçeneksiz bırakıp, onu hiç de istemediği davranışlara zorlamak olsa gerek. 6 Kasım'da yapılacak olan *"Cunta usulü seçim"*-ler öncesinde halkımız bir dizi sinsi şantajlarla karşı karşıya.

Şantaj, önce üç partiyle, sadece üç partiyle başlıyor. 6 Kasım'da halkımızın karşısında hiç bir seçenek yok. Deyim yerindeyse seçimlerde oy kullanmak, Cunta partilerinden birini (herhangi birini) seçmek, *"Acaba darağacında yağlı iple mi idam edilsem, yoksa elektrikli iskemleye oturup mu ölsem, yoksa giyotinin altına başımı uzatıp kellemle gövdemi ayırtarak mı öteki dünyaya göçsem?"* sorusuna yanıt vermekten farksız.

Bu kaba şantaj, bir dizi daha ince şantajla besleniyor. Bir kaçını rasgele sayalım:

MDP, deniyor, Cunta'nın en has partisi. Içinde faşistinden hırsızına, ufku kışla duvarlarının ötesine taşmamış paşa eskilerinden, empermalist gizli servislerin maaşlı-maaşsız ajanlarına kadar bir dizi pislik dolu. Oysa *Halkçı Parti* pek de öyle değil. Evet, pek beceriksizler, evet kadroları filan yok ama doğrusu çok az da olsa demokrasiden yanalar. Nitekim Cunta'nın *"veto saldırısı"*ndan en çok bu parti etkilendi... Öyleyse... Öyleyse *"fışkıya göre tezek"* deyip Halkçı Parti'ye omuz verilse...

Bir başka şantaj örneği:

Turgut Özal'ın, *ANAP* (Anavatan Partisi) ile ortaya çıkması deniyor, az da olsa Cunta'nın hesaplarını bozdu. Nitekim şimdi bu parti, MDP'yi pek çok yerde zorluyor. Cunta'nın hesaplarının bozulması iyidir. Öyleyse görece *"sivil"* kadrolara yer veren ve görece *"sivilleşmeden"* yana olan ANAP'ın tercih edilmesi hiç de yanlış olmaz...

Yukarıdaki çarpık değerlendirmeleri uzun uzadıya yanıtlamaya gerek görmüyoruz. Şu saptamalar yeter-

Bu ne demektir?

Bu öncelikle 6 Kasım seçimlerinde her üç partiyi de *"seçmediğimizi"* belirtmektir. Bunu sandık başına giderek yapacağız. Sandık başına giderek ve üç partinin üçünün de üstüne damgayı basarak...

Ama bu şantajı kırma yönünde bir adımdır. Sadece tek bir adımdır. Önemli olan seçim öncesi, sırası ve sonrasında, ister istemez yoğunlaşacak siyasal tartışma ortamında, doğacak elverişli propaganda olanaklarını cimrice, hünerle, devrimci yaratıcılık ve kurnazlıkla kullanmaktır. Cunta partilerinin maskesini indirmek, Cunta alaşağı edilmedikçe, faşizm defedilmedikçe halkımız için bir çıkış yolu olmadığını, olamayacağını bıkıp usanmadan göstermektir.

Batı Avrupa'da yaşayan binlerce ve binlerce Türkiyeli emekçi arasında 6 Kasım öncesi, sırası ve sonrasında yürütülecek siyasal çalışmanın odak noktası budur işte. Oy verme hakkı elinden alınmış, döviz yumurtlayan tavuk sürüsü gibi görülen binlerce ve binlerce Türkiyeli emekçiye anlatmamız gereken budur. Şu yada bu biçimde, şu yada bu oranda Cunta'nın dayattığı seçeneklerden birine yakınlık duyabilenleri uyarmak, şantajı kırmadıkça çıkış yolu bulunamayacağını göstermek.

Ilk bakışta yukarıdaki sözler *"bilinenin tekrarı"*, eskilerin deyimi ile *"malumun ilâmı"* gibi görülebilir. Bu yanılgıdır. Batı Avrupa'daki milyonluk kitle içinde hâlâ Cunta'nın sunduğu (!) seçeneklerden birini yeğlemek eğilimi taşıyanlar hiç de az değil. Kulağımıza kadar geliyor. Tramvayda, otobüste, kahvede duyuyoruz. *"Bu Turgut Paşa okkalı adam arkadaş! Baksana herif paşalık etmiş, büyük elçilik etmiş"* diye ahkâm kesenler var. Turgut Özal'ın

yor, Kürt hareketi üzerinde tam denetle-
me amaçlanıyor. Bu yüzden bölge valililerine, bölgedeki her kişi ve kuruluş üzerinde, bugüne kadar hiç bir makamda olmayan her türlü yetki tanınıyor. Bu kişiler, kendilerine verilen yetkilerle, ger-

leri uzun uzadıya yanıtlamaya gerek görmüyoruz. Şu saptamalar yeterlidir: *6 Kasım seçimlerinde üç parti arasında bir tercih yapmak zorunda değil halkımız.* Böyle bir tercihe yönelmek, Cunta'nın düzdüğü tuzağa düşmek, faşizmin sunduğu sahte seçeneklerden birini (hangisi olursa olsun önemli değil) yeğlemektir. Bize bir santaj dayatılıyor. Seçimimizi bu şantajın sınırları içinde yapmamız isteniyor. Bu durumda doğru tutum tektir: *Şantajı kırmak! Çözümü, Cunta'nın dayattığı seçeneklerin dışında aramak!..*

lik etmiş, büyük elçilik etmiş" diye ahkâm kesenler var. Turgut Özal'ın *"İktidara gelirsek gene zam yapacağız"* sözlerine bakıp *"herife bak dobra dobra konuşuyor arkadaş. Özü bir sözü bir"* diyerek ondan yana gönül verenler var.

Sırasıdır. Derneklerin, lokallerin duvarlarını aşıp kitlelerin içine dalmanın sırasıdır. Kitlelerde *"politika"*-ya ilginin yoğunlaştığı bu günleri alabildiğine değerlendirmemiz gerek.

Alabildiğince ve olabildiğince...

Tarihe "hainler meclisi" diye geçecek

Danışma Meclisi'nin işi bitti

- **Danışma Meclisi, iki yıllık çalışması boyunca 33 idam kararını onayladı**

Cuntanın **"demokrasiye geçiyoruz"** oyununun bir parçası olarak 29 Haziran 1981 günü kurulmasına karar verdiği ve 23 Ekim 1981 günü çalışmaya başlayan **"Danışma Meclisi"** adlı kukla meclisin görev süresi geçtiğimiz 15 Ekim günü sona erdi.

Iki yıllık çalışma süresi içindeki toplam 728 işgünü içinde 388 gün çalışarak cuntadan ve onun hükümetinden gelen yasa **"tekliflerinden"** 479'una oy veren Danışma Meclisi'nin çıkardığı yasalar arasında Anayasa, Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları, basını **"bir dakikada 100 yıl geriye götüren"** Basın Yasası, Olağanüstü Hal, Dernekler, Devlet Güvenlik Mahkemeleri, Sıkıyönetim, Yüksek Öğretim Kurumu ve Seferberlik ve Savaş Hali yasaları da yer alıyor. Danışma Meclisi bu arada gündemine gelen 45 ölüm cezasından 33'ünü de onayladı.

40 üyesini doğrudan doğruya Milli Güvenlik Konseyi adını taşıyan cuntanın atadığı, 120 üyesini de gene cuntanın valileri tarafından önerilen adaylar arasından seçtiği 160 kişilik Danışma Meclisi, ölümler, istifalar ve 5 üyesinin de YÖK üyeliğine atanmasıyla görevini 149 üyeyle tamamladı.

Kuklalar çıktı meydane, her üçü de birbirinden...

Türkiye'den gelen haberler, edinilen izlenimler, gazetelerden yansıyanlar, 19 milyon kadar seçmenin büyük çoğunluğunun sandık başına gitmeme, ceza ve baskılar nedeniyle sandığa gitmek zorunda kalsa bile cunta partilerine oy vermeme eğiliminde olduğunu gösteriyor. Ancak seçmen bu eğilimini hayata nasıl geçirebileceği konusunda kararsız. Ülkede yaratılan ağır hava, bu gerçeğin farkında olan cuntacıların her an tekrarlanan tehditleri, seçmenlerin bir bölümünü kendilerine kötünün iyisi görünen bir partiye mühür basmaya itebilir. Anavatan Partisi hesaplarını bunun üzerine kurarken, Halkçı Parti de, rezil olmayacak bir oy oranına kavuşabilme umudunu seçmenin MDP'ye olan nefretine ve alternatifsizliğine bağlıyor.

6 Kasım "seçim maskaralığı"na iki üç hafta kala, en güzel başlıklardan birini **Milliyet** Gazetesi'nin Türkiye baskıları attı: **"Liderler meydanda!.."**

Gerçekten de cuntanın **"siyasal lider"**, **"parti lideri"** diye ortaya sürdüğü kişiler iyice açığa çıktılar. Öte yandan, gazetenin anlatmak istediği meydan toplantılarını bu partilerden hemen hiç birinin gözü yemiyor. Üç cunta partisinin seçim toplantıları, büyük kentlerde kapalı salon veya basın toplantısı biçiminde geçecek. Bunun tek istisnası Anavatan Partisi. ANAP Istanbul dahil bir kaç ilde açık hava toplantısı yapmaya cesaretlendi. Ama cuntanın has partisi MDP'nin açık hava toplantıları programında Istanbul ve Ankara yok. Yoluna **"ayıp olmasın"** diye devam ettiği her halinden belli olan Halkçı Parti de, bu tür işlere girişemiyor. Cunta partileri, açık hava toplantıları için, en azından televizyon seyircisinin gözünü boyayabilecek bir kalabalığın silah zoruyla, yerel otoriteler zoruyla, köylerden kamyonlarla toplanabileceği bölgeleri seçiyorlar.

6 Kasım öncesinde Türkiye'ye egemen olan siyasal havanın temel özellikleri ilkellik ve seviyesizlik. Seçim öncesinin en büyük tartışmalarından biri **"köprülerin, barajların nasıl satılacağı"**. Yıllar öncesinin büyük dolandırıcısı Sülün Osman'ın bile **"Köprüleri bana sormadan satamazlar, bu işi ben bilirim, ama bu Özal'da iş var. Köprüleri satmak iyi fikir"** diye katıldığı bu tartışmada taraflar birbirlerini cehaletten namussuzluğa kadar her türlü sıfatla donatıyorlar. Bir süre önce, eski politikacıları seviyesiz tartışmalar yapmakla suçlamış olan cunta başı ise bu **"çok seviyeli"** tartışmaları sessizce izliyor.

Partilerin seçim propagandalarında kullanacakları sloganlar ve seçim propaganda yöntemleri de 6 Kasım seçim maskaralığının bir başka özelliği. Amerikanvari kampanyalara özenen Özal'ın **"Arım, Balım, Peteğim"** şarkısının telif haklarını alması ve bu şarkıyı **"Ölsem de Özal'ı seveceğim"** biçiminde söyletmeye başlaması, MDP'nin Kibariye ile olan yakın ilişkileri, MDP Başkanı'nın yeni bir devir başlattığını açıklamasından sonra bu yeni devrin seçim propagandası sırasında kürsü bulamayıp sandalye üzerine çıkarak konuşma devri, yani kendi deyimiyle **"sandalyeli politika devri"** olduğunun anlaşılması, liderlerin birbirlerini kızdırmak için horoz kestirip (MDP'nin amblemi) bal yemeleri (arı ANAP'ın amblemi) bunlara sadece bir kaç örnek. Böyle bir siyasal ilkellik ve seviyesizlik bir yanıyla da hiç saygı duymadıkları ve güvenmedikleri Türkiye halkının ancak böyle şeylerden anlayacağı ve aradaki soğukluğun bu soytarılıklarla giderileceği inancına dayanıyor.

...ve Evren tehdit ediyor

6 Kasım'a bir kaç hafta kala, durumun hiç de kolay olmadığını, 6 Kasım oyununun çok kolay oynanamayacağını, yurt dışından ve içinden tepki ve muhalefetin büyüdüğünü açıkça gören cunta ve çevresi, cunta başı Evren'in ağzından sürekli tehditler dile getirmekten geri kalmıyor. Evren, Muğla konuşmasında **"seçimlere katılmama veya geçersiz oy verme yolundaki tahriklere kapılınmamasını, bunların 'komünist oyunu' olduğunu, bu tahriklere kapılacak olanların vatandaşlık haklarını kullanmamış olacaklarını"** söyledi. Vatandaşta hiç bir hak, hatta kendi istediği bir partiye oy verme hakkı bile bırakmamış olan cuntanın kendi partilerinden birine zorla oy verdirmeyi görev ve hak sayması; öte yandan, veto yoluyla bunca kişinin aday olma, seçimlere katılma hakkını ve tüm işçi sınıfının, tüm demokrasi güçlerinin siyaset yapma hakkını yasaklarken, vatandaşlık hak ve görevlerinden söz etmesi seçim öncesinin mizah havasına yeni bir katkı oldu. Evren'in konuşmasını izleyen günlerde, Içişleri Bakanlığı veya sıkıyönetim komutanlıkları kaynaklı bir dizi **"seçim günü yasağı"** veya **"tedbiri"** ise, seçimleri boykotu veya geçersiz oy kullanmayı engellemeye, daha doğrusu bu konuda seçmenlerde ürküntü yaratmaya yöneliyor ve cuntanın korku içinde olduğunu ortaya koyuyor.

6 Kasım öncesinde, cunta karşısındaki burjuva muhalefeti ilk bakışta beklenebileceği kadar aktif görünmüyor. Ancak Doğru Yol Partisi bir kaç kez vurgulu biçimde **"Kendi dışında hiç bir partiye verilecek oyu olmadığını"** açıkladı. SODEP, bir yandan örgütlenme çalışmalarını sürdürürken bir yandan da her üç partiye de karşı olduğunu, hiç birinin halkın sorunlarına çözüm getiremeyeceğini vurguluyor. Çeşitli pazarlıklar sonucunda, özellikle de Avrupa'nın bastırmasıyla serbest bırakılan AP ve CHP ileri gelenleri şimdilik, belki de pazarlığın bir parçası olarak, büsbütün sessiz görünüyorlar. Ancak Türkiye'den gelen haberler, bunların, Doğru Yol ve SODEP tabanına, özünde seçimleri boykot anlamına gelebilecek bir tutum önerdikleri yolunda. Burjuva muhalefetinin bir bölümü, örneğin **Tercüman** Gazetesi'nde simgelenebilecek bir grup **"MDP olmasın da ne olursa olsun"** tutumuyla Anavatan Partisi'nde **"ehven-i şer"** arayan bir görünüm içindeler.

Yalnız Heilbronn bölgesinde 625 bin saat fazla mesai yapılıyor

600 bin saatlik fazla mesai 700 işsize işyeri demek

• DGB sendikalarının işsizliğe karşı önerdikleri kısa erimli önlemler paketinin önemli noktalarından biri de fazla mesailere son verilmesi ve ortaya çıkan boşluğun işsizlere istihdam yaratmak yönünde kullanılması. Ancak bu öneriye Alman Işverenler Genel Birliği şiddetle karşı çıkıyor

Heilbronn-Neckarsulm IG-Metall Sendikası Ikinci Başkanı Werner Kuppel geçtiğimiz günlerde basına bir açıklama yaparak 35 saatlik çalışma haftası uygulamasının kaç işsize işyeri sağlayacağını açıkladı.

Bilindiği gibi patronlar, sendikaların en güncel istemi olan 35 saatlik çalışma haftası uygulamasının işsizliği azaltmayacağını iddia ediyorlar. Buna karşın Kuppel'in ortaya koyduğu basit hesap bunun tam tersini kanıtlıyor. Şöyle ki:

Heilbronn-Neckarsulm'daki metal sanayiinin -hepsinde de değil- kimi işletmelerinde örneğin 6 ay içerisinde 600 bin iş saati fazla mesai yapılmış. Kuppel bu rakamdan ve bölgede 8 bin 870 olan işsiz sayısından hareket ediyor ve şu sonuca varıyor:

35 saatlik çalışma haftası uygulandığı takdirde 600 bin fazla mesai saati yaklaşık olarak bölgedeki 700 işsize işyeri sağlayacaktır.

Bu hesap, fazla mesai saatleri azaltıldığı ve haftalık çalışma 35 saate indiği takdirde Federal Almanya'da bugün 2,2 milyon olan işsiz sayısının önemli ölçüde azalacağını kanıtlıyor.

Kuppel, basına yaptığı açıklamada ayrıca, işçilerin istemeden fazla mesaiye zorlanmalarının altında işten atılma korkusunun yattığını belirtti. Nitekim sadece sözkonusu bölgede son bir yıl içerisinde işsiz sayısı bin dolayında arttı.

1983'ÜN İLK ALTI AYINDA HEİLBRONN, NECKARSULM BÖLGESİNDE FAZLA MESAİ YAPILAN İŞLETMELERİN DÖKÜMÜ:

AUDI-NSU 430 bin, **KK Automatic Kraemer** 18 bin 500, **Karl Schmidt** 57 bin 300, **KW-Weinsberg** 5 bin, **Kaco Bach** 23 bin 100, **Friz** 6 bin 690, **Fibro** 5 bin 300, **Fiat Automobil AG** 10 bin 100, **Neumeister** 4 bin 250, **Weber** 5 bin, **Dautel** 14 bin 900, **Drögmöller** 14 bin, **Drauz** 9 bin 400, **Winchesther Silah Endüstrisi** 4 bin 700, **Bickel** 2 bin 200, **Breitschwerdt** (Bilgi vermeyi reddetti), **Telefunken** 7 bin 700, **Schmalbach-Lubecca** 20 bin, **Beckert** 1000, **Bachert** 2 bin, **System Kontakt** 1000. Toplam: **628 bin 140** iş saati fazla mesai.

Bedelli askerlik yapan gençler bugüne kadar 207 milyon Mark ödedi

Milli Savunma Bakanı Haluk Bayülken, 11 Ekim günü Savunma Bakanlığı bütçesi görüşülürken Danışma Meclisi'nde yaptığı konuşmada bedelli askerlik yapan yurt dışındaki Türkiyeli gençlerden bugüne kadar **82 milyon 600 bin dolar (207 milyon Mark)** döviz sağlandığını açıkladı. Türkiye'nin silahlanma harcamalarında kullanılan bu 207 milyon Mark bugüne kadar bedelli askerlik yapmış olan **10 binden çok genç** tarafından ödendi.

26 Ekim'de oynanacak Türkiye-Federal Almanya futbol maçı öncesinde gerginlik var

Neo-naziler milli maç sırasında teröre hazırlanıyor

Federal Almanya'da "futbolseverler klüpleri" içinde yuvalanan neonazi grupların aylar öncesinden başlattığı kampanya son günlerde iyice şiddetlendi. Özellikle Kaiserslautern, Dortmund, Frankfurt, Hanau, Hamburg, Kiel, Lübeck kentlerinden Batı Berlin'e milli maç dolayısıyla 2 bin kadar faşist militanın gelmesi örgütleniyor. Batı Berlin polisinin alacağı önlemlerin etkili olup olamayacağı konusunda belirgin bir endişe var. Ancak ilerici güçler de alanı faşistlere bırakmamaya kararlı.

Tırmandırılan yabancı düşmanlığından cesaret alan neo-faşistler, 26 Ekim'de yapılacak Türkiye-Almanya futbol karşılaşması için saldırı planlarını sürdürüyorlar. Federal Almanya'dan futbol klübü **"taraftarları"** örgütlerinde yuvalanmış 2 bin faşistin maça geleceği bildiriliyor.

Bu arada Federal Alman Milli Takım futbolcusu Lothar Matthäus tüm futbolseverleri stadyumdaki yabancı düşmanlığına karşı çıkmaya çağırarak **"Futbola evet-Nazi terörüne hayır!"** dedi. Alman Futbol Federasyonu ve Berlin Sporcular Birliği'nin 14 Ekim günü yaptıkları basın toplantısında konuşan teknik direktör Derwall ise, ırkçıların tutumunu şiddetle yerdi. Iki örgüt temsilcileri de, maçın normal bir futbol karşılaşması şeklinde geçmesini dilediler.

Neo-faşistler, yabancılara karşı bu maçla ilgili provokasyonlarını bir kaç ay önce Kaiserslautern'de dağıttıkları bir bildiriyle başlattılar. Bu bildiride **"tüm Alman halkına, yabancıları ülkeden kovma"** çağrısı yapılıyordu. Daha sonra Kuzey Ren Westfalya ve Batı Berlin'deki **"Nationale Aktivisten"** adlı gerici örgüt üyeleri, Türk yandaşlarıyla birlikte **"Kreuzberg yanacak"** ve **"Kreuzberg'deki sol Türk yuvalarını ortadan kaldıracağız"** tehdidini içeren bildiriler yayınladılar. **"Nationale Aktivisten"** ayrıca bir mektupla üyelerini maçtan bir gün önce yapılacak ve **"kamuya açık olmayan"** bir toplantıya çağırıyor.

Dortmund'daki Borussia adlı futbol klübü ile Batı Berlin'de Hertha klübünün taraftarları ve kendilerine nazilerin Yahudileri öldürmek için kullandıkları gazın adını veren **"Zyklon-B"** örgütü üyeleri, uzun süredir yabancılara saldırı eylemlerini sürdürüyorlar. Futbol karşılaşmaları sırasında nazi marşları söyleyip **"Heil Hitler"** diye bağırdıktan sonra yabancıları dövüyorlar, yabancıların dernek ve dükkanlarını yakıp yıkıyorlar. Faşist parti NPD'nin toplantılarında da **"muhafızlık"** görevini üstleniyorlar.

26 Ekim'de yapılacak karşılaşma konusunda Berlin Senatosu yeterli önlem alındığını, hiç bir olaya meydan verilmeyeceğini açıkladı. Ama şimdiye kadarki göstergeler, bunların eylemlerinin cezasız kaldığını gösteriyor. Örneğin stadyumda **nazi marşı** söyleyen bir **Hertha** taraftarı yalnızca 200 Mark para cezasına çarptırıldı. Batı Berlin Polis Şefi **"bunların nazi olmadığını"** resmen (!) açıkladı.

Milli futbolcu Matthäus'un çağrısı:

ce sözkonusu bölgede son bir yıl içerisinde işsiz sayısı bin dolayında arttı.

IG-Metall Sendikası'nın 35 saatlik çalışma haftası uygulamasının yanında öne sürdüğü bir istem de şu: Işyeri işçi temsilciliklerinin fazla mesai saatlerini hukuksal olarak denetlemesi; haftalık çalışma saatinin 35'e düşürülmesinden sonra mesai saatleri yoluyla tekrar eski duruma dönülmemesi için gerekli önlemlerin alınması.

"Futbola evet, nazi terörüne hayır!"

Federal Alman Milli Takımı'nın savunma oyuncusu Lothar Matthäus Federal Alman ilerici gençliğinin aylık yayın organı "Elan" Dergisi'ne özel bir demeç verdi ve 26 Ekim'de Batı Berlin'de oynanacak olan Türkiye Federal Almanya Avrupa Uluslar Kupası eleme grup maçı sırasında neo-nazi grupların saldırıya hazırlanmalarına sert ve açık bir dille karşı çıktı. Yeşil sahaların başarılı futbolcusu Matthäus Federal Birinci Lig'de top koşturan futbolcular arasında siyasal görüşlerini açık-seçik ortaya koyuşuyla ve tutarlı anti-faşist tavrıyla da kamuoyunun dikkatlerini üstüne çekiyor

Liebe elan-Leser
Liebe Fußball-Fans!

In einigen Städten der Bundesrepublik haben Neonazis Flugblätter verteilt und Fans aufgefordert, zum Spiel Bundesrepublik Deutschland – Türkei am 26. Oktober nach West-Berlin zu fahren. „Ausländer raus. Werft die Ausländer raus aus Deutschland. Nur Gewalt kann uns noch befreien. Wir müssen den Anfang machen." das steht in ihren Flugblättern. Sie wollen während und nach dem Spiel mit Überfällen auf ausländische Fußballfans Angst und Schrecken verbreiten.

Als Nationalspieler [illegible] Fans ihre Mannschaft anfeuern zu lassen. Nur so können wir auch in Zukunft noch Fußball spielen. Für Neonazis und Schläger ist da kein Platz.

Mit sportlichem Gruß

Lothar Matthäus
Fußball-Nationalspieler

"Sevgili Elan okurları, sevgili futbolseverler!"

Neo-Naziler Federal Almanya'nın kimi şehirlerinde bildiriler dağıttılar ve futbolseverleri 26 Ekim'de Batı Berlin'de yapılacak olan Federal Almanya-Türkiye milli maçına gitmeye çağırdılar. *"Yabancılar dışarı. Yabancıları Almanya'dan dışarı atın. Bizi ancak zor kurtarabilir."* Bildirilerinde bunlar yazılı. Onlar maç sırasında ve sonunda yabancı futbolseverlere karşı saldırılarla onlarda korku ve kabus yaratmak istiyorlar.

Milli futbolcu olarak tüm taraftarları çağırıyorum:

Neo-Nazilerin oyununa gelmeyin.*"Zyklon B", "Borussenfront", "Adlerfront"* ya da *"Löwen"* gibi sözde futbolsever klüplerinin istediği tek şey terör yaratmaktır. Bu *"Futbolsever klüplerinin"* stadyumlarımızda yeri yoktur. Bu *"taraftarlar"* maçı seyretmek istemiyor. Onlar için futbol önemsizdir. Onlar sadece futbolseverlerin coşkusunu kötü amaçları için kullanmak istiyorlar.

Federal Almanya'daki Türk hemşehrilerin herkes gibi burada yaşamaya hakkı vardır. Onlar onyıllar boyunca burada yaşadılar ve çalıştılar. Emekleriyle bu ülkedeki refah düzeyine katkıda bulundular. Işsizliğin suçlusu onlar değildir.

Biz çimlerde koşturan futbolcular centilmence bir maç sergilemek istiyoruz. Biz kazanmak istiyoruz. Tüm taraftarları, centilmen seyirciler olmaya, takımımıza tezahürat yapmaya, keza Türk taraftarlarının kendi takımlarına tezahürat yapmalarına olanak vermeye çağırıyorum. Ancak bu şekilde gelecekte de futbol oynayabiliriz. Neo-Naziler ve saldırganların orada yeri yoktur.

Sporcu selamlarımla
Lothar Matthäus
Milli Futbolcu

çarptırıldı. Batı Berlin Polis Şefi **"bunların nazi olmadığını"** resmen (!) açıkladı. Hitler'i selamlama işaretinin ise gerçekte **"masum"** bir **"zafer işareti"**nden ibaret olduğunu söyledi.

Neo-faşistlerin 26 Ekim'deki provokasyonlarını önlemek için Batı Berlin'deki demokratik kişi ve kuruluşlar harekete geçtiler. Bir çok Alman ve Türkiyeli örgüt maç öncesi bir protesto mitingi yapma hazırlığındalar. **Alternative Liste'**nin girişimiyle yabancı ve Alman takımların katıldığı bir dostluk turnuvası düzenlendi. IG-Metall Sendikası ve öğrenci örgütü ASTA maç için yaklaşık 2 bin bilet satın aldı; böylelikle çok sayıda üye maça giderek yabancı hemşehrileriyle dayanışmada bulunacaklar.

Nationale Aktivisten

Großberlin

Gericilik Altun'u mezarında bile rahat bırakmıyor

- **Ölümüyle Alman gericiliğine etkili bir darbe vuran ve pek çok kirli çamaşırın ortaya dökülmesine yol açan Türkiyeli ilerici Cemal Kemal Altun'a Alman gericiliğinin ve neo-nazi gruplarının duyduğu kin onun mezarına saldırmaya kadar uzandı.**

Alman Barış Örgütü 12 Ekim günü yaptığı basın toplantısında, hemen cenaze töreninin ertesinde C. Kemal Altun'un mezarına yapılan saldırıları duyurdu. Altun'un gömüldüğü Heilig-Kreuz mezarlığının yöneticisi Roy de, cenaze töreni öncesi ve sonrasında ırkçı neo-faşistler tarafından evinin camlarının kırıldığını, telefonla tehdit edildiğini açıkladı. Barış Örgütü Başkanı Teppich, Altun'u savunan tanınmış kişilere hala tehdit telefonları geldiğini belirtti.

Cenaze töreninden bir gün önce Roy'e telefon eden bir kişi *"O Türk'e mezar taşı koymanıza gerek yok, zaten yıkacağız"* dedi. Altun'un gömüldüğünün ertesi günü ise mezar taşının önündeki çelenklerin parçalanıp yerlere, pankartların da yırtılarak çöp kutusuna atılmış olduğu görüldü. Bunun üzerine Teppich, Berlin Senatosu Başkanı von Weizsäcker'den konuya ilişkin olarak kamuoyu önünde tutum almasını istedi. Von Weizsäcker saldırgan ırkçıları yüreklendiren yanıtında *"buna gerek duymadığını"* söyledi.

İlerici parlamenterler de Türkiye'yi tartıştı

Danimarka'da tutucu Schlüter hükümeti kınandı

Danimarka'da iktidarda bulunan tutucu **Schlüter** hükümeti 4 Ekim günü parlamentonun açılışında Türkiyeli ilericilerin de katıldığı yığınsal bir gösteriyle protesto edildi.

Işçi sendikalarının düzenlediği gösteye, ülkenin dört bir yanından tren ve otobüslerle gelen göstericiler, Danimarka basınınca yüzbin olarak saptandı. Sendika başkanlarının ve parlamentoyu terkederek gösterinin yapıldığı alana gelen bazı sol eğilimli parlamenterlerin yaptıkları konuşmalarda, Schlüter hükümetinin sosyal haklara saldırısı ve işsizliği körükleyici yeni yasalar çıkarma isteği eleştirildi.

Öte yandan Sol Sosyalistler Partisi, Radikal Parti, Sosyalist Halk Partisi ve Sosyal Demokrat Parti temsilcileri 13 Ekim günü Kopenhag'da, Türkiyedeki seçimlerle ilgili bir panel düzenlediler. Seçim sonuçlarının halkın gerçek temsilcilerini değil, cuntanın temsilcilerini parlamentoya getireceğini söyleyen parlamenterler **"seçimlerin Türkiye'de hiçbir şeyi değiştirmeyeceğine inanıyoruz"** dediler.

Danimarka-Türkiye Dayanışma Komitesinin de katıldığı panelde söz alan Sosyal Demokrat Parti temsilcisi Lasse Budtz, **"12 Eylül 1980'de bir yazı yayınlamıştım. Yazımda Türk ordusunun herşeyi düzelteceğini, Türkiye'yi iyi günlerin beklediğini vurguluyordum. Fakat şimdi Türkiye'nin Avrupa Parlamentosu'ndan tamamen atılmasını istiyorum"** dedi.

Münih'te DGB'li genç işçiler "Oktoberfest cankırımı"nı kınadılar

DGB-Jugend Münih'te yaptığı bir toplantı ve yürüyüşle, Oktoberfest katliamını kınadı. Üç yıl önce Oktoberfest adlı geleneksel şenliğin yapıldığı yere neo-faşistlerin bomba koyması sonucu, aralarında çocukların da bulunduğu 13 kişi ölmüş, 200 kişi de yaralanmıştı. 26 Eylül günü DGB binası önünden başlayan meşaleli yürüyüşte neo-faşist örgütlerin kapatılması istendi. Katliamda ölenler için dikilen anıtın önünde saygı duruşu yapıldı. Siyah elbiseli çok sayıda genç, anıtın önünde 24 saat nöbet tuttu.

Belçika Mektubu

Grevlerin ardından...

A. DERİN

Belçika'da, geçen Eylül ayında ülkeyi iki haftaya yakın bir süre felce uğratan, kamu sektörü grevinin yankıları devam edegelmekte.

Hükümet, grevden sonraki tutumuyla, şimdiye kadar izlediği politikada herhangi bir yön değişikliği yapmayı düşünmediğini belli etmiş bulunuyor. Ekim ayının başında meclise sunulan 1984 yılı gelir ve gider bütçesinde, geçen Temmuz ayında alınmış olan, kamuoyunca hoş görülmeyecek kararlara bir düzeltme getirilmemiş olduğu gözden kaçmıyor. Bunun yanısıra hükümet, bazı Hristiyan-Demokrat bakanların aksi yöndeki demeçlerine rağmen emekçiler aleyhine önlemler almaya devam ediyor. Bu önlemler büyük servetleri koruyan ve ekonomik krizin yükünü emekçilerin sırtına yıkan önlemler. Örneğin, hisse senetlerine dağıtılan kârlar üzerindeki vergi stopajı yüzde 20'den yüzde 25'e çıkarılıyor. Ancak, bundan böyle dağıtılan kârların zorunlu olarak gelir beyannamesine dahil edilmeleri usülü kaldırılıyor. Bu yeni usülün özelliği gelir vergisindeki artan oranlılığı törpüleyici bir etki yapması. Bunun sonucunda ise büyük kapitalistler daha az gelir vergisi ödeyecekler. Bütçe Bakanı P.Maystadt'ın yaptırdığı bir hesaba göre bu önlem uygulanırsa yılda 8 milyon Frank kazancı olan ve bunun 4 milyonunu hisse senetlerine düşen kâr payından, diğer 4 milyonunu ise diğer mesleki faaliyetlerinden elde eden bir kapitalist, es-

Kongre'de barış, silahsızlanma, kilit sanayilerin devletleştirilmesi ağırlık taşıyan konular oldu

IG Metall Genel Kurulu'nda delegeler "daha savaşkan bir sendika" istediler

IG Metall Sendikası'nın 14. olağan Kongresi 10-15 Ekim günleri arası Münih'te toplandı. Aralarında çok sayıda yabancı işçinin de yer aldığı 551 delege, beş gün süreyle siyasal, ekonomik ve sendikal sorunlar üstüne bilgi ve deneyim alışverişinde bulundular. IG Metall Genel Kurulu'nun bir başka özelliği de 7 kişilik Yönetim Kurulu'ndan üç üyenin emeklilik gerekçesi ile aday olmayışlarıydı. Bu yüzden seçimler yoğun çekişmelere ve sendikal yarışmalara sahne oldu. Bu arada Kongre'deki görüşmeler ve oylanan karar tasarılarının ağırlığının **barış, silahsızlanma, istihdam bunalımına ilişkin çözüm önerileri** konularında yoğunlaşmış oluşu dikkati çekiyordu. Alınan kararlar ve yeni seçilen yönetim kurulunun yapısı, IG Metall'in önümüzdeki dönemdeki sendikal etkinliklerinde önemli ve olumlu değişikliklerin işareti olarak değerlendirildi.

Yönetimde değişiklik

Başta IG Metall'in uzun yıllardır Genel Başkanlığını yürüten **Eugen Loderer** olmak üzere üç yönetim kurulu üyesi bu kongrede yasalar gereği aday olmadılar. Yaş haddi dolayısıyla **Eugen Loderer, Georg Benz ve Ursula Ibler**'in yerine Stuttgart bölgesi IG Metall yöneticisi **Franz Steinkühler,** Dortmund bölgesinden **Gudrun Hamacher** ve Nürnberg bölgesinden **Horst Klaus** yönetim kurulunun yeni üyeleri oldular. Loderer'in yerine Genel Başkanlığa, önceki Yönetim Kurulu üyelerinden **Hans Mayr,** delege oylarının yüzde 80'ini alarak seçildi. Eski yönetim kurulunda yer alan **Rudolf Judith, Hans Preiss, Karl-Heinz Janzen, Lutz Dieckerhoff, Ferdinand Koob** ve **Hans Janssen** de yeniden seçildiler.

IG Metall içinde oldukça radikal kanatların temsilcisi olarak tanınan Franz

> **"...Orta menzilli roketlerin yerleştirilmesi, demokratik düzeni bütünüyle tehdit edici bir duruma yol açarsa, DGB ile işbirliği halinde, IG-Metall Yönetim Kurulu, üyelerini tüzüğümüzün 2. maddesi gereği- işi bırakmaya kadar olan- sendikal eylem ve savaşım biçimlerini uygulamaya çağırır."**
>
> **IG-Metall'in 14. Olağan Kongresi'nde alınan 3 numaralı karardan**

üretime dönüştürülmesine ilişkin **"Alternatif üretim"** önerisi de Kongre'ye sunulan karar tasarıları arasındaydı.

IG Metall'in 14. Kongresi'ne barış ve silahsızlanmayla ilgili 60 karar tasarısı sunuldu. Kongre'nin 3 numaralı kararında Amerikan roketlerinin yerleştirilmesine karşı sendikal savaşımın her biçiminin sürdürüleceği ve silahlanma bütçesinin her yıl yüzde 10 indirilmesi gerektiği yer aldı. Böylelikle Federal Almanya'da 50 yıldır ilk kez bir sendika, **"politik grev"** kararı almış oldu.

Eski yönetimin Krefelder Appel'e karşı **"tek yanlı"** olduğu gerekçesiyle başka bir imza kampanyası öneren ve ayrıca barış hareketinde yeralan bazı gruplarla işbirliğine karşı çıkan tavrı delegelerin çogunluğu tarafından şiddetle eleştirildi. Bir delege **"Bizim için 'birazcık barış' olmayacağı gibi, 'tek yanlı barış'da yoktur. Krefelder Appel'e imza atan 5,4 milyon kişinin içinde çok sayıda da IG Metall üyesi vardır"** derken, Yönetim Kurulu üyesi Benz de **"Barışın korunması gibi yaşamsal önemi olan bir konuda barış hareketinde yeralan diğer gruplarla birlikte çalışmaktan korkulmamalıdır"** dedi.

Kongre'de ayrıca yabancı işçilerle, Türkiye'deki tutuklu sendikacılarla dayanışmanın önemi üzerinde duruldu. Federal Hükümetten, Türkiye'de gerçek demokrasiye dönülene kadar yapacağı yardımları durdurması, sığınmacılar yasasının değiştirilmesi istendi. ABD hükümetine yönelik bir konuşma yapan **Benz,** Nikaragua'ya uygulanan ekonomik ambargonun kaldırılmasını, CIA'nın karşı-devrimcilere yardımlarını kesmesini istedi. Kongrenin aldığı kararlardan birinde de Federal hükümetin yürüyüş yasasında yapacağı değişikliğe karşı çıkılıyor.

IG Metall Kongresi'ne katılacak bazı delegelere patronların ücretli izin vermeyip işten atmakla tehdit etmesi protesto edildi ve **"Bu sendikalara karşı artan saldırıların yeni bir göstergesidir"** dendi.

elde etmiş olacak.

Yukarıda sözünü ettiğimiz önlem, geçmiş yıllarda hisse senet; lerine düşen kârları maliyeye bildirmeyen vergi kaçakçılarını korur nitelikte. Hükümet kaçakçıları korumakta bu kadarla da yetineceğe benzemiyor; özellikle liberal eğilimli bakanlar bir vergi affı çıkarılmasını ve ülke dışına para kaçırmış olanların paralarını serbestçe Belçika'ya geri getirmelerine izin verilmesini istiyorlar.

Bu furyada emekçilerin payına düşen ise sosyal sigorta kesintilerinin arttırılması, ücretlerin artan fiyatların gerisinde kalmalarının sağlanması gibi yaşam düzeyini düşürücü önlemler.

Hükümetin liberal kanadının emekçilere düşman tutumu sadece bu önlemlerle sınırlı kalmıyor. Liberallerin Fransızca ve Flemenkçe konuşan örgütlerinin başkanları Ekim ayı başında partilerinin pek yakında grev hakkını kısıtlayan bir tasarıyı parlamentoya sunacağını açıkladılar. Bu öneriyle liberaller sendikalara karşı yürüttükleri saldırıda yeni bir aşamaya ulaşmış oluyorlar.

Hükümetin Hristiyan Demokrat kanadı ise liberallerin bu tutumunu aşırı bulmakla birlikte, onların girişimleri karşısında pasif kalıyor, çoğu kez de bu girişimleri "kerhen" destekliyor. Örneğin, liberallerin grev hakkını kısıtlamak yönündeki girişimleri karşısında eleştirisel bir tutum takınan Hristiyanların Fransızca konuşan kesiminin başkanı Gerard Deprez demeçlerinde grev hakkının belirli ölçülerde kısıtlanmasına özde karşı çıkmıyor, eleştirilerini sadece liberallerin önerilerinde aşırı bulduğu noktalara yöneltiyor.

Görüldüğü gibi sağ eğilimli Martens-Gol hükümetinin emekçilerin kazanılmış haklarına karşı güttüğü saldırı politikası süregelmekte. Bu politikaya son verebilmek için Eylül ayındaki grevlere kıyasla çok daha kararlı bir hareketle mümkün. Böyle bir hareket için ise Belçika'daki tüm ilerici güçleri birleştirebilecek, onlara iktidar olma perspektifini açacak bir politik platform gerekli...

IG Metall" için tercih belirtmeleri olarak yorumlanıyor. Delegelerin yüzde 90'ının oylarını alan Steinkühler'in ancak bir seçim dönemi işbaşında kalabilecek ve ardından yaş haddiyle emekliye ayrılacak olan Hans Mayr'ın yerine Genel Başkan olmasına hemen hemen kesin gözüyle bakılıyor. Sendikal gözlemciler bu konudaki sendikal geleneklerin **"yazılı olmayan bir sendika için kural"** haline geldiğini hatırlatıyorlar.

Işsizliğe karşı öneri

Gerek tek tek delegeler, gerekse yönetim kurulu üyeleri, yaptıkları konuşmalarda Federal hükümetin sosyal harcamaları kısıtlayan, işsizliği körükleyen, işten çıkarmalara karşı hiç bir önlem almayan, sadece özel sektörün çıkarını gözeten ekonomik politikasını şiddetle eleştirdiler. Geçen yılın aynı dönemine oranla bu yılın Eylül ayında yiyecek maddeleri fiyatlarının yüzde 2,9 arttığı, alım gücünün 1979'un düzeyine düştüğü belirtildi. Kongre'de bunlara karşı savaşım kararı, özellikle 35 saatlik çalışma haftasının uygulaması ve silahlanma bütçesinin kısılmasıyla ilgili istemleri içeren kararlarda yankısını buldu. Fazla mesai uygulamasından vazgeçilmesi durumunda 1,2 milyon işsize iş bulunacağı savunuldu. 35 saatlik çalışma haftası uygulandığı takdirde ise yalnız metal sanayiinde 235 bin kişi için yeni işyerleri açılacağı belirtildi. Çok sayıda delege, emekçilerden yana bir ekonomik politikanın uygulanmasına ilişkin çözümün, ilk başta bankaların, sigorta şirketlerinin, enerji ve silah sanayiinin devletleştirilmesinde yattığını vurguladılar. Nitekim Kongre'nin son günü buna yönelik şu kararlar alındı:

"Kilit pozisyonda olan sanayi dalları özellikle yıkım tehlikesiyle karşı karşıya olan çelik sanayi, sendikaların söz sahibi olduğu devlet işletmeleri haline dönüştürülmelidir."

"Özel sektöre devlet yardımları, işyerlerini yok etmeme koşullarıyla verilmelidir."

Savaş sanayii ve IG-Metall

Kongre'de, silah üreten MBB firmasından gelen bir delege, önümüzdeki yıl bu işletmede 3 bin 600 işçinin işten çıkarılacağını söyleyerek, **"silah sanayi yeni işyerleri yaratmaktadır"** iddiasının doğru olmadığını örnekledi. Silah endüstrisinin toplumsal yarara dayalı sivil

IG-METALL'İN ETKİNLİKLERİNİN AĞIRLIK NOKTASI: 35 SAATLİK ÇALIŞMA HAFTASI

IG-Metall'in önümüzdeki dönemdeki sendikal etkinliklerinin ağırlık noktasını 35 saatlik çalışma haftası oluşturuyor. Federal Almanya'da yaşanmakta olan sert ekonomik bunalıma, dışsatımdaki ciddi daralmalara, iç pazarda, satınalma gücü düşürülmüş kitlelerin tüketimlerini kısmaları sonucu ortaya çıkan stok yığılmalarına, bir dizi küçük ve hatta büyük işletmenin iflasına, çelik, kömür ve gemi yapım sanayiinde yaşanmakta olan darboğaza karşı esas temsilcilerini halen işbaşında olan CDU/CSU-FDP koalisyonunda bulan Federal Alman tekelleri ve sözcüleri ciddi hiç bir önlem getiremiyorlar. Ortaya atılan önlemler ise emekçilerin kemerlerini daha da sıkmaktan başka sonuç vereceğe benzemiyor. Bu durumda, IG-Metall'in 35 saatlik çalışma haftası biçiminde belgileştirilen, çalışma süresinin kısaltılması hedefi, işçi sınıfının sendikal ve siyasal hareketinden geniş ve güçlü bir destek görüyor. Bu durum IG-Metall'in 14. Olağan Kongresi'nde konuşan işçi temsilcilerince de vurguyla belirtildi.

Polis yargı veriyor: Madem demokratsın, demek gizli komünistsin

Türkiyeli bir emekçi IG-Metall Gazetesi okuduğu için ağır işkence gördü

IG-Metall Sendikası'nın gazetesi Metall'in, 7 Ekim günlü 20. sayısında Federal Almanya'nın Hannover kentinde eğitmen olarak çalışan **Şehabettin Buz**'un Türkiye'de askerliğini yaparken, Metall Gazetesi'ni okuduğu için altı ay süreyle hapsedildiği ve işkence gördüğü bildirildi.

IG-Metall Sendikası'nın gazetesi Metall'de yer alan haberde, **"Ankara'daki askeri diktatörlük için Metall gazetesi almak** 'komünist görüşlere sahip olmanın' **kanıtı ve ağır işkenceler yapılması için bir neden"** denilerek, 32 yaşındaki Şehabeddin Buz'a yapılan işkence olayı şöyle özetlendi:

1982 Eylül'ünde, mühendislik okumuş ve üç yıldan beri de Hannover Kent Yönetimi'nde eğitici olarak çalışan Şehabeddin Buz, askerliğini yapmak için Türkiye'ye gitti. Bir gece polis onu Güney Anadolu'da, oturduğu kentten alıp götürdü.

Askeri savcı tarafından alınan ilk ifadesinde Buz, SPD ve ÖTV'nın üyesi olduğunu belirtti. Sendika üyesi olmak, kafasına vurarak, elektroşok vererek günlerce sorguya çekmek için yeterli nedendi. Buz'a **"IG-Metall'in gazetesini sürekli olarak alıp okuyor musun?"** diye sordular. Sorgu sırasında Buz'a, Batı Alman sendikalarının ve özellikle de IG-Metall'in geleneksel Türk düşmanı oldukları, **"çünkü orada komünistlerin çalıştığı"**, kim Metall gazetesi okuyorsa, onun bu gazeteyi çıkaran komünistlerin görüşünü paylaştığı anlatıldı.

ŞEHABEDDIN BUZ
Türkiye'de demokrat olmak suçtur

Şehabeddin Buz, sorgulamayı şöyle özetliyor:

– Sen komünist misin?
– Hayır.
– Sen faşist misin?
– Hayır.
– Peki sen nesin?
– Ben bir demokratım.
– Öyleyse sen gizli bir komünistsin.

Durumun kamuoyuna yansıması ve Hannover'den çeşitli delegasyonların bir kaç kez Türkiye'ye gitmesi üzerine 1983 yılı Mart ayında soruşturma durduruldu. Fakat Buz'un pasaportu elinden alındı.

Şehabeddin Buz, kimlikleri açıklanmayan kişilerin yardımı ile Türkiye'den çıkmayı başardı. Şimdi yine eski işinde çalışıyor. Baskılardan korktuğu için sokağa yalnız çıkmıyor ve geceleri de evinden ayrılmıyor.

Bütün bunlara rağmen, Buz, Uluslararası Af örgütü kanalıyla, kendi başından geçenleri, Almanya'da yaşayan Türkiyelileri işkencecilere iade eden Bonn'daki sorumlu politikacılara anlatmak istiyor.

Kitap Fuarı'nda yer alan az sayıdaki Türk yayınevlerinden biri: Ararat Verlag

35. Frankfurt Kitap Fuarı'nda bu yıl 300 bin kitap sergilendi

35. Frankfurt Kitap Fuarı Ekim ayı ortasında açıldı. Önceki yılları aratmayacak bir hareketlilik içinde geçen fuarda 80'e yakın ülkeden 6 bin yayınevi kitaplarını sergilediler. Türkiye de bu yıl 12 yayınevi tarafından temsil edildi. 12 Türkiyeli yayınevinden üçü de Federal Almanya'da etkinlik gösteren kuruluşlardı.

Edinilen bilgiye göre bu yıl fuarda toplam 300 bin kitap sergilendi. Kitapların çok ciddi bir bölümünün barış ve silahsızlanma konularına ayrılmış olması belki de bu yılki Frankfurt Kitap Fuarı'nın ayırdedici özelliği oldu.

Video ve kablolu televizyonun kitap dünyasını olumsuz yönde etkileyip etkilemeyeceği üstüne fuar boyunca bir dizi tartışmalı toplantı da düzenlendi. Tartışmalarda egemen kanı, kitabın kültürel gelişme ve politik bilinçlenme alanında öteki haberleşme araçlarına göre üstünlüğünü daha bir süre devam ettireceği yönünde oldu.

"Entellektüellerin Kâbesi" olarak adlandırılan Frankfurt Kitap Fuarı, salt bu kent düzeyinde değil tüm Federal Almanya, hatta Avrupa kıtası düzeyinde kültürel bir hareketliliğe yol açıyor. Son yıllarda Türkiyeli yayınevlerinin bu fuara katılmaya başlamaları, Avrupa'daki Türkiyeli kitlesi arasında da kültürel bir canlanmaya yardımcı oluyor. Nitekim bu yıl fuarda, 12 Türkiyeli yayınevinin ortaklaşa oluşturdukları köşede Avrupa'daki çok sayıda edebiyatçımız da hazır

Teodorakis ödülünü alırken

Lenin Barış ödülü bu yıl Teodorakis'e verildi

- **Ödül, Yunanlı müzik sanatçısına barış savaşımına ve halkların dostluğuna olan değerli katkıları yüzünden verildi**

"Enternasyonal Lenin Barış Ödülü'nün bana verilmesi benim için büyük bir şereftir. Benim barış savaşımı ve halkların dostluğu konusundaki katkıma bu kadar değer verilmesi beni çok duygulandırdı." Bunlar ünlü Yunanlı besteci Mikis Theodorakis'in 5 Ekim'de Moskova'da ödülü aldıktan sonra söylediği sözler. **"Bu ödülün benim şahsımda bütün Yunan halkına ve her şeyden önce ulusal direniş mücadelesi zamanında özgürlük, demokrasi, ilerleme ve barış için savaşı bırakmayanlara, daha sonra askersel diktatörlüğe karşı insani idealler için savaşmış olanlar ve günümüzde de savaşanlara verildiği düşüncesindeyim."**

Mikis Theodorakis eserlerini bestelerken Yunan halk geleneklerinden ilham aldığını, müziğinin bütün namuslu insanların ortak sa-

Gurbetteki sanatçılarla söyleşiler: Metin Tekin

Tiyatro sadece bir eğlence değildir!..

Metin Tekin 1943 yılında Kars'da doğmuş. Ilk ve orta öğrenimini Erzurum'da tamamlamış... Tiyatro ile tanışması, 1960 yılında Ankara'da olmuş. Metin, özgeçmişine, tiyatro ile tanışmasına ve Türkiye'deki tiyatro çalışmalarına ilişkin olarak şunları söylüyor: "...Mimar olmayı düşünüyordum. Ama, tiyatrocu oldum. 1969 yılında Ankara'da tiyatro ile tanışmamda aynı meslekten olan ağabeyimin etkisi büyük oldu. Iyi oyuncu olabilmek için, Ankara'da Devlet Konservatuarı'na girdim. Konservatuar'da halk türkülerinin bile söylenmesinin yasak olduğunu gördüm. Aradığımı bulamamıştım. Buradan ayrıldım. Ardından Istanbul Belediye Konservatuarı'na girdim. ne yazık ki, burada da umduğumu bulamadım ve 1963 yılında Oraloğlu Tiyatrosu'nda profesyonel tiyatroculuğa başladım. Daha sonra, bir süre Arena Tiyatrosu'nda, Ankara Birliği ve Dostlar Tiyatrosu'nda oynadım ve 1967 yılında da, Halk Oyuncuları'na katıldım. Halk Oyuncuları kapatılınca, Vasıf Öngören'in yönetimindeki Istanbul Birliği Tiyatrosu'nda çalışmaya başladım. Ve 1973 yılında da, yurtdışına çıktım...

Türkiye Postası: Kısaca yurtdışındaki yaşamından ve tiyatro çalışmalarından sözeder misin?

Metin Tekin: 1973'te Londra'ya gittim. Amacım, mesleğimi geliştirmekti... Tiyatro üzerinde inceleme yapmak, bilgi ve görgümü artırmaktı... Buradaki çalışmalarım 1977'ye kadar sürdü. Ve 1977'de Batı Berlin'e geldim. Kafamda, hep Sheaksperae ve Brecht vardı. Bunların kaynağı da, Batı Berlin'de idi. Bu nedenle buraya geldim...

Batı Berlin'de Almanca öğreninceye kadar, iki yıl süreyle bulaşıkçılıktan fırıncılığa kadar pekçok işte çalıştım. Bu arada, tiyatroları gözlerken, **Theatermanufaktur**'la tanıştım... Kısa sürede, onlar beni sevdi, ben onları... 1979'da **Theatermanufaktur**'da çalışmaya başladım ve o gün bugündür bu tiyatroda çalışıyorum.

Türkiye Postası: Gerek tiyatro anlayışı açısından ve gerekse tiyatro olayına bakış açısından, bu tiyatro grubuyla aynı düşünceyi paylaştığını söylüyorsun. Nedir bu ortak anlayış ve Theatermanufaktur nasıl bir tiyatro yapıyor?

Metin Tekin: Bu tiyatro, yüzyılımızın gerçeğinden, insanın gerçeğinden, günümüz insanının sorunlarından çıkarak tiyatro yapıyor. Elbette ki, yalnızca Batı Berlin'de ya da Federal Almanya'da yaşayan insanların değil, tüm dünyada yaşayan insanın gerçeğini, onun sorunlarını konu alan oyunlar sahneliyoruz...

Sahnelediğimiz oyunların birkaçına şöyle bir gözatınca, söylemek istediklerim çok daha kolay anlaşılacaktır. Sözgelimi, Otto Zonschitz'in köylü ayaklanmalarını konu alan **"1848"**ini oynadık... Ikincisi, Brecht'in 1905 Rus Devrimi'ni konu alan **"Ana"**sını sahneledik. Sonra, Neruda'nın **"Murieta"**sını oynadık... Son iki örnek, yine Otto'nun **Ford Tekeli**'ni konu alan **"Henri Ford ve Büyük Kanunu"** adlı oyunu ile, şimdi oynamakta olduğumuz Brecht'in **"Sezuan'ın Iyi Insanı"** adlı oyunlardır...

Türkiye Postası: Neden tiyatroyu seçtin ve sence tiyatro nedir ve nasıl olmalıdır?

Metin Tekin: Bir kere ben, tiyatronun insanlara çok şey verdiğine inandığım için, bu mesleği seçtim. Ama önemli olan, tiyatro neyi nasıl vermeli? Tiyatronun bir eğlence, bir güldürü olan yanı var. Bu tek başına yeterli midir? Elbette değildir... Tiyatro salt eğlence olarak alınamaz. Böyle bir yaklaşım, evrime, gelişmeye değil, tutuculuğa hizmet eden bir tiyatro anlayışıdır. Önemli olan, tiyatronun anlatan bir yanı, bir mesajı olmalıdır. Ve tiyatro seyirciye kendi gerçeğini, eğlenceli bir biçimde verebilmelidir. Tiyatronun görevi, insanın yanlış şartlanmış olan yanına, çok iddialı olmasa da, gerçeğin aynasını tutabilmektir...

Özet olarak, tiyatro ile seyirci arasında bir ilişki vardır. Ve bu ilişkide, tiyatro yaşayan insanın sorununu dikkate almak zorundadır. Buradaki etkileşim, yaşayan insanın sorunlarına dayanmıyorsa, o oyun, o tiyatro değildir. Ama, bu içerik verilirken, biçime de dikkat etmek gerek; içeriği eğlenceyle, güldürüyle birleştire-

Yurtdışında kendini kabul ettirmiş az sayıdaki sanat elçilerimizden birisi de, Metin Tekin'dir. Metin Tekin, 1979

pa'daki çok sayıda edebiyatçımız da hazır bulundular ve ziyaretçilerle söyleşiler düzenlediler, kitaplarını imzaladılar. Kendi aralarında da tartışmalar yapan Türkiyeli sanatçılardan Fethi Savaşçı, Gülten Dayıoğlu, Yusuf Ziya Bahadınlı, Güney Dal, Gültekin Emre, N.Göl, Yüksel Pazarkaya, Veli Bardakçı ve Yaşar Miraç özellikle ilgi çektiler. Ünlü karikatürist Engin Ergönültaş da fuarı izleyen Türkiyeli sanatçılar arasındaydı.

Fuarın dördüncü günü Duisburg'daki Kaynar Yayınevi, yazar Gisela Kraft'ın da katıldığı **"Çeviri Sorunları"** konulu bir tartışmalı toplantı düzenledi. Ayrıca fuar süresince Frankfurt Kent Kütüphanesi'nde Gülten Dayıoğlu ve Habib Bektaş okuma akşamları düzenlediler.

bütün namuslu insanların ortak savaşımına hizmet etmesini arzuladığını söyledi. Günümüzde sanatçıların görevinin ulusal kültürü Amerikanlaşmaya karşı korumak olduğunu söyleyen Theodorakis, emperyalizmin Orta Doğu'da, Afrika'da, Orta ve Güney Amerika'da zorbalık kullandığı ve Batı Avrupa'yı çok büyük bir nükleer silah deposuna çevrimek istediği günümüzde her sanatçının, insanlığı felaketten kurtarmak için savaşanların safını seçmesi ve azgın anti-sovyet propagandaya ve emperyalist histeriye dur demesi gerektiğini belirtti.

de, Metin Tekin dir. Metin Tekin, 1979 yılından bu yana Batı Berlin'in ünlü tiyatro grubu "Theatermanufaktur" de mesleğini icra eden tek Türkiyeli sanatçı. Şu an, Theatermanufaktur sahnesinde Bertold Brecht'in "Sezuan'ın İyi Insanı" adlı oyun başarıyla sahneleniyor. Ve Metin Tekin de başrollerden birisi olan "işsiz pilot" Yung Sun'u oynuyor.

verilirken, biçime de dikkat etmek gerek; içeriği eğlenceyle, güldürüyle birleştirebilmek gerek.

Türkiye Postası: Batı Berlin'de yeni kurulan ve senin yönettiğin "Cep Tiyatrosu" var. Buradaki çalışmalardan sözeder misin?

Metin Tekin: Cep Tiyatrosu'nu yaklaşık on ay önce kurduk ve çalışmalarımız sürüyor. Tiyatro, Türk-Alman gençlerinden, işçilerinden ve öğrencilerinden oluşuyor. Türkçe ve Almanca olarak oynuyoruz... Genellikle, oyunlarımızda güncel olayları konu ediyor ve bu olayları, seyirciye küçük kesitler halinde veriyoruz. Ve oyunlarımızda barış, faşizm, yabancı düşmanlığı, Türkiyeli ve Alman işçilerin, gençlerin sorunlarını konu olarak alıyoruz...

Soldan sağa: Dağmar Dibowski, Katharina Amport, Ulrich Penquitt, Mithat Çamdalı ve Cem Karaca

Cem Karaca'nın oyunu: Haydi Doğu Expresine

"Ab in den Orient Express" (haydi Doğu Ekspresine) adlı oyun, Westfaelisches Landestheater tarafından sahneleniyor. Martin Burkert ve Herry Böseke'nin ortaklaşa yazdıkları ve yabancı düşmanlığını eleştiren bu Almanca oyunun müziğini Türkiyeli sanatçı Cem Karaca yaptı. Karaca ayrıca oyunda da rol alıyor. Geçtiğimiz Nisan ve Mayıs aylarında da birkaç kez gösterilmiş olan oyuna Türkiyeliler büyk ilgi gösterdiler. Oyunda Cem Karaca'nın rol alması bu ilgiyi daha da artırıyor.

"Ab in den Orient Express" 31 Ekim'de Eschborn, Stadthalle, Rathausplatz'da saat 10.30'da ve aynı gün Bad Hamburg'da, Bürgerhaus, Kirdorf'ta saat 19.00'da sahnelenecek.

Doğumunun 90. yıldönümünde devrimci şair : Mayakovski

Yaşasaydı bu yıl 90 yaşına basacaktı büyük Sovyet şairi Mayakovski. Onun şiirleri yerküremizin birçok dillerine çevrildi. Şairliğinin yanısıra resim ve film çalışmaları da yapmıştı.

Mayakovski, içinde bulunduğu zamanı çok iyi değerlendirmiş, şiir, düzyazı, tiyatro oyunu, resim, film gibi sanat dallarında ürünler vermiştir. Sanatçının bu çalışmaları ülkesi Sovyetler Birliği'nde günümüzde de övgüyle tanıtılıyor.

Annesi Alexandra Mayakovskaya bir anısında şunları yazar: *"Volodya daha dört yaşındayken kitapları seviyordu. Sık sık benden kendisine kitap okumamı isterdi. Bir işim nedeniyle onun bu isteğini yerine getiremediğim zaman üzülür, ağlardı."*

Zamanın çeşitli sanat akımlarıyla içiçe yetişen Mayakovski, asıl çizgisini bulduğundan günümüze dek yığınların şairi olarak gelmiştir. Zamanın sorunlarına eğilmesini bilen şair, yazdıklarını egemen sınıflara karşı bir koro halinde söyletmesini de bilmiştir. Örneğin *"Yüzelli Milyon"* uzun şiirinde, kitlelerin yaşayan dili ile şiir gerçek poetik sesine ulaşır.

Kısacası onun yazılarında, okuyucu yazarın düşüncelerini, sevgisini, gerekse, onun gülücüklerini, dertlerini ve yaşamını paylaşır.

Yaşamı süresince yılmadan yorulmadan çalışan Mayakovski, üyesi olduğu örgütün propaganda ve ajitasyon çalışmalarına da ağırlık vermiştir. Onun çalışmalarına ülkesi insanlarının gereksinimi vardı. Onun da ülkesi insanlarına. Her şiirini, yazısını ülkesi için, ideleri için, sosyalizm için yazmak istiyordu. Başardı da. Çalışma temposunun onu bedenen yormasına karşın, o yorulmuyor, iyi bir nişancı gibi, nişan aldığı hedefe ulaşmak için, bugün, yarın, öbürgün her zaman çalışıyordu.

Mayakovski kendi istediklerini yazmak istiyordu ama, bu amacı hiç bir zaman sınıfına hizmetten ayırmıyordu. Tek tasası buydu. Ve içinde bulunduğu reel durumdan hareket ettiği için, içinde bulunduğu zamanın reel görevlerini üstleniyordu.

O yarınlara ulaşmak, duyulmakla kalmayıp aynı zamanda anlaşılmak istiyordu. Gerçekten de bugün herkes Mayakovski'nin dünya şiirine yeni bir soluk getirdiğini kabul etmektedir. Nazım Hikmet, Pablo Neruda, Geo Milew gibi dünyaca ünlü şairler üzerinde etkileri vardır. Onları asıl birleştirense dünya görüşleridir. Mayakovski'nin dünya şiirine etkisini Pablo Neruda şöyle açıklamıştır: *"Gerçek bir fırtına gibi onun şiiri dünya edebiyatına yeni anlayış getirmiştir".*

Mayakovski'ye saldırılar da yapılmıştır. Robert Roshdestwenski bu saldırılara karşı şunları söyler: *"Bazıları ona 'ilkel' veya 'kaba' gibi tanımlamalarla saldırıyorlar. Neden acaba?.. O artık yaşamıyor, öldü! Yarım yüzyıldan fazla oluyor öleli. Neden bir ölü ile uğraşıyorlar? Çünkü onlar yaşayan Mayakovski ile tartışıyorlar. Onunla, yani ölmeyen biriyle ve ölmeyecek biriyle. O, bunların saldırılarını sürekli durduruyor!"*

Türkiye Postası
15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 16 21 EKIM 1983

Ekim ayındaki eylemler daha güçlü direnişlerin hazırlığı olacak

Federal Almanya'da sıcak sonbahar: 100 bin gösteride 3 milyon barışsever

13 Ekim'de Bonn'da Barış Hareketi Koordinasyon Komitesi tarafından yapılan basın toplantısında, Federal Almanya'da 15-22 Ekim tarihleri arasındaki Barış Haftası içinde yapılması planlanan 100 bin kadar eyleme üç milyon kişinin katılacağı açıklandı. Basın toplantısında Federal Almanya'da halkın yüzde 75'inin ABD roketlerine karşı olduğu koşullarda Kohl hükümetinin roketleri yerleştirme kararının hiçbir yasallık taşımadığı vurgulandı.

Batı Avrupa'ya yerleştirilecek olan 108 Pershing-2 roketinin Federal Almanya topraklarına yerleştirilmesinin planlanması ve Kohl hükümetinin bu konuda ABD'nin baş destekçisi olması, bu ülkedeki barış eylemlerini özellikle önemli yapıyor. Barış haftası içindeki eylemlerin başarısı NATO'nun roketler politikasına karşı daha güçlü eylemlerin hazırlığını oluşturacak.

Öte yanda Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD)'nin sekiz eyalette ve Batı Berlin'de yapılan kongrelerinde de Federal Almanya'ya yeni roketlerin yerleştirilmesi oy çoğunluğu ile reddedildi. Görece tutucu olan Nordrhein-Westfalen SPD örgütü bile bu eyaletin dört bölge toplantısında roketlere red kararı aldı. Bu durumda, SPD'nin 18-19 Kasım günlerinde yapılacak olan ülke düzeyindeki toplantısında da roketlere red kararı çıkması bekleniyor. Bu arada SPD parlamento fraksiyonu başkanı H.J. Vogel de, Başbakan Kohl'dan Cenevre görüşmelerinde bir sonuç alınması yönünde çaba göstermesini istedi.

Ekim ayının ikinci haftasında, DDR Devlet Başkanı Erich Honecker de Federal Almanya Başbakanı Kohl'e gönderdiği bir mesajda Kohl'un roketlerin yerleştirilmesi konusundaki kararını tekrar düşünmesini ve Cenevre'de bir anlaşmaya varılması için bütün etkisini kullanmasını istedi. SPD ve Yeşiller de Kohl'dan uluslararası olumlu yankılar uyandıran bu mektubu ciddiye almasını istediler. Ancak, Cenevre görüşmelerinde anlaşmanın Sovyetler Birliği'nin tavrı yüzünden engellendiğini iddia eden ve ABD ile aynı yaklaşım içinde olan Kohl hükümeti bu konudaki tavrını sürdürüyor.

Genscher-Gromiko görüşmesi

15 Ekim günü de Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromyko ile Federal Almanya Dışişleri Bakanı Genscher Avrupa'da orta menzilli silahların sınırlandırılması konusunda Viyana'da görüşmeye başladılar. Konuşma öncesinde Genscher ABD silahsızlanma dairesi başkanı Adelman ve Cenevre'de görüşmeleri yürüten ABD temsilcisi Nitze ile Bonn'da bir toplantı yaptı. Gromyko görüşmesinde 13-14 Ekim'de Sofya'da yapılan Varşova Paktı Dışişleri bakanları toplantısında alınan karar üzerinde durdu. Bu karar, NATO ülkelerine, eğer Aralık ayına kadar Cenevre'de bir sonuç alınamazsa, yani roketlerin yerleştirilmesi ertelenmezse, görüşmelerin yıl sonundan sonra da sürmesini öneriyor. Daha önce Yunanistan Başbakanı Papandreu tarafından NATO toplantılarına getirilen, **"roketlerin yerleştirilmesinin 6 ay ertelenmesi ve görüşmelerin sürmesi"** yönündeki öneri-

Körfeze yeni bir ABD müdahalesi mi?

ABD çıkarma birliği Hürmüz Boğazı'na doğru ilerliyor

Ekim ayının ikinci haftasında Beyrut açıklarında bekleyen ve 2000 deniz piyadesi taşıyan ABD çıkarma birliğinin Süveyş kanalından geçerek Hint Okyanusu'na doğru ilerlediği açıklandı. ABD Savunma Bakanlığı yetkilileri 40 bin tonluk ağır toplara sahip *"Tarawa"* muhbirinin de içinde yer aldığı birliğin, Iran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma girişimlerini engelleyeceğini bildirdiler. Basra Körfezi'ni Hint Okyanusu'na bağlayan Hürmüz Boğazı stratejik teslim ettiğini açıkladı.

"Exocet" füzelerini kullanan ve havada 90 dakika kalabilen bu bombardıman uçaklarıyla Irak'ın Basra Körfezi'ndeki petrol tesislerini bombalayabileceği ve dolayısıyla Iran-Irak savaşının seyrini değiştirebileceği askeri uzmanlar tarafından açıklandı.

Birkaç ay önce Irak'ın *Etendard*'lan siparış ettiğinin öğrenilmesi üzerine Iran sert tepki göstermiş, Hürmüz Boğazı'nı kapata-

kısa kısa...kısa kısa.. kısa kısa...kısa

Santiago'daki gösteriye 100 bin kişi katıldı

Şili'de 13 Ekim'de başlayan üç günlük ulusal protesto gösterilerine sadece Santiago kentinde 100 bin kişi katıldı. Aynı gün Valparaiso ve Concepcion kentlerinde, özellikle gençlerin yoğun olarak katıldıkları gösterilerde de, Pinochet'in çekilmesi ve demokrasiye dönülmesi talepleri dile getirildi. Diktatörün polis ve askerlerini vargücüyle göstericilerin üzerine saldırttığı eylemlerde en az beş kişinin öldürüldüğü, düzinelercesinin yaralandığı, yüzlercesinin ise tutuklandığı bildiriliyor.

Öte yanda Şili'de diktatörlüğe karşı olanların **Birleşik Demokratik Yönetim** (CUD) adlı örgüt etrafında birleşmesiyle demokrasi güçlerinin örgütlülük düzeyi daha da yükseldi. Yeni oluşturulan birlik içinde, Hristiyan Demokratlar'ın önemli rol oynadığı **Demokratik Ittifak** (AD), Şili Komünist Partisi ve diğer sol partilerin içinde yer aldığı **Demokratik Halk Hareketi** (MDP), sendikalar, Üniversite Öğrencileri Koordinasyon Komitesi, Şili Kadın Hareketi ve 20 kadar örgüt yer alıyor. Rejime muhalefet eden güçlerin gittikçe artması ve örgütlülük düzeyinin yükselmesi dikta rejiminin temellerini sarsarken, Washington yönetiminin de düzenin korunması için diktatörün yerini alacak bir başkasını bulma çabalarını sürdürdüğü bildiriliyor.

Kıtalararası gaz boru hattı tamamlandı

Doğu-Batı işbirliğinin önemli bir örneği olan Sovyetler Birliği'ndeki Urengoy-Ujgorod kıtalararası gaz boru hattı Eylül ayı içinde tamamlandı. 4451 kilometrelik dev boru hattının bugünkü kapasitesinin 9 milyar metreküp olduğu açıklandı. Böylece Sovyetler Birliği 1984'de Batı Avrupa'ya ilgili anlaşmalarda öngörülen miktarda gaz verebilecek. Boru hattının Reagan'ın ambargo denemelerine karşın vadesinden aylarca önce tamamlanması ve Sovyetler Birliği ile Avrupa ülkeleri arasındaki anlaşmalar, karşılıklı yarara dayalı

El Salvador KP: "Roketler bizim de sorunumuzdur"

Ekim ayı başında El Salvador Komünist Partisi yaptığı bir açıklamada bölgesel çatışmaların Reagan hükümeti tarafından desteklenmesi ile Avrupa'ya atom silahlarının yerleştirilmesi arasındaki ilişkiye dikkati çekti. Avrupa'ya atom roketleri yerleştirilmesi konusunun ABD'nin saldırgan ve acımasız politikasının bir ürünü olduğunu belirterek, bu yüzden genel çerçevesi içinde ele

zı'nı kapatma girişimlerini engelleyeceğini bildirdiler. Basra Körfezi'ni Hint Okyanusu'na bağlayan Hürmüz Boğazı stratejik bakımdan çok önemli bir geçit. Dünya petrolünün yaklaşık yüzde 90'ı Körfez'de üretiliyor ve Hürmüz Boğazı'ndan ihraç ediliyor.

Hangi nedenle?

Ekim'in ilk haftası içinde, Irak'ın bir süre önce Fransa'ya sipariş ettiği ve üç ay önce gönderilmesi gereken 5 süper Etendard savaş uçağının Fransa'dan yola çıktığı bildirildi. Ardından Fransa, uçakları Irak'a

Bir kaç ay önce Irak'ın *Etendard*'ları sipariş ettiğinin öğrenilmesi üzerine Iran sert tepki göstermiş, Hürmüz Boğazı'nı kapatabileceği tehdidinde bulunmuştu, öte yandan ABD yönetimi de Iran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatması halinde *"zora başvurabileceğini"*, yani Körfez'e müdahale edebileceğini belirtmişti.

Irak devlet başkanı Saddam'ın, uçakların gelmediğini söylemesine rağmen, geçtiğimiz günlerde iki Iran savaş gemisinin Irak tarafından batırılması ve ardından ABD gemilerinin Boğaz'a doğru yolalışı Körfez'i yeni bir bunalımın ve ABD müdahalesinin beklediğini gösteriyor.

NATO toplantılarına getirilen, **"roketlerin yerleştirilmesinin 6 ay ertelenmesi ve görüşmelerin sürmesi"** yönündeki öneriye karşı çıkmış olan Kohl hükümetinin, Varşova Paktı ülkelerinin önerisine de olumlu yaklaşması beklenmiyor.

Avrupa ülkelerinde ve ABD'de

21-24 Ekim günleri arasında ABD'de, 15 Ekim-5 Kasım arasında ise Batı Avrupa'nın çeşitli ülkelerinin büyük kentlerindeki gösteriler ile barışseverler, yeni atom roketlerinin Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı olduklarını bir kez daha hükümetlerine ve dünya kamuoyuna gösterecekler.

Sovyetler Birliği ile Avrupa ülkeleri arasındaki anlaşmalar, karşılıklı yarara dayalı işbirliğinin somut bir örneğini oluşturuyor.

Afgan gericilerine ABD desteği

Eylül ayı sonunda Pakistan'a gelen ABD Savunma Bakanı Weinberger Hayber Geçidi'ndeki Afgan karşı-devrimci gerillaların kampını da ziyaret etti. Weinberger gerillalara, ABD'nin Afganlı göçmenlere yardımcı olacağını, onların Sovyet **"işgaline"** karşı yürüttükleri mücadelenin başarıya ulaşması için ne gerekiyorsa yapacağını söyledi.

bir ürünü olduğunu belirterek, bu yüzden genel çerçevesi içinde ele alındığında bunun, bütün dünya halklarının sorunu olduğunu vurguladı.

Devrimci halk hareketinin faşist diktatörlüğe ve onu destekleyen Reagan hükümetinin savaş politikasına karşı tam bağımsızlık ve özgürlük için uzun yıllardır dişe diş savaştığı El Salvador'da, sıcak mücadelenin içinden yükselen bu ses, barış ve özgürlük mücadelesi arasındaki kopmaz bağlara bir kez daha işaret etmiş oldu.

Niçin Walesa ?

Filiz KARDAM

"Nobel Barış Ödülü" bu yıl Polonya'da karşı-devrimci faaliyetlerde bulunduğu için yasaklanmış olan Dayanışma Sendikası'nın lideri Lech Walesa'ya verildi. Dinamiti bulan ve patlayıcı maddeler üzerine önemli çalışmalar yapan Isveç'li bilim adamı A. Nobel 19. yüzyıl sonunda zengin bir adam olarak öldüğünde, böyle bir ödülün her yıl barış için çalışanlara verilmesini vasiyet etmişti. Barışçıl düşünceleri savunanlara, barışı destekleyenlere...

Öyleyse sormak gerekiyor, niçin Walesa'ya? Barış savaşımının günümüzde yığınlara malolduğu, sadece Batı Avrupa'da barış için milyonların ayağa kalktığı koşullarda barış ödülü niçin Walesa'ya verildi?

Walesa'nın ödüllendirilmesi Batı ülkelerinde- ve sadece bunlarda- sevinçle karşılandı. Walesa'yı her zaman desteklemiş olan Başkan Reagan bu seçimi, *"kaba kuvvet karşısında manevi güçlerin zaferi"* olarak nitelendirdi. Bu yılın 78 adayı arasından Walesa'yı seçen Nobel Komitesi'nin başkanı ise böyle bir seçimin bazı çevrelerde tepki yaratacağını beklediklerini, Polonya hükümetinden teşekkür ummadıklarını, ancak Polonya halkının farklı tepki göstereceğini düşündüklerini açıkladı.

Nobel Komitesi Başkanı'nın bu sözlerinde emperyalist çevrelerin kışkırtıcı niyetleri, sosyalist Polonya'ya karşı düşmanca tavırları yansımıyor mu? Hiç kuşkusuz emperyalist propaganda araçları bu olayı zayıflamış bulunan Dayanışma Sendikası'nı güçlendirmek ve onun morali bozulmuş üyelerini yüreklendirmek için ve toplumda etkisini gittikçe yitiren Walesa'nın prestijini yükseltmek amacıyla kullanmak isteyeceklerdir. Ve onlara göre böylece, Polonya hükümeti de Dayanışma hareketinin *"ideallerini"* dünya kamuoyunun unutmadığı konusunda uyarılmış olacaktır.

"Nobel Barış Ödülü" Walesa'nın seçilmesiyle kötüye kullanılmış oldu. Gerçi ödülün yerli yerinde kullanılmayışı ilk kez olmuyordu. Geçmiş yıllarda ödül verilenler arasında Ortadoğu'yu kana bulayan Israil eski Başbakanı Begin'e, Sovyetler Birliği'nde karşı-devrimci faaliyetleri ile ün kazanan Sakharov'a ve Şili'de Pinochet'in iktidara gelişinde önemli rol oynayan ABD eski Dışişleri Bakan'larından Kissinger'e de verilmişti.

Walesa niçin ödüllendirildi?

Sorun işçi haklarını savunmak, çalışan insanların sorunlarına çözüm bulmaksa eğer, bugün Şili'de, Orta ve Güney Amerika'nın pek çok ülkesinde, Ortadoğu'da bunun en yiğit örnekleri verilmektedir. Işçi liderleri insan haklarını savundukları için kuytu köşelerde karanlık cinayetlere kurban gitmekte, demokrasi ve barış istedikleri için tutukevlerinde, işkencehanelerde, zindanlarda çürütülmekte, ölüme terkedilmektedirler. Ülkemiz Türkiye'de de işçi haklarını demokratik yollardan savunmuş olan işçi liderleri, sendikacılar ölüm cezaları ile yargılanmaktadır, hapistedir, sürgündür. Bildiğimiz kadarıyla Walesa gözaltında olduğu günlerde bile spor yapma, balık tutma fırsatını bulabilmiştir.

Sorun barışı savunmaksa eğer, ABD'nin savaş politikasına karşı kendi yaşamını sürdürebildiği her gün barışı da savunan, sıcak çatışma içindeki Orta Amerika ve Ortadoğu halklarından, Ingiltere'de bir hava üssünde roketler yerleştirilmesin diye kar-kış demeden kamp kuran kadınlara kadar...Avrupa'nın dört bir yanında *"torunlarının yaşaması için"* kapı kapı dolaşıp, roketlere karşı imza toplayan, iki büyük savaşı da yaşamış 85'lik ihtiyardan, savaşı yaşamadan barışın sorumluluğunu kavramış sosyalist ülkelerin gencecik insanlarına kadar...Sayıları milyonlarca olan bu insanlar tek tek olamasa bile örgütleriyle Nobel Komitesi'nin listesinde yer almayı çoktan haketmişlerdir.

Öte yanda bunların hepsinin esinlendiği, barış ve uluslararası dostluk ve işbirliği temeline dayalı tutarlı dış politikasından güç aldığı Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler topluluğu değil mi? Dünya barışsever halkları bugün emperyalizmin çeşitli biçimlere bürünen propaganda saldırısına rağmen, dünya barışının sürmesinde sosyalist ülkelerin oynadığı canalıcı rolü daha iyi görüyorlar.

Bunun içindir ki dünya kamuoyu sosyalist bir ülkede yasaklanan bir sendikanın lideri Walesa'ya niçin ödül verildi diye soruyor. Ve bunun için dünya barışsever halklarının vicdanında Walesa'nın barış ödülü alması onaylanmıyor.

Nikaragua'da karşı-devrimciler bir tankere ateş açtı

Ekim ayının ikinci haftası içinde Nikaragua'nın enerji ihtiyacının karşılandığı ana petrol limanı olan Corinto limanında demirlemiş binlerce ton petrol yüklü bir tankere ateş açıldı. Derhal başlayan yangının çevredeki benzin ve aseton yüklü gemilere ve limandaki petrol depolarına sıçrama tehlikesi gösterdiği bildiriliyor. Corinto'da yaşayan onbin kadar kişi yakındaki bir başka kente aktarılmak durumunda kalındı. Saldırının sorumluluğunu *"Nikaragua Demokratik Kuvvetleri"* (FDN) adlı CIA destekli karşı-devrimci bir terör örgütü üstlendi.

Nikaragua ticaret limanlarına karşı girişilen ve Nikaragua'nın can damarlarını kesmeye yönelik bu saldırıların, ABD'nin bu ülkenin kıyıları önünde yaptığı büyük boyutlu ve saldırı amaçlı manevralarla aynı zamana denk düşmesi dikkat çekiyor.

Son saldırı ve ABD'nin Nikaragua'nın içişlerine karışma politikası, Ekim ayı ortasında Managua'da yapılan yüzbin kişinin katıldığı büyük bir gösteri ile protesto edildi.

KTFD'de bağımsızlık ilanı 29 Ekim'de mi?

Ekim ayı ortalarında verdiği demeçlerde KTFD Başkanı Denktaş, bağımsızlık ilanını öne çıkarmaya başladı ve açıklamalarında Kıbrıs'ın Kuzey kesiminde bir Türk devletinin 29 Ekim'de kurulabileceğini belirtti. 14 Ekim'de Izmir Çiğli Havaalanı'nda verdiği demeçte KTFD'nin yeni adının *"Kuzey Kıbrıs Cumhuriyeti"* olacağını da söyledi.

8 Ağustos'ta, BM Genel Sekreteri Perez de Cuellar Kıbrıs'ta her iki kesime de bir diyaloğun zeminini oluşturabilecek bazı alternatif teklifler getirmiş, ancak Denktaş bunlara yazılı bir yanıt bile vermemişti.

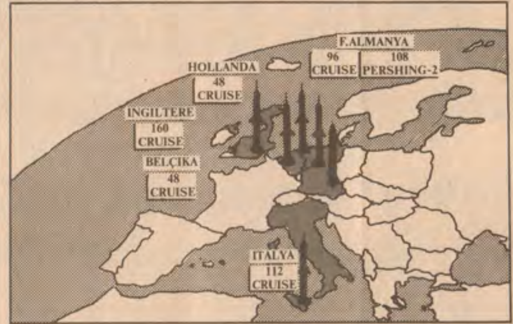
Denktaş'ın tekrar bağımsızlık konusunu ön plana çıkarması, erken yapılması söz konusu olan Federe Meclis seçimlerinden önce bu işi oldu-bittiye getirme ve yeni hükümete her şeyi kotarılmış olarak aktarma çabası olarak yorumlanıyor. Hatırlanacağı üzere, Ekim ayı başında KTFD Meclisi yeni yasama yılına başlarken Cumhuriyetçi Türk Partisi, Haziran 1984'de yerel seçimler yapıldığında, F.Meclis seçimlerinin de yenilenmesi teklifini getirmişti. Iç ve dış sorunlarda çıkmaza girmiş bulunan ve F.Meclis'de kıl payı desteğe sahip olan Denktaş hükümetinin *"bağımsızlık"* ilanından konumlarını güçlendirmek umuduyla yararlanmak istediği bildiriliyor.

Son dört yılda Cenevre'de yapılan silahsızlanma önerileri barışı kimin istemediğini, anlaşmaya yanaşmayanın kim olduğunu gösterdi

"Washington'un görüşüyle insanlığın gelişim tarihi." Sovyetler Birliği karikatüristlerinden Igor Smirnow, ABD yönetiminin yeni atom silahları geliştirme ve yerleştirme konusundaki ısrarlı tavrını anlatmak için bu deseni çizdi

Batı Avrupa'ya yeni ABD roketleri yerleştirilmediği takdirde Cenevre'de anlaşmaya varılabilir!

ABD ROKETLERİ AVRUPA'DA NERELERE YERLEŞTİRİLECEK?

FEDERAL ALMANYA: (108 Pershing-2 roketi) Heilbronn, Neu-Ulm, Swaebisch-Gmünd, Neckarsulm; **(96 Cruise Missiles)** Hasselbach ve Wüschheim (Rheinland-Pflaz). **INGILTERE: (160 Cruise Missiles)** Greenham Common, Molesworth. **ITALYA: (112 Cruise Missiles)** Comiso. **Hollanda: (48 Cruise Missiles)** Woensdrecht. **BELÇIKA: (48 Cruise Missiles)** Florennes.

Maliyeti: Cruise Missiles 3 milyar 600 milyar dolar, Pershing-2, 2 milyar 700 milyon dolar

Bugün Cenevre'deki orta menzilli silahlara ilişkin görüşmelerde başarılı bir sonuca varılması, ABD'nin şimdiye dek sürdürdüğü tavrı değiştirmesine bağlıdır. Bunun için Avrupa barış güçleri ABD'yi esnek davranmaya, Sovyetler Birliği'nin getirdiği yapıcı önerileri dikkate almaya çağırıyorlar ve "Yeni atom roketleri yerleştirilmesin, görüşmeler sürsün" **diyorlar.**

Cenevre'de ABD ve Sovyetler Birliği arasında orta menzilli atom roketlerinin sınırlandırılması konulu silahsızlanma görüşmelerinin sürdürülmesi, varılacak anlaşma sonucunda Batı Avrupa'ya yeni ABD atom roketlerinin yerleştirilmesinden vazgeçilmesi, silahlanma yarışının durdurulması açısından yaşamsal önem taşıyor. 1979 yılı sonunda alınan NATO-ikili kararına göre bu görüşmelerde anlaşmanın sağlanması için dört yıl süre tanınmış, ancak ABD'yi görüşme masasına oturmak bile iki yıl almıştı. Son iki yılda da ABD, ilk önce Sovyetler Birliği'nin tüm orta menzilli atom roketlerini imha etmesi ve ancak bunun karşılığında Pershing-2 ve Cruise roketlerinin yerleştirilmesinden vazgeçebileceği yönündeki "Sıfır-Çözüm" önerisini getirdi. Daha sonra da NATO'nun Avrupa'daki atom gücünün önemli bir kısmını, yani Ingiliz ve Fransız atom roketlerini hiç hesaba katmayan, Sovyetler Birliği'ni tek yanlı silahsızlandırmayı amaçlayan bu çözümden temelde farklı olmayan bazı önerileri gündeme getirmeyi sürdürdü. Böylece Reagan yönetimi, bu yaklaşımıyla görüşmelerde anlaşmaya varılmasını engelledi, zaman kazanarak yeni roketleri yerleştirmeye biran önce başlamak amacıyla Sovyetler Birliği'nin aralıksız olarak getirdiği somut önerilerin hiçbiri üzerinde durmadı.

Varılan noktada, yeni ABD roketlerinin palnlandığı gibi Aralık ayından itibaren yerleştirilmeye başlanması, silahsızlanma görüşmelerinin sona ermesi anlamına gelecek. Oysa yalnızca yeni atom roketleri yerleştirilmediği takdirde bir çözüme ulaşmak ve silahlanma yarışını frenlemek mümkündür. Tersi bir durumda ise, bu olanak da ortadan kalkacaktır. Çıkacak bir atom savaşından sonra ise, hiç kimse "keşke şu pazarlığı sürdürseydik" diyemeyecektir.

Ekim ayı başında Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromiko, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar'a silahsızlanma yönünde iki önemli öneri içeren bir mesaj gönderdi. Gromiko mesajında, atom savaşının insanlığa ve yaşama karşı işlenmiş en ağır suç olarak yasaklanması; atom silahlarının, onları taşıyan uçakların, atom başlıklarının üretim, depolama, yerleştirme ve denemelerinin dondurulması yolundaki önerilerinin, Eylül ayı sonunda başlamış olan Birleşmiş Milletler Genel larını bu yönde birleştirmelerini önerdi.

Dünyada silahlanma yarışının engellenmesi için geçtiğimiz yıl içinde, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 37. Dönem Toplantısında'da aynı önerileri yapan Sovyetler Birliği, bir taraftan da Avrupa'da atom silahlarının sınırlandırılması yönünde her yola başvuruyor. 1983 yılı Mayıs ayı sonunda Avrupa'da atom silahlarının sınırlandırılması ve azaltılmasına yönelik görüşmelere hazır olduğunu açıklayan Sovyetler Birliği, Ağustos ayı içinde de Batı Avrupa'nin önemli bir bölümünü imha etmeye ve hatta daha da ileri gitmeye hazır olduğunu açıkladı.

Eylül ayı sonunda iki yıldır Avrupa'daki orta menzilli silahların sınırlandırılması yönünde her türlü olumlu öneriyi reddeden Reagan yönetimi, sözümona yeni bir yaklaşım getirdi ve Sovyetler Birliği'ni görüşmelerde esnek davranmaya çağıran bir reklam kampanyası başlattı. Ingiltere ve Fransa'nın atom gücünü yine dikkate alçevreleri ve ABD'nin Avrupa'da en büyük desteği olan Kohl hükümeti tarafından sevinçle karşılandı. Silahsızlanma görüşmelerini çıkmaza sokanın Sovyetler Birliği olduğu konusunda dünya kamuoyunu ikna etmeye çalışan bu çevreler, Reagan'ın son girişimini de "yapıcı" bir girişim olarak alkışlayıp propagandasını yapmaya başladılar.

ABD ve NATO'daki müttefikleri, bir taraftan Sovyetler Birliği'nin şimdiye dek es-"zorlanabileceğini" iddia ederek roketlerin yerleştirilme hazırlıklarını sürdürüyorlar.

Oysa 1979'da alınan NATO ikili kararından bu yana geçen süre içinde ABD'nin ve Sovyetler Birliği'nin görüşmelerde getirdikleri öneriler, kimin kimi ne için zorladığını ve kimin anlaşmaya yanaşmadığını açıkça gösteriyor.

1970 ile 1979 arasında ABD'ye pek çok kereler Avrupa'daki orta menzilli roketlerin sınırlandırılması yönünde öneriler ya-

başlamış olan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 38. Dönem Toplantısı'nda gündeme alınmasını istedi. Gromiko, Birleşmiş Milletler'deki tüm devletlerin çaba-

Birliği, Ağustos ayı içinde de Batı Avrupa'ya yeni atom roketleri yerleştirilmediği takdirde Avrupa'da SS-20 roketleri de dahil olmak üzere orta menzilli atom roketleri-

Fransa'nın atom gücünü yine dikkate almayan, Sovyetler Birliği'ni tek yönlü silahsızlandırmaya yönelik bu öneri temelindeki aldatmaca kampanyası, NATO gerici

raftan Sovyetler Birliği'nin şimdiye dek esneklik göstermediğini iddia ederken, bir taraftan da Sovyetler Birliği'nin ancak roketler yerleştirildikten sonra silah indirimine

rın sınırlandırılması yönünde öneriler yapan ve her seferinde reddedilen Sovyetler Birliği, 1979'dan sonra da aynı tavrını sürdürdü.

Kim "evet", kim "hayır" dedi?

Geçtiğimiz yıl içinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 37. dönem toplantılarına verilen silahsızlanma önerileri ve tepkiler

Öneri	Öneriyi veren ülke	Sosyalist ülkeler	Bağlantısızlar bloğunun çoğunluğu	ABD	Federal Almanya	Ingiltere	Fransa
Nükleer silahları ilk kullanan ülke olmama	DDR Küba	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Nükleer silahların tümden yasaklanması	Sovyetler Birliği DDR	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Nükleer denemelerin durdurulması ve yasaklanması	Sovyetler Birliği	Evet	Evet	Hayır	Çekimser	Hayır	Hayır
Tüm nükleer denemelerin durdurulması	Meksika	Evet	Evet	Hayır	Çekimser	Hayır	Çekimser
Nötron bombasının yasaklanması	DDR	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Nükleer silahların kullanımının yasaklanması	Hindistan	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Nükleer silahların dondurulması	Hindistan	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır

Bugüne kadar kim ne önerdi, kim ne yaptı

● **Son Reagan hükümetinin göreve başlamasından sonra, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Devlet Başkanı L. Brejnev "Dürüst, eşit haklara sahip ve eşit güvenlik ilkesi altında görüşmelere taraftarız" açıklamasını yaptı.**

● 1 Temmuz 1980'de Sovyetler Birliği ABD hükümetini orta menzilli atom silahları konusunda görüşme yapmaya çağırdı ve bu görüşmelerin Avrupa'ya yerleştirilmesi sözkonusu olan atom roketlerini de kapsamasını istedi.

● **6 Ağustos 1980 tarihli ABD Başkanlık direktifi (Direktif 59) ile Batı Avrupa'ya atom silahlarının yerleştirilmesi ve bunun için uygun koşulların hazırlanması kararlaştırıldı.**

● 25 Temmuz 1981'de Sovyetler Birliği Savunma Bakanı Dmitri Ustinov şu teklifi getirdi: "Eğer NATO ülkeleri Avrupa'ya yeni ABD orta menzilli atom roketleri yerleştirmezlerse, Sovyetler Birliği de kendi Batı bölgelerinde yerleşik bulunan orta menzilli roketleri, o anki durumu eşitleyici bir şekilde azaltmaya hazırdır."

● **1981 yazında ABD, Sovyetler Birliği'nin getirdiği önerileri reddederek, roketlerin yerleştirilmesine ilişkin hazırlıklarını sürdürdü.**

● 18 Kasım 1981'de ABD yönetimi Sovyetler Birliği'nin Avrupa'daki tüm orta menzilli roketlerini imha etmesini içeren "Sıfır çözüm" önerisini getirdi.

● **23 Kasım 1981'de Sovyetler Birliği, yüzlerce orta menzilli silahı kaldırmaya hazır olduğunu ve bunun da iki tarafın bu tür silahların üretiminden tümüyle vazgeçmesine dek süreceğini açıkladı.**

● Cenevre'de Sovyetler Birliği ve ABD arasında Avrupa'daki orta menzilli atom silahlarının sınırlandırılması görüşmelerine 30 Kasım 1981'de başlanabildi.

● **Şubat 1981'de Sovyetler Birliği, Avrupa'da her iki tarafın da o anda mevcut 1000 kadar orta menzilli atom silahı ya da atom bombası taşıyıcısı birimini, 1990'a kadar 300'e, 1985'e kadar da 600'e indirilmesini istedi.**

● 6 Mart 1982'de Sovyetler Birliği tek yanlı bir moratoryum ile o ana kadar yerleştirdiği silahları nicelik ve nitelik olarak dondurduğunu açıkladı. Bu kararla birlikte, "SS-4" ve "SS-5" roketlerinin modern SS-20 roketleriyle yenilenmesi de durduruldu.

● **Haziran 1982'de Sovyetler Birliği, Birleşmiş Milletler 2. Silahsızlanma Konferansı'nda atom silahlarını ilk kullanan ülke olmayacağını açıkladı.**

● 21 Aralık 1982'de Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Y. Andropov, yeni roketlerin yerleştirilmesinden vazgeçilmesi halinde Sovyetler Birliği'nin Avrupa'da Ingiltere ve Fransa'nın sahip olduğu kadar roket bulunduracağını açıkladı. Atom silahı taşıyan uçak sayısının da Sovyetler Birliği ve NATO tarafından 138'e indirilmesini önerdi.

● **Yeni Sovyet önerileri ABD tarafından anlamsız olarak nitelendi ve reddedildi. NATO müttefikleri, Federal Almanya Ingiltere ve Italya'nın tepkileri de aynı oldu.**

● Şubat 1983'de ABD yönetimi, "Sıfır-Çözüm"ün yeni bir biçimi olan, "Ara-Çözüm" önerisi yaptı.

● **Mayıs 1983'de Andropov, Avrupa'daki orta menzilli atom roketi taşıyıcılarının sayısının sınırlandırılmasıyla birlikte, atom başlıklarının da azaltılmasını önerdi.**

● Ağustos 1983'de Andropov, yeni ABD roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesinden vazgeçilmesi halinde, Sovyetler Birliği'nin de, "SS-20" roketlerinin önemli bir kısmı da dahil olmak kaydıyla, Avrupa'daki roketlerinin önemli bir kısmını, taşıyıcı ve başlıklarıyla birlikte imha edeceğini açıkladı.

● **Reagan yönetimi Eylül ayı sonuna doğru "Sıfır-Çözüm"e yeni bazı öğeler eklenmesinden ibaret olan yeni önerisini yaptı. Kaç Sovyet roketinin sökülmesi gerektiği temelinden hareket eden yeni öneri, Ingiltere ve Fransa'nın atom gücünü yine hesaba katmıyordu.**

Roketlerin parçaları Avrupa'ya gelmeye başladı

2 Ekim 1983'de Federal Almanya Savunma Bakanı Wörner'in, **"Kasım ayı içinde güvenlik müzakereleri tamamlanmadan, ne roketler ne de roket parçaları yerleştirilmeyecektir"** demesine rağmen **"Hessenshau"** adlı televizyon programının 3 Ekim günkü programında Frankfurt'ta Pershing-2 füzelerinin ön hazırlıklarının yapıldığı ve parçalarının monte edilmeye başlandığı açıklandı. Ayrıca, MAN firmasının Pershing-2'ler için özel taşıyıcılar yaptığı ve bunların 50 kadarının da ABD'ye gönderildiği bildirildi.

Öte yanda Pershing-2'lerin yapımcısı ABD silah firması Martin Marietta'nın bir raporunda da Federal Almanya'da tamamlanmış bir lojistik sistem bulunduğu, buna roketleri modernize etme tesislerinin ve Frankfurt'taki bir roket deposunun dahil olduğu belirtildi.

İngiltere ve İtalya'da

Ingiltere'ye yerleştirilmesi planlanan 96 Cruise roketlerinden daha hiçbiri bu ülkenin topraklarına girmemiş olmakla birlikte, bir süredir füzelerle ilgili materyal ve donanımın gelmekte olduğu ve hazırlıkların sürdüğü açıklandı. Roketlerin yerleştirileceği Greenham Common üssünde ABD Hava Kuvvetleri'ne bağlı askerlerin roketlerin kullanımının provasına başladıkları da bildirildi.

Öte yanda Italya'da yayınlanan **"Repubblica"** gazetesi de Federal Almanya'da üretilip Frankfurt'tan trene yüklenen 11 özel roket taşıyıcısının Sicilya'daki Comiso şehrine geldiğini açıkladı.

1977'de 100 lira olan işçi ücreti bugün 45 lira oldu!

Cunta, işçilerin ek zam isteğini yanıtsız bırakıyor

- **İç piyasaya mal satamayan işverenler devlet sektöründeki işçilerin ek zam talebini destekliyorlar ama, kendi çalıştırdıkları işçilere zam yapmaya yanaşmıyorlar**

Cunta tarafından üç yıldır tüm işçi hakları gasbedilirken, sesini soluğunu çıkarmayan Türk-İş üst yönetimi, birdenbire işçi haklarının savunucusu hüviyetine bürünerek, yaklaşık bir ay kadar önce işçi ücretlerine yüzde 20 ek tam talebiyle Başbakan'a başvurdu. Başbakan Bülent Ulusu ile görüşen Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Başbakan'ın zam isteğini yerinde bulduğunu ve gerekli yerlere talimat verdiğini söyledi.

Ne var ki, Başbakan'ın direktiflerine rağmen, ek zam isteği, her nasılsa, hem Yüksek Hakem Kurulu ve hem de, Maliye Bakanlığı tarafından reddedildi. Maliye Bakanı Kafaoğlu, red gerekçesi olarak gerçek ücretlerin düşmediğini göstererek, açıktan yalan söyledi. Çünkü, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ek zam isteğiyle birlikte Başbakan Ulusu'ya, resmi istatistiklere dayanarak yapılan bir ücret araştırması sundu. Ilgili araştırmaya göre, 1977 yılında 146 lira 53 kuruş olan günlük gerçek ücret, 1983 yılında yarıdan da aşağı düşerek, 66 lira 22 kuruşa geriledi. Başka bir deyişle, 1977-1983 arasında gerçek işçi ücretleri yüzde 55 geriledi.

Ek zam konusundaki tartışmalar sürerken, işverenler iki değişik görüşü savundular. Büyük sermaye çevrelerinin önemli bölümü, **"işçiler biraz daha dişini sıksın, ücretler artarsa fiyatlar da artar"** yalanıyla ücret artışına karşı çıkarken, bir bölümü de, **"işçi ücretlerine zam yapılmalıdır"** şeklinde konuştu.

Işçi ücretlerine ek zam talebine karşı çıkanlar, genellikle satış sorunu olmayan ve büyük çaplı dışsatım yapan tekelci sermaye kesimleridir. Işçi ücretlerine ek zam yapılmasını savunanlar ise, iç pazarın daralmasıyla ürettiği malları satmakta zorluk çeken sermaye çevreleridir. Bunlar, işçi ücretlerinin arttırılmasıyla, iç pazarın genişletilmesini ve buna dayalı olarak da, satışlarını ve üretimlerini arttırmak istemektedirler. Ancak, işçi ücretlerinin arttırılmasını savunur görünen bu işveren çevreleri de, önlerinde hiç bir yasal engel olmamasına rağmen kendi işletmelerinde çalışan işçilerin ücretlerini arttırmaya yanaşmamaktadırlar.

Gerçek ücretteki gerilemeler

Yıllar	Günlük gerçek ücret TL	Gerileme %
1977	146,53	-
1978	128,44	-12,4
1979	111,16	-13,5
1980	83,00	-25,3
1981	76,83	-7,5
1982	73,58	-4,3
1983	66,22	-10,0

Ekim'in ilk haftasında iğneden ipliğe herşeye zam geldi

- **Petkim ürünlerine yapılan yüzde 15 ile yüzde 30 arasındaki zam, çoraptan lastiğe kadar uzanan pek çok malın fiyatlarına yansıyacak**

Başta yiyecek maddeleri olmak üzere, Ekim ayının ilk haftasında pek çok malın fiyatları arttırıldı. Petkim ürünlerine yapılan yüzde 15 ile yüzde 30 arasındaki zamları yağ, makarna, sıhhi tesisat, köşebent, cam eşya, siyah saç ve tuğla fiyatlarındaki artışlar izledi. Ayçiçeği yağının fiyatı kilo başına 16 lira, makarnanın fiyatı da 20 lira arttırılırken, sıhhi tesisat ürünlerine yüzde 30, köşebent demiri ve saça yüzde 2 ile yüzde 9, tuğlaya yüzde 10 ve cam eşya fiyatlarına da yüzde 9 ora- **artışlarının önümüzdeki günlerde tüketiciye yansıyacağını"** söyledi.

Öte yandan, petro-kimya ürünlerine Petkim tarafından yüzde 15 ile yüzde 30 arasında zamlar yapılmasının çoraptan lastiğe kadar pek çok ürüne yansıyacağı belirtiliyor. Petkim'in yaptığı zamların naylon çoraptan otomobil lastiğine kadar bir çok malın fiyatına değişik oranlarda yansıyacağı, temizlik maddelerinden ambalaj malzemesine kadar uzanan pek çok dalın bu zamlardan nasibini alacağı bildiriliyor.

Konuyla ilgili bir açıklama yapan Istanbul Sanayi Odası Meslek Grubu Başkanı Yavuz Doğan, **"ellerinde kağıt kalem istedikleri gibi zam yapıyorlar. Yılba-**

Sekiz aylık dış ticaret açığı 2,4 milyar dolar

1983 yılının Ocak-Ağustos dönemini kapsayan ilk sekiz ayda, Türkiye'nin dış ticaret açığı geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla yüz-

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Köprülerin lafı mı olur?

Turgut Özal, iktidara gelirsek Boğaz Köprüsü'nü satacağız diyor. MDP'nin başı Sunalp de, hemen cevabı patlatıyor. Iktidar olalım, biz bütün KIT'leri elden çıkaracağız diye. Özal, lafın altında kalır mı? O da, Sunalp'e nisbet, henüz yapımı bile bitmeyen Atatürk Barajı'nı satışa çıkarıyor... Satarsınız beyler, satarsınız...KIT'lerin, barajların, köprülerin lafı mı olur? Siz cuntayla birlikte, kırkbeş milyonu, memleketi sattınız...Nasıl mı?

24 Ocak kararları ve cuntanın ekonomi politikasıyla birlikte, emperyalist sömürü yüzde 150 dolayında arttı. 1983 yılında, emperyalizmin dış ticaret sömürüsü yaklaşık 4,5 milyar dolar olarak gerçekleşecek. Yabancı sermayenin kâr transferini, lisans, patent ödemeleri gibi, emperyalist soygun ve sömürünün öteki parçalarını, şimdilik bir yana bırakalım. Bu 4,5 milyar dolarlık dış ticaret sömürüsüne, bir milyar dolarlık dış borç faiz ödemelerini de eklersek, yılda 5,5 milyar dolarlık bir soygun çıkıyor ortaya.

Yılda 5,5 milyar dolar gibi, akıl almaz bir büyüklüğe tırmanan emperyalist sömürü, Türk parası olarak, tamı tamamına 1 trilyon 375 milyar lira ediyor. Bu rakam, yine tamı tamamına, Türkiye'nin milli gelirinin yüzde 11'idir. Açıkçası, bir avuç emperyalist tekel her yıl milli gelirin dokuzda birini Türkiye'den alıp götürüyor...

1983 yılında, Türkiye'de, en düşük gelir dilimindeki 2 milyon 500 bin aile; yani yaklaşık 15 milyon insanın toplam geliri 690 milyar liradır...Yıllık 1 trilyon 375 milyar liralık emperyalist sömürü, bu 15 milyon insanın toplam gelirinin yaklaşık iki katıdır...Bundan daha büyük satış olabilir mi?.. Bunun yanında, KIT'lerin, köprülerin, barajların lafı mı olur beyler?

"Satış"ın içerdeki parçasının da, yabana atılır yanı yok. Gelir dağılımı araştırmalarının tümü, bir avuç tekelin, bir avuç büyük toprak sahibinin, bir avuç militarist kliğin, bir avuç üst bürokratın dışında kalan, toplumun tüm sınıf ve katmanlarının gelir düzeylerinin, son bir kaç yıl içinde yarıdan da aşağıya indirildiğini gösteriyor...

Sözgelimi, 1983 yılı gelir dağılımı araştırmasına göre, nüfusun yüzde 50'si; yani 4 milyon 250 bin aile; yani yaklaşık 25 milyon insan, toplam gelirin yüzde 17'si ile yetinmek zorundadır. Bu yaklaşık 1 trilyon 750 milyar lira ediyor.

Buna karşılık, en üst gelir dilimindeki 200 bin aile; yani, nüfusun yüzde ikibuçuğu, toplam gelirin yüzde 21'ini ele geçiriyor. Bu da yaklaşık 2 trilyon 100 milyar lira ediyor...Satışın bundan daha büyüğü olabilir mi? Satın beyler satın...Bunların yanında, köprülerin, barajların, KIT'lerin lafı mı olur?

Dahası, şimdi cunta, Cumhuriyet tarihinin en büyük "satış" kararını vermiş bulunuyor. Ekonominin bütün sektörleri, ABD tekellerinin yerli ortaklarıyla birlikte talanına açılıyor...Tarım kesiminden madenciliğe, KIT'lerden turizm sektörüne kadar ulusal ekonominin bütün alanları, işbirlikçilerle birlikte ABD sermayesinin, silah tekellerinin soygununa terkediliyor...

Üstelik, bu "yeni model", tek başına sıradan bir soygun ve sömürü kararı da değildir...Bu karar, yalnız başına, beş parçalı *"domuz topu"*-nun; yani, en başta ABD olmak üzere emperyalizmin, tekelci serma-

ğimiz yılın eş dönemine oranla yüzde 9,2 artarak 2 milyar 396 milyon dolara ulaştı. Geçtiğimiz yılın Ocak-Ağustos döneminde, Türkiye'nin dış ticaret açığı 2 milyar 195 milyon dolar olarak gerçekleşmişti.

1983 yılının ilk sekiz ayında, Türkiye'nin dışsatımı geçtiğimiz yıla oranla yüzde 2,6 artarak 3 milyar 448 milyon dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde, dışalım bir yıl önceye göre yüzde 5,2 artarak 5 milyar 844 milyon liraya yükseldi.

saça yüzde 2 ile yüzde 9, tuğlaya yüzde 10 ve cam eşya fiyatlarına da yüzde 9 oranında zam yapıldı.

Margarin, sabun ve deterjan fiyatlarının da önümüzdeki günlerde yükselmesi bekleniyor. Toptancı firmalar, zam beklentisi içinde bu malların satışlarını durdurdu. Nitekim Istanbul Bakkallar ve Bayiler Derneği Ikinci Başkanı Muammer Çay, konuyla ilgili bir açıklama yaparak **"45 gün içinde dört kalıplık çamaşır sabununun fabrika çıkış fiyatı 180 liradan 250 liraya çıktı. Aynı şekilde, deterjan ve margarin fiyatları da arttı"** dedi ve **"bu fiyat**

kanı Yavuz Doğan, **"ellerinde kağıt kalem istedikleri gibi zam yapıyorlar. Yılbaşından beri bu beşinci zam. Daha bundan önceki zamların maliyetlere intikali sağlanmadan, kendimizi toparlayamadan yeni bir zamla karşı karşıya kalıyoruz"** diyerek, Petkim zamlarının iğneden ipliğe her şeye yansıyacağını, üretimi düşüreceğini ve işsizliği daha da arttıracağını belirtti.

nun; yani, en başta ABD olmak üzere emperyalizmin, tekelci sermayenin, büyük toprak sahiplerinin, militarist kliğin ve bürokrasinin tepe noktasının, milyonlarca emekçiyi soyup soğana çevirmesi olarak alınamaz. Bunun da ötesinde, bu kararla Türkiye, her anlamda ABD emperyalizminin, Pentagon'un *"sıçrama tahtası"* haline getiriliyor...Bundan daha büyük satış olur mu? Satın beyler, satın...Bu satışın yanında köprülerin, KİT'lerin, barajların lafı mı olur?

Holdinglerin işçi başına yıllık kârı 679 bin lira

● Sabancı ailesinin 8 işyerinden elde ettiği kâr, 80 bin 121 işçinin yıllık ücretleri toplamına eşit

Ücret artışlarının fiyat artışlarının gerisinde seyretmesi ve tekellerin ürettikleri malların fiyatlarını sürekli olarak artırmaları, son yıllarda holdinglerin kârlarının büyük oranlarda artmasına neden oldu. Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) yayınladığı verilere göre, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu, 1982 yılında işçi başına yılda ortalama 679 bin lira kâr etti. Böylece, 1982 yılında 511 bin 306 işçinin çalıştığı 500 büyük sanayi kuruluşu, net olarak toplam 348 milyar lira kâr etmiş oldu.

Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun en önde gelenlerinde, işçi başına düşen kâr miktarı, 2 ile 11 milyon lira arasında değişmektedir. Sözgelimi, IPRAŞ'ta yıllık işçi başına kâr 11 milyon 287 bin; Türk Kablo'da 6 milyon 389 bin; OYAK'ın kontrolündeki Çukurova Çimento'da 4 milyon 189 bin ve Sabancı Holding'in Kordsa'sında 3 milyon 375 bin liradır.

● Türkiye'de asgari ücretle çalışan bir işçinin, yıllık geliri 132 bin liradır. 500 büyük sanayi işletmesinin işçi başına yıllık kârı olan 679 bin lira, asgari ücretle çalışan bir işçinin yıllık gelirinin yaklaşık beş katıdır. Açıkçası, asgari ücretle çalışan her işçinin sırtından, patronlar işçinin gelirinin beş katını kasalarına indirmektedirler.

● Sabancı Holding, 1982 yılında yalnızca Türkiye'nin 50 büyük işletmesi içinde yeralan Sasa, Aksa, Lassa Bossa, Kordsa, Temsa, Çimsa ve Marsa isimli işletmelerinden 10 milyar 576 milyon lira kâr etmiştir. Sabancı'nın yalnızca yedi işletmesinden elde ettiği kâr, asgari ücretle çalışan bir işçinin gelirinin, tamı tamamına 80 bin 121 katıdır. Başka bir deyişle, 80 bin 121 işçinin yıllık gelirine eşit olan 10 milyar 576 bin lirayı, Sabancı ailesi, yalnızca sekiz işyerinden kasasına kâr olarak aktarabilmiştir.

SANAYİ İŞLETMELERİNDE İŞÇİ BAŞINA KÂR

İşletme adı	İşçi başına kâr
İPRAŞ	11,287,000
Türk Kablo	6,386,000
Türkiye Petrolleri	5,840,000
Shell	5,772,000
Bağfaş	4,586,000
Çukurova Çimento	4,189,000
Pirelli	3,566,000
Kordsa	3,375,000
Otomarsan	3,375,000
Ege gübre	3,075,000
Good Year	2,586,000
Şişe Cam	2,695,000
500 Büyük İşletme Ortalaması	679,000

Danışma Meclisi giderayak seçim yatırımı yaptı

● Koç'un Asil Çelik'ini kurtarmak için 20 milyar lirayı bir kalemde veren Maliye Bakanı Kafaoğlu, memurlara 12 milyar vermeye gelince "yatırımlar azalır, işsizlik ve enflasyon artar" dedi

Üyelerinin yüzde 72'si siyasi partilere kayıtlı olan, yüzde 40'ı da 6 Kasım seçimlerinde milletvekili adayı olan Danışma Meclisi, görevi sona ererken bir hafta gibi kısa bir sürede 7 milyon seçmen ailesini ilgilendiren sosyal içerikli bir çok yasayı çıkartıverdi.

Bütçe tasarısını görüşen Danışma Meclisi, memur maaşlarını belirleyen katsayıyı 40'a çıkartarak, hükümetin bütçede memurlara ayırdığı ödenekleri 12 milyar lira arttırdı. Öte yandan emekli işçi maaşlarına yüzde 29'la yüzde 37 arasında, Bağ-Kur'dan emekli esnaf ve zanaatkârların maaşlarına yüzde 40 zam yapılmasını kabul etti ve tarım işçilerine de sigortalı çalışma hakkını getirdi.

Danışma Meclisi'nin kabul ettiği bütçenin ayrıca Milli Güvenlik Konseyi adını taşıyan cunta tarafından da onaylanması gerektiği için, 7 milyonluk seçmen kitlesine verilen bu yeni haklar henüz kesinleşmiş değil. Kaldı ki, Danışma Meclisi'nden geçen bu yeni haklar için bütçede gerekli kaynak da mevcut değil. Koç'un Asil Çelik'ini kurtarmak için 20 milyar, Çavuşoğlu-Kozanoğlu'nun Hisarbank'ını ve Has Holding'in Istanbul Bankası'nı kurtarmak için 50 milyar lirayı bir kalemde ödemekte tereddüt etmeyen Maliye Bakanı Kafaoğlu'nun, 1 milyon 355 bin memurun maaşları için bütçeye 12 milyar lira eklenmesine karşı çıkması, Danışma Meclisi'nden geçen Bütçe Kanunu'nun cunta tarafından büyük çapta budanabileceğini gösteriyor.

200 bin aile milli gelirin beşte birine el koyuyor

Türkiye'de, 1979 yılından bu yana milli gelirin sürekli gerilemesine rağmen, gelir dağılımından emekçi yığınların, orta katmanların aldıkları pay yarıyarıya gerilerken, bir avuç para babasının payı aynı oranda artış gösterdi. Nitekim, 1983 yılı verilerine dayanarak yapılan **"gelir dağılımı"** araştırmasına göre, Türkiye'de toplam ailelerin yarısını oluşturan 4 milyon 250 bin aile ulusal gelirin ancak yüzde 17'sini alırken, toplam ailelerin ancak yüzde 2,5'ini oluşturan 212 bin 500 aile, toplam milli gelirin yüzde 21,1'ini ele geçiriyor.

● Gelir dağılımı araştırmasına göre, 1983 yılında Türkiye'deki 8,5 milyon ailenin toplam geliri, yaklaşık 10 trilyon liradır. Toplam ailelerin yüzde 30'unu oluşturan en düşük gelir dilimindeki 2 milyon 550 bin aile, milli gelirin yüzde 6,9'unu almaktadır. Yani, 2 milyon 550 bin ailenin toplam yıllık geliri yaklaşık 690 milyar liradır. Buna karşılık ailelerin yüzde 2,5'-unu oluşturan 212 bin 500 ailenin ele geçirdiği milli gelirin yüzde 21'1'lik bölümü, tamı tamamına 2 trilyon 110 milyar liradır.

● Birkaç yüz ailenin kontrolünde olan 500 büyük sanayi işletmesi, banka gelirleri de dikkate alındığında, 1982 yılında 555 milyar lira kâr etmiştir. Ve bu miktarın içinde, birkaç yüz ailenin kontrolünde olan holdinglerin ticaret, sigorta, ulaştırma vs. sektörlerinden elde ettikleri kârlar yeralmamaktadır. Bu haliyle bile, bu birkaç yüz aile 555 milyar liralık kârla, en düşük gelir düzeyinde bulunan yaklaşık 2 milyon ailenin gelirine eşit miktarda kâr etmişlerdir.

● Gelir dağılımı araştırmasına göre, toplam ailelerin ancak binde 6'sını oluşturan en zengin 51 bin aile, milli gelirin yüzde 10,2'sini ele geçirmektedir. Oysa, toplam ailelerin yüzde 30'unu oluşturan en düşük gelir dilimindeki 2 milyon 550 bin aile, milli gelirin ancak yüzde 6,9'unu almaktadır.

ULUSAL GELİRİN AİLELER ARASINDA DAGILIMI

Aile Yüzdeleri	Aile Sayısı	Milli Gelirden Aldığı Yüzde
50,0	4,250,000	17,0
22,5	1,912,500	17,9
18,2	1,547,000	25,4
6,8	578,000	18,6
2,5	212,500	21,1
100,0	8,500,000	100,0

Sayfa 12

Yücel Feyzioğlu'nun Röportajı: Gurbetteki Çocuklarımız

Gurbet ellerde geleceksiz bir kuşak yetişiyor... Eğer dünyayı değiştirme sanatını şi

2000 yılında çocuk neler be

Ahhh çocuklar!.. Bizim çocuklarımız... 2000 yılina hangi mesleklerle, hangi eğitimle gireceksiniz?.. Elinizde bir diplomanız, işe yarar bir belgeniz olacak mı?.. Hızla gelişen tekniği öğrenebilecek misiniz?.. Ekmek parasını nereden bulacaksınız?..

Bilmiyorum, diyor Hasan Direk. 12 yaşında, **"cin"** gibi. 5. sınıfa gidiyor. Burası bir Hauptschule. Emekçilerin çocukları okuyor. Hele bizim çocukların ezici bir çoğunluğu bu okullarda, meslek öğrenebilmek için buranın bazı engellerini aşmak gerekiyor.

– Ne olacaksın Hasan? diyoruz.

– Hiçbirşey!

– Işçi de olmayacak mısın?

– Bilmiyorum.

Hasan'ın yüzünde yara izleri var. Bir hafta önce bisikletiyle yüksek bir engelden atlarken düşmüş... Buna karşın bisiklete binmeyi ölesiye seviyor. Ilgisi derslerden başka herşeye. Bir meslek edinemiyeceğinin bilincinde. Soruları bile **"yanıt vermek zorunda mıyım?"** der gibi cevaplıyor. Sonra başını masal kitabına eğiyor.

– Sen ne olacaksın Hayati? diyoruz.

– Birşey olma şansım yok, diyor Hayati, **ama okulu bitirmek istiyorum. Belki kurslara katılır, bir tamirci olurum. Motor tamircisi.**

Hayati daha bir utangaç. Ama soruları daha kararlı, daha bir bilinçli yanıtlıyor. Çocukların çoğunluğu öyle. Türkiye'de bir çocuğa **"ne olacaksın?"** diye sordunuz mu, **"doktor, öğretmen, mühendis..."** gibi yanıtlar alırsınız. Ama burada öyle mi?.. Çocuklar daha bir gerçekçi sanki. Boş umut beslemiyorlar.

– Almancan nasıl? Serbest zamanlarında ne yapıyorsun?

– Almancam iyi. Top oynuyorum, anneme yardım ediyorum, kuran kursuna gidiyorum. Ders çalıştığım oluyor. Ama canım istemiyor. Çünkü bilemediğim yerde yardım eden yok.

Fatma gözlerini kocaman kocaman açarak: "... Kadir diyor, bir atom bombası atacağım!.."

şüyorlar. Birçoğunun çalışma masaları yok. Mutfak masasında ödevlerini yapıyorlar. Bazı çocukların bu olanakları bile yok. Şöyle diyor Lütfiye:

– Oturma odasında yatıyorum. Konuklar gelirse mutfaktaki koltukta. Ya da konuklar gidenecek anamla babamın yatağına uzanıyorum. Onlar gittikten sonra anam çağırıyor, yerime geçiyorum.

– Ne olmak istiyorsun Lütfiye?

– Terzi olacağım hocam... şeyy öğretmenim...şeyyy...

Çocuk ne diyeceğini şaşırıyor, **"hocam"** diyor, cami değil, **"öğretmenim"** diyor, öğretmeni biz değiliz... **"Hay allah!.."**

– Sen dur, diyor Sema Yıldız. Bize dönüyor, **– Bu dediklerimizi gazeteye verme öğretmenim. Babam hergün gazete okuyor. Eğer resmimi görürse, senden bir bok olmaz der gene. Hep böyle diyor. Kitaba yazsan**

cağım. Anama babama mektup yazıp her zaman beni istiyorlar. Bir yıl sonra da gideceğim.

Velime öylesine inançlı, öylesine kararlı söylüyor ki, öteki arkadaşları: **"Ne yapalım bizim öyle bir olanağımız yok. Yoksa biz de olurduk"** der gibi kırgın, biraz da kıskanarak bakıyorlar. Oysa kıskanmalarına hiç gerek yok. Birtek arkadaşları doktor olsa ne olur sanki?.. Ötekiler nasıl olsa birşey olamıyor. Bakın rakamlar ne söylüyor: Önü yüksek okullara kapalı olan Hauptschule'lere çocuklarımızın %72'si devam ediyor. Bunların da %60'ı diploma alamadan okuldan çıkıyor. Liselere devam edenlerin sayısı %1,8. Realschule'lere ise %2,3'ü gidebiliyor.

Bu da yetmiyormuş gibi çocuklarımız anadillerinden de olmak üzere. Federal Alman hükümeti hem geri dönüşleri hız-

çıkıyor, atılıyor söze:

– Eee yarın bizi atarlarsa!.. Türkiye'ye dönünce dilimizi konuşmakta zorluk çekmeyelim diye.

– Okumasını öğrenmek için geliyoruz, diyor Sabahat Saraçoğlu, **Almanca daha zor.**

– Dilimizi iyi öğrenmek, iyi okumak için, diyor Neziha.

Tüm çocuklar aynı içtenlikle yanıtlar veriyorlar.

– Peki tüm arkadaşlarınız Türkçe dersi alıyorlar mı?

– Hayıııır! diyorlar hep birden. **Bu okula gelenler bir dolu. Ama Türkçe dersi alan sadece 18 kişi. Hepimizin sayısı 107 kişi.**

Türkçe dersi isteyen çok az olduğu için 5.6.7.8. sınıftan çocuklar karışık okuyorlar. Avrupa'nın ortasında değil, tıpkı Sorgun'un Külhüyük köyünde tüm sınıflar bir arada okudukları gibi.

– Neden öteki arkadaşlarınız Türkçe dersi almıyorlar?

– Okul müdürü ve öğretmenlerimiz "Türkçe dersi almayın, Almanca öğrenin daha iyi" dediler. Onun için Türkçe dersi isteyen az oldu.

Zaten **"isteğinize bağlı"** denildikten sonra, kim ister ki...

– Öğretmenleriniz neden bunun üzerinde duruyorlar?

– Almanya'dayız, diye diyor Neziha, **Almanca'yı iyi öğrenmemizi istiyorlar.**

Hüseyin, Halil Acar, Kadın Pür, Nebiha Adıgüzel aynı görüşü paylaşıyorlar. Oysa Sema karşı çıkıyor hemen:

– Hayır diyor, biz Türkçe konuşunca

– Kavgayı dövüşü öyle seviyor ki öğretmenim. Öğretmenimiz ne dedi biliyor musunuz? Dedi ki Amerikalıların Japonya'ya attığı o atom bombası var ya, ondan şimdi daha büyüğünü yapmışlar. Bir tanesi tüm dünyamızı yok edecekmiş. Kadir diyor, bir tane alıp atacağım.

– Sana ne! diye çıkışıyor Kadir, **atacağım işte!**

ŞERİFE: Hastanede temizlikçi olacağım

– Sen ne olacaksın Fatma? diyoruz.

– Okulu bitirdikten sonra Hemşire okuluna yazılmak istiyorum. Hemşire olunca Türkiye'ye döneceğim.

eden yok.

– **Ben de öyle,** diye söze giriyor Nazik, **okulu bitirebilecek miyim? Bilmiyorum. Ama diploma almak istiyorum. Diploma olmadan berber okuluna gidemem. Berber olmak istiyorum.**

– Eve dönünce ne yapıyorsun?

– **Elişleri, örgüler yapıyorum. Evi topluyorum, bulaşıklar...**

Nazik 13 yaşında. 5. sınıf. Türkçesi de, Almancası da yarım. Cümle kurmakta oldukça zorluk çekiyor. Aslında tüm çocuklarda gözlenen bu. Fakat Nazik daha da takılıyor, sözcükleri güç bela doğrultuyor. Öteki çocuklar söze girmek için sabırsız. Birinin yüzüne baksak, hemen sözünü kesecekler. Ama o tümceyi bitirenecek bekliyoruz. Yanında oturan Şerife Kocakaya coşkuyla söze katılıyor. Gözleri ışıl ışıl... O bakışlarından **"ben doktor olacağım"** gibi bir söz söyleyeceğini sanıyorsunuz:

– **Ben hastanede temizlikçi olacağım,** diyor oysa.

Nedenini soramıyoruz, dilimiz varmıyor. Kurduğu küçücük dünyasını sarsmak bize mi düşer diyoruz. O sözünü sürdürüyor:

– **Evimizde yemekleri ben yapıyorum, kardeşlerime bakıyorum. Ders çalışmaya zamanım olmuyor. Zaten olsa da el işleri yapıyorum. Odam mı?.. Var tabii. Üç kardeşimle bir odamız var. Birlikte yaşıyoruz.**

Söz **"odamız"**dan açılmışken, bu soruyu herkese soruyoruz:

– **Var,** diyorlar. Ama hiç birinin ayrı değil, hepsi kardeşleriyle aynı odayı bölü-

der gene. Hep böyle diyor. Kitaba yazsan birşey olmaz.

– Peki neden öyle diyor?

– **Ben öğretmen olmak istiyordum. Ama bu Haupschuleden çıkan öğretmen olamaz. Onun için diyor.**

– Peki ne olacaksın?

– **Hiçbirşey! Buradan çıkan ne olur? Ama diploma almak istiyorum. Babam diplomanın zararı mı olur diyor, al koy bir kenara, bakarsın birgün gerekir...**

Cin gibi bakan kızlardan biri de Tülay. Ona dönüyoruz:

– Sen ne olacaksın Tülay?

Özözünden çok hoşnut bir tavırla:

– **Ben nişanlıyım öğretmenim, gelecek yıla evleneceğim.**

Şaşırıyoruz birden:

– Yaşın kaç ki?

– **Almanlar 13 diyor, ama ben 14 yaşındayım.**

– Evlenmek için küçük bir yaş.

Tülay başını yere indiriyor. Başkaları atılıyor hemen:

– **Hamide de nişanlandı öğretmenim. Yakında onun da düğünü var.**

6. sınıfta iki nişanlı kız. Ne diyelim, başka birine geçelim. Sonunda **"doktor"** olmak isteyen birini bulduğumuzda biz de seviniyoruz. Bu okuldan çıkan doktor olamaz. Nasıl olacağını Velime'nin özü anlatsın:

– **Türkiye'ye gideceğim,** diyor, **orada dayım ve karısı avukat. Kızları doktor okuluna gidiyor. Ben de gidip orada doktor ola-**

Alman hükümeti hem geri dönüşleri hızlandırmak için elinden geleni ardına koymuyor, hem de Türkçe derslerini ortadan kaldırmak için önemli adımlar atıyor.

Soruyoruz:

– **"İsteyen Türkçe dersi alır"** diye Kültür Bakanlığı yeni bir yönetmelik çıkardı. Sizin isteğinize bıraktı. Neden Türkçe dersi alıyorsunuz?

Hepbirden parmaklar kalkıyor. Sanki ders işliyoruz. Yalnız arkada oturan Kadir pencereye dalıp gitmiş. **"Kime söz vereli m?"** diye düşünürken, Sema daha yelli

HAYATI: Belki motor tamircisi olurum

– **Hayır** diyor, **biz Türkçe konuşunca onların aleyhine birşeyler söylediğimizi sanıyorlar. Hemen "lütfen Almanca" diyorlar. Fakat biz gene de dilimizi konuşuyoruz. Onlar da unutmamız için "Türkçe dersi almak zorunda değilsiniz" diyorlar.**

– Evet diyor Sabahat Saraçoğlu, **onlar gizli konuşunca biz anlıyoruz, hemen susuyorlar. Ama biz Türkçe konuşunca anlayamıyor, kızıyorlar.**

»Öyleydi, öyle değildi" diye aralarında tartışma uzayıp gidiyor. Olayı değişik şekillerde algılamışlar. Oysa yönetmeliğin altında yatan gerçek nedenleri hiçbiri anlıyamamış, bilmiyorlar. Anlatan da çıkmamış.

Ülkeniz koskoca, sana yer kalmadı mı?

Biz söyleşiyi sürdürürken, pencereden dışarı bakan Kadir aniden kolunu tüfek gibi ileri uzatıp:

– Cıvvv cıvvv cıvvvv!... diye dışarıyı taramaya başlamaz mı...

Herkes ona dönüyor.

– Kadir kuşları vurdun mu? diyoruz.

– **Düşürdüm öğretmenim,** diye hazırcevap veriyor.

Avcı mı olacaksın?

– **Televizyon tamircisi olmak istiyorum.**

Sen de o kafa var mı? diye Gülhan takılıyor. **Tüm derslerin zayıf.**

– **Konuşma sen! Ben de polis olurum.**

Bu kez araya Fatma Ergün giriyor. Gözlerini kocaman kocaman açarak:

Türkiye'ye döneceğim.

– Neden dönmek istiyorsun?

– **Almanlar çok domuzlaştı gayli.**

– Ama hepsi öyle değil. Bizimle birlikte olan bir dolu Alman var. Neden haksızlık ediyorsun?

– **Evet hepsi değil öğretmenim.**

– Peki sana ne domuzluk yapıyorlar ki?

– **Ülkeniz koskoca. Sana küçücük bir yer kalmadı mı, çık git diyorlar, ben de, siz yaz izine başka ülkelere gidiyorsunuz ya, biz de sizin buraya izine gelmişiz diyorum. Peki bu izniniz ne zaman bitecek diyorlar. Ben de istediğimiz zaman diyorum. Knoblauchfresser (Sarmısak otlayanlar!) diyorlar, ben de Schweinfresser (Domuz çiğneyenler) diyorum, kavga çıkarıyorum. Öğretmen de bana çekişiyor...**

Pis şeyleri hep bizim üstümüze atıyorlar

Gene Gülhan giriyor araya. Bu kız yaman biri. Gerektiğinde oğlanları bile susturuyor.

– **Ne gibi pis şeyler olsa bizim üstümüze atıyorlar. Bak bizim evin üstünde bir Alman oturuyor. Bekar, sessiz bir adam. 13 yıldan beri perdelerini hiç indirip de yıkattırmamış, kir içinde. Bizim evin önünden geçen Almanlar baktıkça hemen "Ausländer" (Yabancı) diyorlar. Ben de serbest zamanlarımda kapıda oturuyor, dikkat ediyorum. Böyle diyen olunca "Hayır" diyorum, "Alman'dır" inanmıyorlar. "Hayır" diye karşılık veriyorlar. "Doch! Doch!" diyorum, "gelin ziline bakın". Bakmazlarsa önlerine geçip yalvarıyorum. Bakınca "Du hast recht!" (Sen haklıymışsın) diyorlar. Bakmayanlara öyle kızıyor, öyle kızıyorum ki... Ben yalan mı söylüyorum?..**

– Peki ne olmak istiyorsun Gülhan?

Bu yırtıcı dille ne olmaz ki Gülhan. Yeterki önünde olanaklar açılsın.

– **Çocuk bakımcısı olacağım,** diyor.

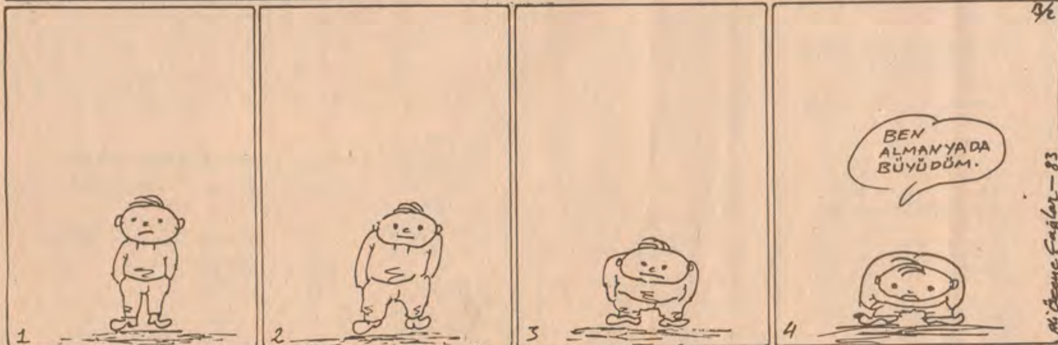
Acaba yukarıda söylediklerini sözgelimi mi söyledi? yoksa gerçekten mi diye düşünüyor, ürperiyoruz. İçimiz rahat etmiyor, bir daha soruyoruz:

– Serbest zamanlarında ne yaparsın Gülhan?

– **Söyledim ya, kapıda durup beklerim hep!**

Çocuğun bunu özözüne iş edinmesi dehşet birşey!.. Herhalde psikologları, sosyologları harekete geçirecek bir konu. Gelecekte bu çocuğun yaşamını nasıl etkileyecek? Beyninde, bilinçaltında ne gibi izler bırakacak?.. Konuyu dağıttık değil mi?.. Çocuklar insanda akıl mı bırakıyorlar... **"Bana daha soru sormadın"** der gibi

Boncuk **Ali Özenç**

şimdiden onlara öğretemezsek...

...klarımızı ...ekliyor?

Hüseyin gözlerimizin içine bakıyor. Fırsat bu fırsat deyip hemen yapıştırıyoruz:

– Ne olacaksın Hüseyin?

– **Maden işçisi olacağım. Belki madende elektrikçi de olabilirim, bakalım.**

– **Get lan,** diye Ahmet karşı koyuyor, **senin fizik zayıf, nasıl olacaksın?**

Hüseyin bozuluyor. Birden Ahmet'e doğru atılıp masanın gözünden yarım örülmüş bir kazak çıkarıyor.

– **Bu Ahmet'**in, diye gösterip gülüyor.

– Sen de örüyor musun? diye soruyoruz.

– **Hayır! Ben kız mıyım?**

Bu kez Ahmet kızıyor. Onu yatıştırıp Nebiha Adıgüzel'e dönüyoruz. Nebiha'nın yalnız soyadı değil, tüm çocuklardan farklı olarak dersleri de çok güzel. Alman çocukları da dahil sınıfın en birincisi. Derslerinin çoğu pekiyi.

– Peki neden önü mesleklere, yüksek okullara açık olan okullara gitmedin de, Hauptschule'de kaldın?

– **Öğretmenim liseye git dedi, lise bizim eve çok uzak dedim, gitmedim.**

– Peki ne olacaksın?

– **Bilmiyorum.**

Duvarcı olacağım

Birden çocuklardan biri:

– **Bakın! Bakın!** diye bağırıyor. Herkes pencerelere fırlıyor. Dışarıda bir patates tarlası var. Yarısı sökülmüş, yarısı daha duruyor. 4-5 Türk çocuğu ellerinde naylon torbalarla tarlaya dalıyorlar. Tek-tük toprakta kalan patatesleri topluyor, toprağı karıştırıyorlar. Birisi yavaş yavaş sökül-

...ni başaracakmış gibi.

– **Belki de kahve açarım. Ya da bir dükkan. Serbest zamanlarımda mı? Kütüphaneye, top oynamaya, ya da camiye gidiyorum.**

KADIR: Ben de televizyon tamircisi olacağım

Bu arada Kadir soluk soluğa dönüyor, çocukları patates tarlasından kovmuş. Herkes yeniden dışarı bakıyor, kimse yok. Sözü Zehra Çivici'ye veriyoruz. Almanca'sı en iyi olanlardan. Küçüklükten beri Alman arkadaşı var. Carola. Birbirlerine anadillerini öğretmişler. Bir yedikleri ayrı gidiyor. Carola da Türkçe'yi çok iyi konuşuyor.

Çarklar, barış ve silahsızlanma için 5 dakika durdu!

"Silahlanma çılgınlığını durdurmaz, barışı güvence altına almazsak işsizliğe karşı, daha iyi yaşam koşulları ve toplumsal güvence için verdiğimiz savaşım boşuna olacaktır."

DGB'nin 5 dakika uyarı grevi için yaptığı çağrıdan

5 Ekim günü Federal Almanya ve Batı Berlin'de milyonlarca emekçi **"Onikiye beş kala - Silahlanma çılgınlığına son!"** belgisiyle 5 dakikalık uyarı grevi yaptı. DGB'nin çağrısı üzerine saat 12'ye beş kala yaşam durdu. Beş dakika boyunca fabrikaların, tersanelerin, trenlerin siren ve düdükleri çaldı, ulaşım durdu, trafik lambaları kırmızıda dondu, bürolar boşaldı, mağazalar kapandı. Patronların son ana kadarki işten atma tehditlerine, korkutma çabalarına rağmen işletmelerde akarbantlar ve makinalar durdu. Rüsselsheim'daki Opel fabrikasından, Hamburg, Kiel, Bremerhaven tersanelerine, Stuttgart'taki Deimler-Benz fabrikalarından Münih'teki Volkswagen ve Simens işletmelerine, kimya kombinalarından maden ocaklarına dek milyonlarca emekçi işletmelerinin avlularında, alanlarında, sokaklarda toplanarak ülke topraklarına yeni Amerikan atom roketlerinin yerleştirilmesine karşı olduklarını duyurdular. NATO'nun Brüksel kararlarına karşı barış için düzenlenen bu uyarı grevine posta ve banka çalışanları, hava alanlarında çalışan emekçiler, genel hizmetler çalışanları, çok sayıda milletvekili ve politikacı, DGB üyesi olmayan sendikalar, barış hareketlerine bağlı kuruluşlar, gençlik ve kadın örgütleri de katıldı.

Bu eylemle birlikte tek tek işletmelerde barış girişimlerinin de kurulması, barış savaşımının fabrikalara girdiğinin açık göstergesi oldu. Federal Almanya işçi sınıfı 5 dakikalık uyarı greviyle gerici CDU hükümetine, bir kez daha roketleri yerleştirme kararının hiç bir yasallığı olmadığını ilan etti.

DGB'nin 5 dakikalık uyarı grevi barış savaşını tezgah başına getirdi

SOLEX'te 800 işçiden 700'ü eyleme katıldı

Türkiye Postası, DGB'nin **"Barış için 5 Dakika"** eylemini başarıyla gerçekleştiren Batı Berlin'deki işyerlerinden biri olan **SOLEX** karbüratör firması işyeri temsilcilerinden Cumali Kangal ile bu eylem üzerine görüştü. On yıldır aynı firmada çalışan ve 1981 yılından bu yana 15 işyeri temsilcisi içinde üç Türkiyeli

şey değişmez" hatalı anlayışından hareketle pasif kaldılar.

Türkiye Postası: Sizce Türkiyeli'lerin yüksek katılımı nereden kaynaklanıyor?

Cumali Kangal: Türkiyeli'lerin katılımı birkaç nedene bağlanabilir. Bir kez firmamız 35 saat'lik iş haftasına ilişkin yoğun hazırlıklar, tartışmalar içindeydi. Barış eylemlerinin de bu hareketli dö-

rakta kalan patatesleri topluyor, toprağı karıştırıyorlar. Birisi yavaş yavaş söküllmemiş patateslere yanaşıp ötekilere el ediyor. Anılarımız depreşiyor. Çocukluğumuza gidiyoruz. Kerim dedenin bostanına dalışımızı, havuçları, salatalıkları çalışımızı... Içimizden bir yerler sızlıyor... Gözlerimiz dışarıdaki çocuklarda. **"Eyvah!.."** demekten özümüzü alamıyoruz. **"Şimdi yabancı düşmanlığı yapmakta birbiriyle yarışan bazı sağ basın bunu görmeli... Sansasyonel bir haber!.. Türk çocukları patates çalarken yakalandılar!.. Enfesss!.."** Yüzümüzü ateş basıyor:

– Kadir koş onları oradan çıkar, diyoruz. Kadir sanki böyle bir iş bekliyormuş gibi yerinden ok gibi fırlıyor. Ötekileri zor bela yerlerine oturtuyoruz.

– Sen ne olacaksın Halil?

Halil Acar konuya daha kararlı giriyor:

– Babam madende çok kaza geçirdi, ben duvar işçisi olacağım. Yeraltına inmek istemiyorum.

– Duvarcılık da belalı iştir Halil. Hergün yağmur yağıyor. Islanmaz mısın?

– Yağsın. Duvarcı barakaları var ya, araba gibi. Ona girerim, ya da yağmurluk giyerim.

– Sen ne olmak istiyorsun Hayri?

– Meslek okulunu bitirip maden işçisi olmak istiyorum. Sonra dört yıl çalışıp Türkiye'ye döneceğim.

– Neden?

– Nasılolsa bizi sürecekler. Onlar sürmeden gidip kendime bir iş kurmak istiyorum.

Büyüyüp de küçülmüş gibi konuşuyor Hayri. Tüm planları elinin altında, hepsi-

NEZIHA: Almancayı iyi öğrenmemiz için Türkçeyi zorunlu kılmıyorlar

gidiyor. Carola da Türkçe'yi çok iyi konuşuyor.

SABAHAT hem Türkçe hem Almanca konuştuğu için övünç duyuyor: "Onlar biz konuşunca anlamıyorlar ve kızıyorlar. Oysa biz onları anlıyoruz..."

– Onun babası da maden işçisi, benim de, diyor Zehra. **Aynı ocakta çalışıyorlar. Aynı evde oturuyoruz. Babamın arabası olmadığı zamanlar Carola'nın babası işe giderken arabasına alıyordu.**

– Peki ne olacaksın Zehra?

– Carola da çocuk hemşiresi olacak ben de.

Sıra Receb'e, Seymen'e, daha ötekilerine de geliyor. Bıkmadan **"Ne olacaksınız"** diye soruyoruz. Konuyu dağıtmamaya çalışıyoruz.

– Bilmiyorum, maden işçisi, temizlikçi, bilmiyorum, hiçbirşey...yanıtları ardıardına sıralanıyor...

...Ve bizim çocuklarımız 2000 yılına böyle hazırlanıyorlar...

...Ve teknik başdöndürücü bir hızla gelişiyor. Işçilerin yerini tek tek, grup makinalar robotlar alıyor. Batının bunalımının nerede duracağı belli değil. Çocuklarımızın gözkoyduğu işlerin tümünü 10-15 yıl sonra robotlar ve makineler yapacak. Makine yapan işçi olmak kendilerine kapatılmış. Bu düzen böyle sürerse, işsiz güçsüz sokak ortasında kalacaklar. Eğer iyiden güzelden yana olanlar, dünyayı değiştirme sanatını şimdiden onlara öğretmezlerse, 2000 yılına gelende çok geç kalmış olacaklar. Çocuklarımızın elinde işi durduracak şalterler de olmayacak, kuytu köşelere kıvrılıp kalacaklar... Akılalmaz pisliklere bulaşacaklar... Bunu düşünmek bile öylesine korkunç, öylesine ürkütücü ki...

mada çalışan ve 1981 yılından bu yana 15 işyeri temsilcisi içinde üç Türkiyeli temsilciden biri olan Cumali Kangal ile yaptığımız söyleşi **Solex**'te eylemin başarılı olmasının nedenlerini gösterdiği gibi, bu tür eylemlere Türkiyeli işçileri geniş bir biçimde katabilmenin yolları konusunda da ışık tutucu oldu.

Türkiye Postası: DGB'nin 5 dakikalık uyarı grevine nasıl hazırlandınız?

Cumali Kangal: Eylül ayı başında DGB'nin yaptığı çağrıdan sonra, DGB'nin bildirilerini işyerinde dağıttık, bildiriyi verdiğimiz her arkadaşa tek tek eylemin anlamını ve önemini anlatmaya çalıştık. İlan tahtalarına da eylemin önemine ilişkin ve arkadaşlarımızı uyarı grevine katılmaya çağıran panolar astık. Ayrıca, 9 Eylül'de yaptığımız işyeri toplantımızda, işyeri temsilciliği olarak eyleme katılınma çağrısında bulunduk. IG Metall sendikasından toplantıya katılan arkadaşlarımız da eylemin ve katılımın üzerinde durdular.

Türkiye Postası: Peki işverenin buna karşı bir tepkisi oldu mu?

Cumali Kangal: Işyeri yönetmeni daha o toplantıda olumsuz tepki gösterdi. Bu konuların işyeri toplantılarına getirilmemesi gerektiğini, zaten bu yolla işçilerin hiç bir şey elde edemeyeceklerini, dünya barışını korumanın başka yolları da olduğunu, isterlerse işçilerin gösterilere katılabileceklerini, sokaklarda yürüyüş vs. yapabileceklerini söyledi.

Türkiye Postası: Bu konuşma işçiler üzerinde etkili oldu mu? Herhangi bir işçi bu görüşü destekleyen bir konuşma yaptı mı?

Cumali Kangal: Hayır böyle bir şey olmadı. Kaldı ki sendika yetkilisi arkadaşlarımızın tekrar söz alarak işyeri yönetmeninin açıklamalarına katılmanın mümkün olamayacağını açıkladılar.

Türkiye Postası: Eylem günü nasıl başladı, neler yaptınız?

Cumali Kangal: O gün sabahtan DGB'nin bildirisini dağıttık. Birkaç gün önce işveren işçileri böyle bir eyleme katılmanın iş anlaşmasına aykırı olduğunu ve suç sayılabileceği konusunda uyarmış, ilan tahtalarına bir duyuru asmıştı. Bildiriyi verirken arkadaşlarımıza, katılım yüksek olursa işverenin de hiçbirşey yapamayacağını da hatırlattık. Bunun hakkımız olduğunu, herkesin mutlaka katılması gerektiğini bir kez daha izah ettik. Kaldı ki işverenler de kendi işlerine geldiğinde bu tür hakları kullanmışlar, örneğin işverenler sendikası başkanı öldürüldüğünde cenazeye katılmalarını sağ-

Solex işçisi Cumali Kangal

lamak için işçileri serbest bırakmışlardı. Bunu da biliyorduk.

Türkiye Postası: Eylem anında ne yapıldı?

Cumali Kangal: Işyeri temsilcileri olarak saat 12'ye on kala üretimde çalışanların bulunduğu iki büyük atölyeye indik. Her iki atölyede de bir Alman, bir de Türkiyeli temsilci hoperlörden eylemin başladığını duyurdu ve ardından da DGB'nin duyurularında yer alan talepler çerçevesinde kısa bir konuşma yaptı. Bu sırada işçiler de işi bıraktılar.

Türkiye Postası: Eyleme genel olarak katılım ve Türkiyeli işçilerin katılımı konusunda ne söyleyebilirsiniz?

Cumali Kangal: 1150 kişinin çalıştığı **Solex**'te 800 kişi kadar doğrudan üretimde çalışır. Bunlar içinde katılım yüzde 90-95 kadar oldu, yani yaklaşık 650-700 kişi işi bırakarak eyleme katıldı. Daha sonra işyeri temsilcileri olarak arkadaşlarımızla yaptığımız değerlendirmede bunu böyle saptadık. Işyerimizde 350-400 kadar Türkiyeli çalışır, bunların ise hepsi eyleme katıldı. Katılmayanlar Almanlardı.

Türkiye Postası: Katılmayanların niye katılmadığını açıklayabilir misiniz?

Cumali Kangal: Katılmayanların bir kısmı bu eylemin özellikle Sovyetler Birliği'nden yana bir eylem olduğunu, oysa Sovyetler Birliği'nin roketleri olduğuna göre, ABD'nin de Avrupa'ya roket yerleştirmesine karşı çıkılmaması gerektiği gibi bazı şeyler söylüyorlardı. Ancak onlara hazırlıklar süresinde bunların yanlış olduğunu, bu eylemin hangi taraftan olursa olsun silahlanmaya karşı, dünyada barışın korunmasından yana bir eylem olduğunu anlatmaya çalıştık. Yine de bunların bir kısmı özellikle böyle bir eylemin işyerinde yapılmasından yana olmadıkları için eyleme katılmadılar. **"5 dakika değil, 5 gün de işi bıraksak hiç bir**

ğun hazırlıklar, tartışmalar içindeydi. Barış eylemlerinin de bu hareketli döneme rastlaması iki mücadelenin birleşmesine ve katılımın hem Almanlar, hem de Türkiyeliler açısından yüksek olması yolaçtı. Ikincisi, işyeri temsilciliğimizin son eyleme ilişkin aktif çalışmaları da katılımı olumlu yönde etkiledi. Daha önceki yıllarda **Solex**'te işyeri temsilciliği işverene karşı dişe-diş, açık ve başarıyla sonuçlanan bir mücadele verdiği için işçilerin güvenini sağlamıştı. Ayrıca Türkiyeli temsilciler olarak bizler de işçilere sadece bildiriyi vermekle kalmadık, dünya barışının ve bu eylemin önemi üzerinde kendilerini tek tek aydınlatmaya çalıştık.

Türkiye Postası: Peki Türkiyeli'lerin sendikanın düzenlediği barışa ilişkin veya diğer güncel ve yaşamsal sorunlardaki eylemlerine katkısı her zaman yüksek oluyor mu?

Cumali Kangal: Hayır. Bu eylemler işyeri saatleri ve yeri dışında olduğu için Türkiyeli işçilerin katılımı genellikle düşük oluyor. Bir süre önce dünya barışı konusunda düzenlediğimiz slaytlı gösteriye çok az sayıda Türkiyeli işçi katılmıştı. Dolayısıyla son eylemin somut yararlarından biri işçilerin şimdiye dek şu ya da bu nedenle üzerinde durmadıkları bir konuyu ayaklarına kadar götürmek, onları bu konuya karşı duyarlı kılmak oldu. Iş saati içinde yapılması özellikle yarar sağladı. Böylece bazı işçilerin hiç de gündemlerinde olmayan bir konu onların işyerinde tartıştıkları konular arasına giriverdi. Bu konuda ilk defa kendi aralarındagörüş alışverisine başladılar.

Türkiye Postası: Peki Almanlar arasında eyleme katılmayanların Federal Almanya hükümetinin politikasının aktif destekçisi ya da en azından CDU'lu olduğunu söylemek mümkün mü?

Cumali Kangal: Hayır, böyle birşey söylenemez. Kaldı ki bizim firmada işyeri temsilciliği ikinci başkanı olan arkadaşımız CDU'lu olmakla birlikte çalışmalara aktif olarak katıldı.

Türkiye Postası: DGB'nin 5 dakikalık uyarı eylemi konusunda başkaca söyleyeceğiniz birşey var mı?

Cumali Kangal: Tüm işyerlerinde işçiler ve çalışanların katılacağı bu tür eylemler yapılmasının yeryüzünde barışın sağlanmasında yararlı olacağına inanıyorum. Bu eylemler toplu halde yapılabildiği, yani katılım oranı yüksek olduğu zaman işverenin alabileceği herhangi bir önlem olamayacağı gibi, eylemin etkisi de daha büyük olacaktır.

Sizi mecbur seçeceğiz

Açlık bizim nimetimiz
Tokluk nedir bilmeyiz
Yeni beyler seçeceğiz
Paşa senin emrindeyiz.

Bu mu bizim kaderimiz
Size teslim bedenimiz
Kan ağlıyor içerimiz
Sizi mecbur seçeceğiz

Namlu kulak dibinde
Gençler cezaevinde
Mehmet senin emrinde
Sizi mecbur seçeceğiz

Beyler ister biz yaparız
Halkımız için yaşarız
Silah sesiyle yatarız
Sizi mecbur seçeceğiz

Gece gündüz farketmez
Bu düzen böyle gitmez
Bugün gücümüz yetmez
Sizi bir gün ezeceğiz

Hayati B./Mannheim

Not: Ben Mannheim cezaevinde yatmakta olan Türkiyeli bir gencim. Türkiye Postası Gazetesi'ne beni abone eden ve Fransa'da işçi olarak çalışan eniştem Fetullah B'ye sizin aracılığınız ile teşekkür etmek istiyorum.

MAKBUZU "ALMANYALI" DİYE KESTİLER

Ben de izin anılarımı yazmak zorunda kaldım. *"Zorunda kaldım"* diyorum, çünkü üç sene içerisinde Türkiye'miz rezilliklerle dolmuş.

Buradan aile olarak ağabeyimle beraber minibüse bindik, üç senedir gitmediğimiz Türkiye'mize hasretlik gidermek için yola koyulduk. Gümrüğe vardık. Sabah saat 6. Bekle bekle, 2 saat geçti. Hoparlörden çok sesli olarak oradaki işçilere milliyetçi savaş müzikleri dinletiyorlar.

Kontrol yerine vardım. Kimisi bir haftadır oradaymış. Vatandaş temelli dönüyor, eşyasını çıkaramıyor. Kimisi *"Sizin yaptığınız işkencedir"* diye mırıldanıyor.

Ne ise, uzatmayayım, sıra bize yaklaştı. Benden önceki arkadaş 300 Mark rüşvet veremeyince giremedi. Özel kabineler yapmışlar, rüşvet daha kolay verilsin diye. Özel hoparlörler konulmuş, milliyetçi şöven müzikler çalınsın, fazla düşünmesinler diye...Ve sıra bana geldi.

– *Neyin var?*

– *Bir şeyim yok,* dedim.

– *Hepsini indirme,* dedi.

– *Hepsini indiriyorum,* dedim ve çözmeye başladım.

Anladım ki para istiyor. Aldırmadım ve hepsini yığdım masaya. Baktı, "Geç" dedi. Rüşvetsiz geçtim.

Tekrar yola koyulduk. Adapazarı Dörtyol'u geçiyoruz. Trafik çok kalabalık. Ön tarafta bir TIR. Onun arkasında bir Almanyalı, onun arkasında bir

T. C. Maliye Bakanlığı — Sayman Mutemedi Alındısı — Seri : E-2

№ 2364[redacted]

Tahsilâtı yapan mutemetliğin adı : .... Özel No.

Teslim edenin adı, soyadı ve adresi : [redacted]

Ne için teslim edildiği : ....

Çesidi Almanyalı	LİRA
30-37 c	1500
Toplam	1500

Saymanlığı / Malsandığı namına ... [illegible] ... lira tahsil edilmiştir. 3/7/1983 Resmî Mühür — Mutemet

T.C. Maliye Bakanlığı'nın resmi makbuzu: Cezayı veren: Almanyalı

Şevrole, İstanbul plakalı, onun arkasında ben ve bir çok yabancı plakalı işçi arabası. İstanbul plakalı Şevrole TIR'ı solladı geçti. Biz yolumuza 30-40 kilometre süratle devam ediyoruz. Birden kamyonun arkasından bir polis çıkıverdi. TIR yoluna devam etti. Bizim hepimizi sağa çekti. Trafik kontrolü olduğunu zannetmiştik, yanılmışız. Ehliyetlerimizi aldı hemen. Neredeyse 30 yabancı plakalı işçi durdurulmuş. Komiseге gitmemiz söylendi.

Komiser *"süratli geldiniz"* diyordu. Ama bunları yere bakarak söylüyordu, çünkü düpedüz yalandı. Dedim ki:

– *Süratli olmadığımızı çok iyi biliyorum. Çünkü bizim önümüzde TIR vardı. O durdurulmadı. İstanbul plakalı araba durdurulmadı. Neden bizi durdurdunuz?*

– *Onlar radarın nerede olduğunu bilirler ve ona göre fren yaparlar. Radar yakalamamıştır.*

Şu küstahlığa bak! O fren yaptıysa

* * *

Şereflikoçhisar'a vardık. Bir hafta geçti. Almanya'dan davet ettiğim 6 Alman öğrenci evimize geldiler. Bir gün Alman arkadaşımın arabasını tamir ettirmek için tanıdığım bir tamirciye götürdüm. Araba tamir ediliyordu, bize de çay söylediler. Hem çay içiyor hem de sohbet ediyorduk.

Birden beraberinde 2 askerle bir yüzbaşı geldi. Hepimizle toka yaptı, bir sandalye verildi, oturdu ve sinirli sinirli konuşmaya başladı. Ermeni konusunu açtı. Ermenilerin dünyanın gözüne baka baka konferans düzenlediklerini ve kimsenin mani olmadığını, halbuki bunları yok edecek çok imkanlarımızın olduğunu söyledi. Yurt dışındaki işçiler kullanılırmış. Adam anlattı da anlattı. Kürtlerin kökünün kazındığını, daha ne beklediğimizi, bir de Ermenileri yok etmemiz gerektiğini, falan filan...O günkü *Tercüman* Gazetesi'ni okumuş. Sonra sıra bize geldi. Bana, yanımdaki Al-

Evren paşanın gümrük kuyrukları

Ford'da işçi olarak çalışmaktayım. Temmuz ayında çoluk çocuk araba ile Türkiye'ye izne gittik. İlk olarak gümrük kapısı. Gümrük kapılarında rezaletin bini bin para. Duyuyorduk gümrük düzelmiş, beklemeden geçiliyor. Gazeteler, Türkiye'nin Sesi Radyosu barbar bunu yazıyorlar. İlk olarak kocaman bir araba kuyruğu ile karşılaşılıyor. Neyse sabırla bekliyoruz. Ama karınca boyu bile yol alamıyoruz. Hoparlörde gürültülü bir moral müziği. Arada bir kesiliyor ve anons yapılıyor. Anonsta, *"Falan ailesi gelsin. Çocuğu kaybolmuş, çocuğu-*

diyor. Birkaç kişi, *"Kardeşim sizden moral müziği istemiyoruz. Şu işlemlerimizi görün de gidelim"* diye bağırdılar. Gene hiçbir şey... Tüm yolcular bir hamlede arabaların kornalarına bastılar. Müzik birden kesildi. Hiç bir ses duyulmuyor. Ancak mikrofondan *"Dikkat, dikkat"* sesleri duyuldu. Şöyle bir anons başladı: *"Aramızda memurlarımız ve polislerimiz dolaşıyorlar. Kim kornayı kesmezse onun plakasını alıp hesap soracağız. Lütfen kesin kornayı, işlemleriniz yürümektedir."* Tabii zorunlu kesildi kornalar.

Köln yürüyüşünün dersleri

10 Eylül'de Köln'de düşmana korku saldık. Zindanlardaki yoldaşlarımıza, Türkiye halklarına direnme gücü verdik, savaşım selamları yolladık. Bu kez birbirimize daha kenetliydik. Geleceğe umutla bakıyorduk.

Köln yürüyüşünü Frankfurt ve Duisburg yürüyüşleri ile kıyasladığımız zaman, henüz yolun başlangıcında olmamıza rağmen, geçmişteki adı geçen iki yürüyüşten önemli derslerin çıkarıldığını görebiliyoruz.

Fakat yakıcı sorunlarımızı içeren, birliğimizi vurgulayan, hıncımızı, savaşım gücümüzü bileyen, hedef gösteren ve kısa olan konuşmaları yapacak ajitatörlerin eksikliğini görüyoruz. Şivan'ın sazla kitleye yaptığı ajitasyonu sözle yapacak arkadaşlara gereksinimiz var.

Bu kadar kitle ve örgütler salt Eylül aylarında "zebani"leri lanetlemek için bir araya gelmemeli. Almanya şartlarında, Türkiyelilerinki gibi diğer tüm yabancı toplulukların da canalıcı, yakıcı sorunları var. Biz ilericiler, çıkış noktası bu sorunlar olan eylemler örgütlemek için kolları sıvamalıyız.

Bu sorunları kısaca şöyle sıralayabiliriz: Yabancı düşmanlığı, yabancılar yasasına getirilmek istenen kısıtlayıcı maddeler, seçme ve seçilme hakkımız, sığınmacılara uygulanan baskılar ve onları ve yabancıları geri gönderme girişimleri, Türkiye'deki "zebaniler" ile Almanyalı "demokratlar (!)" arasındaki devrimci insan alışverişi...

Türkiyeli örgütler arasında örülen ağı, somut yabancı sorunları doğrultusunda, diğer yabancı grupları da içerecek bir şekilde genişletmeliyiz. Tüm yabancıları içerecek yürüyüşleri örgütleme çalışmaları için de Türkiyeli örgütler ön bir çalışmadan sonra, diğer yabancı örgütlerle dirsek temasına girmelidirler. Bundan sonra da demokrat, devrimci Alman parti ve örgütleriyle ilişkiye geçilmeli ve çok daha geniş kitleyi kapsayan yürüyüşler düzenlenmeli.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Wesel

ailı gelsin. Çocuğu kaybolmuş ç cuğunu alsı " filan deniliyor. Arkasından gene müzik. Tekrar benzer bir anons ve gene müzik. Bu böyle devam edip gi-

lu kesildi kornalar

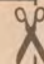
Ford'dan bir işçi

Iyi ki oy kullanmıyoruz

Avrupa'daki biz işçilerin oy kullanma hakkı yok. Bu benim içimde yıllardır kanayan yaraydı. Ama bu seçimlerde *"Allah bize oy hakkı vermeyenlerden razı olsun"* diyorum. Öyle ya gidip üç palyaço partisine mi oy verecektik? Gerçi gidip üç partiyi de iptal etmek var ama oy hakkımız yok ki. Zaten bugün memlekette oy kullanmak isteyen bir işçinin en azından iki bin Markı gözden çıkarması lazım. Uçak parası, otel parası derken bunu geçer bile. Bu üç parti de benim paramla iki bin Mark değil, iki Fenik bile etmez.

Wiesbaden'den T.U.

Türkiye Postası ABONE FİŞİ

Adı, SOYADI: ....

Adresi: ....

....

....

Ülkesi: ....

ABONE ÜCRETINI (Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 4614 32-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West) HESABINA YATIRINIZ. HAVALE MAKBUZUNU ABONE FIŞI ILE BERABER

Türkiye Postası Abone Servisi Donau Str. 1 1000 Berlin 44

ADRESİNE GÖNDERİNİZ. GAZETEMİZ DERHAL DÜZENLİ OLARAK ADRESİNİZE GÖNDERİLMEYE BAŞLANACAKTIR.

Abone süresi:6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Abone bedeli :	F.Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	Ingiltere	Hollanda	Isveç
6 aylık....	30,-DM	600BF	120Krn	85FF	8.40£	35G	95Krn
1 yıllık....	60,-DM	1200BF	240Krn	170FF	16.80£	70G	190Krn

yakalamamıştır.

Şu küstahlığa bak! O fren yaptıysa biz de fren yaptık. O yavaşsa biz de yavaş sürdük. Çünkü onlar bizim önümüzdeydi.

– *Süratli gitmişsem bana bunu ispatla. Hani radar? Bulgaristan'da da ceza verdim, ama böyle değil, haklı olarak aldılar,* dedim. Aradan yarım saat geçti.

– Sen çok konuştun, bak hakkında soruşturma açtırırım. Gideceğin yere git, 1500 lirayı vermeyince ehliyetin burada kalacaktır" dedi.

Yolun yorgunluğu ve çocukların rahatsızlığı 1500 lirayı verdirtti. Beklemenin ve uğraşmanın anlamı kalmamıştı. Öbür arkadaşlar da vermeye başladı. Makbuz istedim, makbuza *"Almanyalı"* diye yazdılar. Size gönderiyorum, makbuzu gazetenizde basın.

Düşürülen uçak

Geçen hafta sözde *"sivil"* uçağı düşürdü diye Sovyetler Birliği aleyhinde, Amerika tarafından olağanüstü toplantılar düzenlendi. Aslı astarı olmayan yalanlar, çamurlar atıldı.

Peki ama amaç neydi? Neden bu oyuna başvuruldu? Nedeni pek açık: İçinde bulunduğumuz ayda yapılacak, *"Barış ve Silahsızlanma"* toplantılarında Sovyetler'i *"barbar ve saldırgan"* göstermek.

Fakat sonuç umdukları gibi olmadı. Gerçi onlar için önemli değil. Bu oyunda belki de günahsız yolcuları kullandılar. Yine de istedikleri bazı şeyleri canlı tutmayı başardılar.

Gerici burjuva basını bile olay hakkında, Amerika'yı suçluyor. 6 Eylül tarihli Hürriyet Gazetesi'nde çıkan haberler bunun örneğidir.

Kaybolduğu iddia edilen uçağın Amerika tarafından izlendiği açıklandı. Nedense uçak Sovyetler'in hassas yerlerinde uçtuğu halde sesini çıkarmadı. Fakat uçak düşer düşmez yer yerinden oynadı.

Neymiş efendim: *"Barbarlık, saldırganlık".*

Sanki Vietnam'a yıllarca bomba yağdıran, katil Pinochet'i, Somoza'ları, Mobutu'ları, İdi Amin'i destekleyen, El Salvador'a özel komandolar gönderen, çalışkan Küba halkının ürettiği tarım alanlarına zehir eken Sovyetler Birliği imiş gibi hümanist rollere bürünüyor.

Belçika'dan Oflu Hasan

Tercüman Gazetesi'ni okumuş. Sonra sıra bize geldi. Bana, yanımdaki Alman'ın neden geldiğini sordu. Ben de gezmeye geldiğini söyledim.

– *Almanya neden bize tank göndermiyor? Hangi tank çeşitleri var,* diye sordu. Alman arkadaşın cevabı şu oldu:

– *Ben insanların barış içinde dostça yaşamasını istiyorum.*

– *Rusya da öyle diyor. Yoksa siz de mi Rusyacısınız,* dedi.

Alman arkadaş, insanların barış içinde yaşamasını istediğini, onun için de silahlardan anlamadığını söyledi. Bana da aynı düşünüp düşünmediğimi sordu. Ben de *"evet"* deyince daha da hırçınlaştı:

– *Biz Almanya'ya çok vatan haini gönderdik. Hiç bunlar gönderilir mi? Tabii ki bu enayi işçiler orada olursa Ermeniler serbestçe konferans düzenler. Neden iki Türk işçisi konferansı kendileriyle birlikte bombalamıyorlar? Vatan için iki işçi de feda oluversin...*

Köpürdü de köpürdü. Dedim ki:

– *Ben oraya ekmek parası için gittim, terörist olmaya değil.*

Buna daha da köpürdü.

– *Siz hep midenizi düşünürsünüz. Başka neye yararsınız!*

Dükkancı bana göz kırptı, bir şey söyleme, karşılık verme diye. Ben de çocuklarımı ve Almanya'daki işimi düşünerek cevap vermedim. Giderken herkesle toka yaptı, Almanla bana toka yapmadı. O gidenden sonra arkasından küfürler ettiler ve bana moral verdiler. *"Şimdi bunların düdüğü ötüyor"* dediler.

Bu sıraladığım sorunların haricinde daha nelerle karşılaştım. Öğretmenler hep pazarcı olmuş, maaş yetişmiyor. Küçük yaşta çocuklar çalıştırılıyor. 11 yaşında eve para getirsin diye daha neler neler...Saymakla bitmez. Türkiye halkı susuyor, daha doğrusu susturuluyor. Ama her şeyi de biliyor.

Adının açıklanmasını istemeyen
bir okur/Osnabrück

bir okur/Wesel

Birlik olursak

Avrupa Konseyi'nin Türkiye'yi görüştüğü gün, iş günüydü. Ama uyku tutmayan gözler, nasırlaşmış eller işi-gücü düşünür mü? Bir hafta önce uçakta yer ayırtır gibi patronlardan 29 Perşembe öğle sonrası için izin alındı. Hatta o gün için hastalık raporu alıp yürüyüşe katılanlar oldu.

oldu da, ne güzel oldu. En azından Cunta'ya bir kazık oldu. Strasbourg ve çevresindeki tüm derneklerin ortak çabasıyla kalabalık halde görkemli bir gösteri yaptık.

Biz de üç aylık yeğenime kadar çoluk çocuk katıldık.Sesimiz gökleri deliyordu. Şöyle düşündüm: Gücümüzü eşit olarak ve aynı amaç için birleştirebilirsek hangi engeller yok olmaz. Gözünü kör dumanlar bürüyen, elini hergün bir kardeşin kanıyla boyayan Evren Paşa zannetmesin ki fazla iktidarda kalabilir. Yeter ki biz birlik olalım.

Ercan Özdek/Strasbourg

Bu bedel çok

Bizler Hollanda'da askerlik çağı gelmiş gençleriz. Avrupa'daki öteki Türkiyeli gençlere göre Hollanda'daki gençlerin durumları daha kötüdür. İşsizlik, tek başına konut edinememek gibi. Daha pek çok zorluk var. Bu durumda bizim 20 bin Guldenin üstündeki bu bedel parasını ödememiz mümkün değil. İki yıllık askere gitmeyi kabul etsek hem işlerimizi kaybedeceğiz hem de yeniden Hollanda'ya gelme hakkımızı. Sesimizi gazetenizle duyurursanız memnun olacağız.

Zaandam'dan bir grup işçi genç

Lastiklerin havasını sal

Simav ile Dursunbey arasındaki köylerimizde senelerdir haşhaş ekiliyordu, yasaklandı. Güz mevsimi geldi mi köylerimizin hiç birinde kadın bulamazsın. Ege bölgesine gidip kocasız bacılar zeytin toplarlar.

Dursunbey ile Simav arasında büyük dere var. Kış mevsimi hep kapalı olur. İzne gittiğimde gözlerimle gördüm: Traktörü ile arazisini süren bir köylünün yanına iki jandarma geldi. *"Çifti bırak bize köyleri gezdir"* dediler. Dayak tehdidiyle götürdüler. Yolda bir de diyorlar ki, *"Lastiklerin havasını biraz sal!"* Rahatsız oluyorlarmış. Bu gibi şeyler devamlı oluyor.

Adının açıklanmasını istemeyen
bir okur/Batı Berlin

DEUTSCHLAND ´33
TÜRKEI ´83

DİKKAT: DEMOKRÂSİ (!?) geliyor...

6 KASIM 1983
PAZAR
W. BERLİN

Teknische Universität Audimax
Strasse des 17 Juni, Nr. 135
(U-Bahn Ernst-Reuter-Platz)

11.00 - 13.30:
Kamuya açık basın toplantısı

13.30 - 14.00:
"Türkiye usulü" Seçim ve Sayım!?..

14.00 - 15.00:
Kınama yürüyüşü

Özgürlük

* **Emekçi**

* **Fuat Saka**

Türküleri

söyleyeceğiz, tek tek
ve hep bir ağızdan.
"Bir ağaç gibi tek ve hür,
ve bir orman gibi, kardeşçesine!.."

5 KASIM 1983
Cumartesi Saat : 18.oo
W. BERLİN

Teknische Universität Audimax
Straße des 17 Juni, Nr.135
(U-Bahn Ernst-Reuter-Platz)

Giriş 10,- DM.
Biletler, Berlin bürosundan sağlanabilir.
Berlin Bürosu: c/o Köprü, Muskauer str.30,
1000 Berlin 36; Tel.030/6116019
BRD Bürosu: c/o A.I., Dom str.56,
5000 Köln 1; Tel. 0221/121415

- **Fuat Saka**
- **İbrahim Tokgöz, Derya ve Deniz**
- **Melike Demirağ**
- **Sümeyra**
- **Şivan**
- **Tahsin İncirci** ve Batıberlin İşçi Korosu küçük şarkı gurubu
- **Ufuk Adalı**
- **Zamani**

Konuk:
- **IG-Metall Korosu**

Sunan:
- **Ömer Polat**

Veranstalter : Türkiyeli Sanatçılar, Yazarlar, Gazeteciler, Sendikacılar, Bilim adamları.
Mitveranstalter : ASTA, TU, BERLİN.W.

kısa kısa...kısa kısa

Wiesbaden'de

Wiesbaden Işçi Derneği, 15 Ekim günü Nachbarschafthaus'ta "Bedelli Askerlik Soygununa hayır!" **belgisi altında bir toplantı düzenledi. 84 Türkiyeli gencin ve 12 ailenin katıldığı toplantıda Türkiye'deki ve Federal Almanya'daki gençlerimizin sorunları tartışıldı ve 20 bin mark olan bedelli askerlik ücretinin azaltılması istendi.**

Kaiserslautern'de

Keiserslautern'de Işçi Birliği ve Barış Komitesi'nin ortak çağrısı ile 8 Eylül'de dernek binasında **"Türkiye Faşist Cuntası Demokrasiye Geri mi dönüyor?"** adlı bir toplantı yapıldı. 70'in üzerinde Alman ve Türkiyeli'-nin katıldığı toplantıyı, SPD, FDP ve DKP gibi partilerin temsilcilerinin yanısıra DGB bölge temsilcisi H. Flesch, IG-Metall yöneticisi W. Walter, ÖTV bölge yöneticisi K. Hufnagel da izledi. Toplantıda Barış Komitesi Başkanı Papaz H.J. Offler, Türkiye'ye zorla gönderilmek istenen tüm iltica-cılara görevli olduğu kilisenin kapılarının açık olduğunu söyledi.

Toplantı sonrasında IG-Metall yöneticisi, faşist Cunta'yı ve uygulamalarını lanetleyen bildiriyi çoğaltıp, işyeri temsilcileri kanalıyla 50 kadar imza toplattırdı.

Bochum Wattenscheid'da

Bochum Wattenscheid kentinde, Realschule Graf Adolf'da FIDEF, KKDK, Serxwebun sempatizanları, Devrimci Işçi, Üniversite Öğrenci Derneği, Gerçek ve DKP **örgütü tarafından düzenlenen Nazım Hikmet'i anma gecesinde Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki politik tutuklularla dayanışma dile getirildi. Konuşmacılar arasında DISK yürütme kurulu üyesi K.Daysal, Barış Komitesi G. Sekreteri Enis Coşkun, TÖB-Der genel başkanı G. Gazioğlu'nun ve Türkiye Kürdistanı'nda Av. Hüseyin Yıldırım'ın bulunduğu toplantının kültür programında Sümeyra, Ozan Tahir,**

Barış Haftası'nın başlamasıyla birlikte tüm Batı Alman kentlerinde barış savaşçıları eyleme geçti

Federal Almanya'da iki günde 10 bin gösteri

16 Ekim'de Bonn'da yapılan bir basın toplantısında, Barış Hareketi Koordinasyon Komitesi temsilcisi Federal Almanya'da Barış Haftası nedeniyle düzenlenen eylemlerin başlangıcı olan 15-16 Ekim'de yaklaşık on bin toplantıda barışseverlerin roketleri protesto ettiklerini açıkladı. Eylemlerin ağırlık noktasını Bremerhaven, Kassel, Frankfurt, Köln, Bonn, Münih ve Ruhr bölgesindeki kentlerdeki eylemler oluşturdu.

Bremerhaven ve Nordenham'da

Bremerhaven ve Nordenham'ın önemi, buraların silah sevkiyatı yapılan önemli limanlar olmasından kaynaklanıyor. ABD, Bremerhaven'deki "Carl Schutz" askeri birliği kanalıyla buradan Avrupa ülkelerine ve Ortadoğu'ya silah sevkiyatı yapıyor. Nordenham'daki özel bir kuruluşun limanından ise her yıl 1,5 milyon ton silah, Orta ve Güney Almanya'ya deniz ve kara yolu ile sevkediliyor. Bu tesislerdeki blokaj eylemi ile barışseverler ABD ve NATO'nun bölgeyi militaristleştirme politikasına kamuoyunun dikkatini çektiler.

Nordenham'da 13-14 Ekim günlerinde iki gün, Bremerhaven'de 13-15 Ekim günlerinde üç gün süren blokaj eylemine Federal Almanya'nın dört bir yanından gelen binlerce barışsever katıldı. Beşbinin üzerinde polis ve koruma muhafızının kışkırtıcı tavırlarına karşın eylem olaysız sürdürüldü ve barışseverler limanın üç kapısını da bloke etmeyi başarabildiler. Gösteri sırasında gözaltına alınan 50 kişi serbest bırakıldı.

15 Ekim günü Bremerhaven, Wilhelm-Kaiser-Platz'da yapılan mitingde ise **Bremerhaven Barış ve Silahsızlanma Girişimi** temsilcisi **Türkiye Barış Komitesi** ile dayanışma içinde olduklarını açıkladı. FIDEF standında ise **Türkiye Barış Komitesi** ile dayanışma için imza toplandı. Mitingde, Avukat Şerafettin Kaya ve FKÖ temsilcisi bir Filistinli de birer konuşma yaptılar.

Batı Berlin'de

Batı Berlin'de ABD askeri tesisi olan "Andrew Barracks"ın blokaj eylemi 10 bin kişinin katıldığı yaratıcı bir barış gösterisi oldu

...tesislerinin blokaj eylemi ile başladı. Yaklaşık on bin kişinin katıldığı eylemde barışseverler müzik, tiyatro ve çeşitli yaratıcı gösterilerle, eylemin amacını ve roketlere niçin karşı çıktıklarını anlattılar. Gösteriyi engellemeye çalışan çok sayıda polis sonuçta üçyüz kadar barışseveri "el arabaları" ile daha önceden ayrılmış toplama istasyonlarına götürdü.

Aynı gün kentin çeşitli semtlerinde barış girişimlerinin toplantı ve gösterileriyle süren eylemler, 16 Ekim günü din adamlarının gösteri ve yürüyüşleri, 17 Ekim'de ise kadınların barış eylemleri ile devam ediyor. 14 Ekim günü dağıttığı bildirilerde Batı Berlin Türkiyeli Kadınlar Birliği de, Türkiyeli kadınları barış eylemlerini aktif desteklemeye çağırdı. Batı Berlin'de barış haftası 22 Ekim günü Rathaus Schöneberg'in önündeki büyük

Nitekim 17 Ekim'de Batı Berlin'de düzenlediği **"Kadınlar Direniş Günü"**'ne katılan büyük çoğunluğu kadın, 5 binden fazla insan ABD'nin nükleer saldırı politikasına, emperyalizme, kadınların iki kat sömürülmesine karşı çıktı ve barış isteklerini dile getirdi.

Gösteride BTKB adına konuşan Sevim Kesim, Almanya'da yaşayan Türkiyeli kadınlar olarak barış hareketini sadece uluslararası dayanışma olarak değil, ulusal bir görev olarak ta gördüklerini; Türk, Kürt, Yunanlı, Yugoslav, Iranlı, Şilili ve dünyanın neresinde olursa olsun tüm kadınların, kendi bölgelerinde silah tekellerinin isteklerine, emperyalizmin savaş kışkırtıcılığına ve gerici entrikalarına karşı çıkmalarının en büyük ulusal görev olduğunu söyledi.

Altı örgüt Türkiyelileri barış eylemlerine katılmaya çağırdı

Birlik Yolu, DIB-FAK, FIDEF,

rın'ın bulunduğu toplantının kültür programında Sümeyra, Ozan Tahir, Kürt sanatçısı Şivan ve Kürt folkloru yeraldı.

Iserlohn'da

Türkiyeli, Italyan, Portekizli ve Ispanyol'ların Almanlarla birlikte kurdukları **"Bürgerinitiative gegen Ausländerfeindlichkeit"** adlı girişim, 4-8 Ekim tarihleri arasında Iserlohn bölgesinde Türkiye demokratları ile dayanışma haftası düzenledi. Eylem, kentin alışveriş merkezinde açılan stand ile ilgi çekti ve Türkiye'deki politik tutuklulara gönderilmek üzere halktan 684 Mark bağış toplandı.

Duisburg'da

Duisburg Türkiye Işçi Derneği'nin 8 Ekim günü 70 kişinin katıldığı "Barışı Korumak Neden En Önemli Insanlık Ödevi" **konulu bir toplantı düzenledi. Toplantıyı izleyen FIDEF, Devrimci Işçi, Birlik Yolu, Işçi Gerçeği ve Komkar üyeleri yerel barış girişimlerinde bundan sonra geçen döneme kıyasla daha aktif katılınması konusundaki kararlılıklarını dile getirdiler.**

Danimarka'da

4 Ekim günü Danimarka'nın Arhus kentinde, Türkiyeli Işçilerle Dayanışma Derneği ve Serxwebun taraftarlarınca 12 Eylül'ün 3. yılını kınama toplantısı düzenlendi. Arhus kentinde ilk kez yapılan ve 150 kişinin katıldığı toplantıda Maden-Iş Sendikası, IKD ve Serxwebun temsilcileri konuştular. Türk ve Kürt halkları üzerindeki baskıların kınandığı ve işkencelere son verilmesinin istendiği toplantıda Türkiye'deki tüm politik tutuklularla dayanışma dile getirildi.

Essen'de

Essen Türkiyeli Demokratlarla Dayanışma Girişimi, DGB Essen Yönetim Kurulu, din adamları, çeşitli parti ve örgütlerin desteğiyle bir imza kampanyası açarak Federal Alman hükümetini yabancılar ve ilticacılar politikasını değiştirmeye çağırdı. Kısa sürede Alman kamuoyunda geniş ilgi gören kampanyada toplanan imza sayısı gazetemiz baskıya hazırlanırken 1000'i aşmıştı

Katılmaya çağırdı

Birlik Yolu, DIB-FAK, FIDEF, Gerçek-ADK, KKDK ve Kürt Halkevleri ortak bir bildiri yayınlayarak Federal Almanya'daki Türk ve Kürt işçilerini, emekçilerini, gençlerini ve aydınlarını *22 Ekim'de Bonn'da, Hamburg'da, Batı Berlin'de* ve *Stuttgart-Ulm* kentlerinde yapılacak barış gösterilerine katılmaya çağırdılar.

Avrupa'ya yerleştirilmek istenen Amerikan atom roketlerinin dünyamızın bir atom savaşıyla yok olma tehlikesini daha da arttırdığı belirtilen ortak bildiride özetle şöyle dendi:

"Yeni nükleer roketlerin Federal Almanya'ya yerleştirilmesi, yalnız Alman halkını değil, burada yaşayan biz yabancı işçileri, eş ve çocuklarımızın hayatını da tehdit ediyor. Yaşamak hakkımızı korumak için birleşelim. Fabrikalardan, mahallelerden, okullardan gruplar halinde yola çıkıp güçlerimizi barış güçlerine katalım."

Batı Berlin'de

Eylem haftası Batı Berlin'de de Steglitz'deki **Andrews Barracks** ABD askeri

Batı Berlin'de barış haftası 22 Ekim günü Rathaus Schöneberg'in önündeki büyük toplantı ve **"Barış Için Halk Oylaması"** ile noktalanacak.

B.BERLİN TÜRK TOPLULUĞU'NUN ÜYE KAMPANYASI

Batı Berlin Türk Topluluğu (BTT) 16 Ekim günü çeşitli kişi ve kuruluşlarla ortak bir toplantı yaparak derneğe üye kampanyası başlattı.

Geçtiğimiz Mart ayında kurulan BTT, Batı Berlin'de yaşayan yabancıların eşit haklar elde etmesine yardımcı olmak amacını taşıyor. Çeşitli demokratik kitle örgütleri, sendikacı, doktor, öğrenci ve sanatçıların desteğiyle kurulmuş olan örgütün geçici Yürütme Kurulu Necati Gürbaca (Başkan), Fatma Akçakayıran Güngör Demirci, Fatih Güç, Hakan Erden, Niyazi Turgay, Özcan Ayanoğlu, Cihan Arın ve Mehmet Aksoy'dan oluşuyor.

İŞÇİNİN SESİ DAYANIŞMA TOPLANTISINI ENGELLEDİ

"Işçinin Sesi" grubu 4 Ekim günü Londra'da Brighton Hove ve Yöresi Sendikalar Konseyi ve Türkiye'de Sendikal Haklar ve Demokrasi Için Dayanışma Komitesi tarafından ortaklaşa düzenlenen bir dayanışma toplantısını engelledi. Toplantı Ingiliz Işçi Partisi'nin yıllık programları bünyesinde düzenlenmişti ve davetliler arasında ülkenin en büyük sendikası TGWU Başkanı W. Greendale yanında Bank-Sen Genel Başkanı M. Denizmen ve Sosyal Iş Genel Başkan Vekili Z. Kılıç da yer alıyordu.

yük ulusal görev olduğunu söyledi.

DUİSBURG'DA CUMHURİYET'İN 60. YILI

Duisburg Türkiye Işçi Derneği cumhuriyetin kuruluşunun 60. yılını kutlamak amacıyla 29 Ekim günü saat 16.30'da Klöcknerstr. 48 numaradaki Gertrud-Bäumer-Schule'de bir toplantı düzenledi. Maden-Iş Sendikası Eğitim Dairesi Müdürü Süleyman Üstün'ün konuşmacı olarak yer alacağı toplantıya Sümeyra Çakır ve Ozan Hüseyin Kiraz da katılıyor.

Toplantıyı duyurmak amacıyla bastırılan bildiride, kutlamanın içeriği şu şekilde açıklandı: *"Analarımız, babalarımız, dedelerimiz ve ninelerimiz 60 yıl önce tek yürek, tek bilek olmuşlar ve halkın yenilmez gücünü göstermişlerdir. Yurt dışında da olsak, şehitlerimizi, gazilerimizi anmak ve ulusal kurtuluş savaşının barışçı, anti-emperyalist, bağımsızlık ve demokrasi geleneklerini yaşatmak görevimizdir."*

CÜNEYT BAŞBUĞ **Nokta**

Reagan, Hititlere de karşı

Hitit'ler günümüzden 3-4 bin yıl önceleri Kızılırmak yöresinde yaşayan Hint-Avrupa kökenli bir halk. Onlardan önce ve sonra sayısız uygarlığa can veren Anadolu toprağı Hititler'e de uzun yıllar yurt olmuş. Uygarlıklar geliştirilmiş, kentler yaratmışlar. Yarattıklarının bir kısmı yaşıyor günümüzde; Boğazköy, Acemhöyük, karmaşık boynuzlu geyikler, güneş kursları, büyük duvar panoları...

Anadolu yeryüzünün en bereketli topraklarından biri. Üzerinde yaratılan uygarlık ürünleri tarihsel süreci içinde incelendiğinde insanoğlunun uygarlık tarihi boyveriyor. Ilk insan topluluklarından günümüze devletler, kentler kurulmuş bu topraklarda. Sanat ürünleri yaratılmış. Sevgiler, ihanetler, zaferler, yenilgiler yaşanmış. Düşünülmüş. Bugün insanoğlunun yarattıkları, düşüncesinin eriştiği boyutlar, uzayı tırmalayan eli, bu ilk insandan günümüze tarih içinde süzüle süzüle gelenlerin sonucu.

Çoğu zamanın içinde yitip gitmiş olmasına karşın tarihi uygarlık ürünleri açısından da Anadolu eşsiz bir toprak. Kazılan her köşesinden eski konuklarının bıraktıkları bir buluntu çıkıyor. Savaşlardan, depremlerden, su baskınlarından, erozyonlardan, bilinçsizlikten, uzun yılların ihmalinden arta kalanlar bunlar. Kimi yıkık bir kent, kimi kırık bir kalp, kimi duvara kazınmış bir resim, altın bir süs eşyası, küçük bir tanrı heykeli. Hepsi yaşanmışlığın ürünleri.

Insanoğlunun görevi bugünü yaratan dünün tüm bu ürünlerini yarına aktarmak. Bugün varolan tüm düşüncelerin, duyguların kökenlerini bütün somut verileriyle gelecek kuşaklara sunmak. Bu nedenle bundan 4 bin yıl önce temelleri atılmış Hattuşaş kentini, Hitit kültürünü korumak gerekiyor. Sadece Hitit değil, bu topraklarda boyvermiş tüm kültürleri, yani Anadolu'yu korumak gerekiyor. Tüm bu kültürleri, eski tarihi çağları yüz çizgilerinde, türkülerinde geleneklerinde, göreneklerinde yaşatan insanı korumak.

Oysa insan, tüm tarihi birikimiyle insan, hiç bir çağda olmadığı denli büyük bir tehlike içinde. Zamanın kaba örselemelerine karşın ayakta kalmayı başarabilmiş ürünler yokolma tehdidini yaşıyor. ABD emperyalizminin, Reagan yönetiminin kışkırtıcısı olduğu nükleer bir savaş yarına boş ve sessiz bir yeryüzü bırakarak varolan herşeyin, dünün bugünün sonu olabilir.

Eski Hattuşaş kentinin bilim adamları, geceleri ayı gözlediklerinde evren karşısında bilgisizliklerinden kaynaklanan bir ürperti duymuş olmalılar. Zaman zaman da sonsuz gökyüzü karşısında nedenini kavrayamadıkları bir hayranlık. Kuşkusuz tüm bunlar tarihi fantaziler ama kesin söyleyebileceğimiz birşey varsa o da bugünün astronomlarının öncüleri olan onların kıt düşünce sistemleri içinde toparlamaya çalıştıkları bilgilerin yüzyıllar sonra insanoğlunu ürpertiyle seyrettikleri aya götürecek olan bilgilerin bir parçası olduğunu hiç mi hiç düşünmemiş olmalarıdır.

Oysa günümüzün insanı çok daha şanslı. Yarattığının, ürettiğinin insan yararına olduğunun bilincine varabiliyor. Geçmişini biliyor. Gelecek ne fantazilerle yüklü boşluk, ne de ne olduğu belirsiz bir karanlık. Kafamızı gökyüzüne çevirdiğimizde *"aya gittik ama o yanındaki gezegene de gidebileceğiz"* diyebiliyoruz. Aradaki zaman diliminin Hitit insanından farklı olarak bize kazandırdığı büyük bir özellik bu.

Yeryüzünü nükleer bir yıkımdan kurtarmak, Reaganların savaş politikalarına karşı savaşmak zorunluluğu bu özelliğin doğal sonucu, insan olma bilincinin en önemli ölçütü oluyor. Insan olma bilincinin ölçütü olmanın yanısıra geçmişte yaşamış insan topluluklarına karşı saygının da bir göstergesi.